

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WŁODOWICE

CZĘŚĆ I TEKSTU STUDIUM „UWARUNKOWANIA”

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Włodowice
z dnia

SPIS TREŚCI

1. Wstęp do studium.	7
1.1 Podstawa opracowania.	7
1.2 Przedmiot i cel opracowania.	7
1.3 Zawartość dokumentacji studium.	8
1.4 Wykorzystane opracowania.	9
1.5 Wnioski złożone do studium.	10
2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.	12
2.1 Położenie gminy.	12
2.2 Dotychczasowe przeznaczenie terenu.	13
2.3 Dotychczasowe zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.	16
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.	18
4. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.	22
4.1.1 Rzeźba terenu, warunki geotechniczne.	22
4.1.2 Gleby, rolnicza przestrzeń produkcyjna.	23
4.1.3 Leśna przestrzeń produkcyjna.	25
4.1.4 Zasoby wodne - wody podziemne.	26
4.1.5 Zasoby wodne - wody powierzchniowe.	28
4.1.6 Flora i fauna.	31
4.1.7 Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy.	35
4.1.8 Klimat.	38
4.1.9 Jakość powietrza.	39
4.1.10 Klimat akustyczny.	41
5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.	42
5.1 Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego.	43
5.2 Obiekty objęte ochroną w ustaleniach aktualnie obowiązujących planów miejscowych.	43
5.3 Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków wskazane do ochrony w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:	44
5.4 Stanowiska archeologiczne ujęte w ewidencji Archeologicznego Zdjęcia Polski:	49
5.5 Obiekty o wartościach kulturowych wskazane do objęcia ochroną.	50
6. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.	50
7. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.	51
7.1 Potencjał demograficzny.	51
7.1.1 Liczba ludności, gęstość zaludnienia.	51
7.1.2 Przyrost naturalny.	53

7.1.3 Saldo migracji.....	54
7.1.4 Struktura wieku i płci.....	55
7.2 Rynek pracy.....	59
7.3 Stan zatrudnienia i bezrobocie.....	63
7.4 Infrastruktura społeczna.....	64
8. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	67
9. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.....	67
9.1 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z dokumentów szczebla wojewódzkiego.....	69
9.2 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z dokumentów szczebla powiatowego.....	74
9.3 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z dokumentów szczebla lokalnego.....	78
9.4 Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	79
9.4.1 Analiza prognoz demograficznych.....	79
9.4.2 Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy.....	86
9.4.3 Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę.....	98
9.4.4 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	99
9.4.5 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	101
10. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.....	104
11. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	105
11.1 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody.....	105
11.1.1 Obszar Natura 2000 Ostoja Kroczycka PLH240032.....	105
11.1.2 Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd”.....	106
11.1.3 Pomniki przyrody.....	118
11.2 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy prawo wodne.	118
11.3 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze.....	119
11.4 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o lasach.....	119
11.5 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.....	119
11.6 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.....	120
12. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	120
13. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	120
13.1 Złóża kopalin.....	120
13.2 Zasoby wód podziemnych.....	121

14. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.	122
15. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.....	122
15.1 Komunikacja.	122
15.2 Infrastruktura techniczna.....	123
15.2.1 Zaopatrzenie w wodę:	123
15.2.2 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków:	124
15.2.3 Elektroenergetyka:.....	125
15.2.4 Zaopatrzenie w gaz:.....	126
15.2.5 Gospodarka odpadami:	126
16. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.	128
17. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.....	129
18. Wpływ uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy.....	131
18.1 Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy:	131
18.2 Uwarunkowania stanowiące utrudnienia dla rozwoju gminy:	133

SPIS TABEL

Tab.1. Użytkowanie terenu w gminie Włodowice, 2014 r.	17
Tab.2. Budynki oddane do użytkowania w latach 2004-2015 w gminie Włodowice	20
Tab.3. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Włodowice w 2002 r. i 2010 r..	24
Tab.4. Wykaz stanowisk gatunków rzadkich* i chronionych na terenie gminy Włodowice.....	34
Tab.5. Dopuszczalne poziomy substancji i ich tło. Średnioroczne stężenia za 2013 rok ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	40
Tab.6. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego.	43
Tab.7. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków.....	49
Tab.8. Stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków.....	50
Tab.9. Zmiany liczby ludności w gminie Włodowice w latach 2003-2014 (wg faktycznego miejsca zamieszkania).....	51
Tab.10. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu zawierciańskiego.	52
Tab.11. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Włodowice w 2013 r.	53
Tab.12. Dynamika przyrostu naturalnego w gminie Włodowice w latach 2003-2014	53
Tab.13. Dynamika salda migracji ogółem w gminie Włodowice w latach 2003-2014.	54
Tab.14. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Włodowice w latach 2003-2014.	57
Tab.15. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2003-2014.	58

Tab.16. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych	59
Tab.17. Liczba bezrobotnych w gminie Włodowice w latach 2003-2014	63
Tab.18. Porównanie liczbowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg płci oraz w podziale na miasto i obszar wiejski (wg faktycznego miejsca zamieszkania)	80
Tab.19. Porównanie procentowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg płci oraz w podziale na miasto i obszar wiejski (wg faktycznego miejsca zamieszkania)	81
Tab.20. Porównanie liczbowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg ekonomicznych grup wieku. ..	81
Tab.21. Porównanie procentowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg ekonomicznych grup wieku	82
Tab.22. Porównanie wskaźników przyrostu naturalnego na 1000 ludności oraz salda migracji na 1000 ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w okresie 2002-2014	83
Tab.23. Prognozowane wskaźniki przyrostu naturalnego na 1000 ludności oraz migracji na 1000 ludności w okresie 2015-2045 dla gminy Włodowice.....	85
Tab.24. Prognoza ludności gminy Włodowice w okresie 2015-2045.....	86
Tab.25. Zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni mieszkalnej w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy	88
Tab.26. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej	92
Tab.27. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności agroturystycznej	93
Tab.28. Zestawienie zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w podziale na funkcje zabudowy	97
Tab.29. Zestawienie zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w podziale na funkcje zabudowy	97
Tab.30. Analiza chłonności	99
Tab.31. Analiza bilansu terenów	100
Tab.32. Udokumentowane złoża kopalin w gminie Włodowice.....	121

SPIS RYCIN

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Włodowice	12
Ryc.2. Sołectwa gminy Włodowice.....	13
Ryc.3. Struktura przeznaczenia terenu w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	16
Ryc.4. Użytkowanie terenu w gminie Włodowice	18
Ryc.5. Powierzchnia gospodarstw rolnych w 2002 r. i 2010 r. wg grup obszarowych użytków rolnych	25
Ryc.6. Zmiany liczby ludności w gminie Włodowice w latach 2003-2014 (wg faktycznego miejsca zamieszkania)	52
Ryc.7. Dynamika przyrostu naturalnego w gminie Włodowice w latach 2003-2014	54

Ryc.8. Dynamika salda migracji ogółem w gminie Włodowice w latach 2003-2014.	55
Ryc.9. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Włodowice w 2014 r.	56
Ryc.10. Porównanie udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2003 i 2014.	57
Ryc.11. Struktura płci w poszczególnych ekonomicznych grupach wieku.	58
Ryc.12. Podmioty gospodarcze sektora publicznego wg sekcji PKD 2007 w 2014 r.	60
Ryc.13. Podmioty gospodarcze sektora prywatnego wg sekcji PKD 2007 w 2014 r.	61
Ryc.14. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w 2009 r. i 2014 r.	62
Ryc.15. Liczba bezrobotnych w gminie Włodowice w latach 2003-2014	64
Ryc.16. Podstrefy Planu Ochrony Parku Krajobrazowego na tle Gminy Włodowice	109

1. Wstęp do studium.

1.1 Podstawa opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice zostało opracowane na podstawie:

- ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233).

Podstawę formalną opracowania stanowi uchwała Nr 40/VI/2015 Rady Gminy Włodowice z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice, obejmującego obszar w granicach administracyjnych gminy Włodowice.

Niniejszy dokument studium zastępuje obowiązujące do tej pory „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice” przyjęte Uchwałą nr 216/XXIX/02 Rady Gminy Włodowice z dnia 30.08.2002 r., zmienione uchwałą nr 206/XXX/2010 Rady Gminy Włodowice z dnia 26 lutego 2010 r.

1.2 Przedmiot i cel opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej „studium” to dokument planistyczny, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778).

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, przy uwzględnieniu zasad określonych w

koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa, planie zagospodarowania przestrzennego województwa i strategii rozwoju gminy. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. Studium może również stanowić ofertę dla przyszłych inwestorów, będąc jednym z ważniejszych elementów programu rozwoju gminy.

1.3 Zawartość dokumentacji studium.

Dokumentacja studium obejmuje:

- część I tekstu studium „Uwarunkowania” stanowiącą załącznik nr 1 do uchwały nr Rady Gminy Włodowice z dnia - część tekstową określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778),
- część II tekstu studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice” stanowiącą załącznik nr 2 do uchwały nr Rady Gminy Włodowice z dnia - część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778),
- rysunek studium nr 1 pt. „Uwarunkowania” stanowiący załącznik nr 3 do uchwały nr Rady Gminy Włodowice z dnia - część graficzną określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778),
- rysunek studium nr 2 pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” stanowiący załącznik nr 4 do uchwały nr Rady Gminy Włodowice z dnia - rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778),

- Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu studium, stanowiące załącznik nr 5 do uchwały nr Rady Gminy Włodowice z dnia
- rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do studium, stanowiące załącznik nr 6 do uchwały nr Rady Gminy Włodowice z dnia

Oddzielną część opracowania stanowi dokumentacja prac planistycznych prowadzonych w trakcie prac nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obejmująca czynności formalno – prawne i merytoryczne związane z jego opracowaniem.

1.4 Wykorzystane opracowania.

W trakcie prac nad projektem studium wykorzystano informacje zawarte w następujących dokumentach:

- 1) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (M.P. z 2012 r. poz. 252)
- 2) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego przyjęty uchwałą nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21.06.2004 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 68 z 27 lipca 2004 r., poz. 2049) wraz ze Zmianą Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego przyjętą uchwałą nr III/56/1/2010 Semiku Województwa Śląskiego z dnia 22.09.2010 (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 237 z 22 września 2010 r., poz. 3534),
- 3) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016r., poz. 4619),
- 4) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/38/2/2013 z dnia 1 lipca 2013 roku stanowiąca aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, przyjętej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku,
- 5) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do 2019 r. z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 przyjęty uchwałą nr V/11/8/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015,
- 6) Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, przyjęty Uchwałą Nr IV/25/1/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 roku Sejmiku Województwa Śląskiego,
- 7) Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013 przyjęta uchwałą nr II/29/10/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20.12.2004
- 8) Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020, Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/19/3/2012 z dnia 12 marca 2012 r.

- 9) Strategia rozwoju Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020, przyjęta uchwałą nr LI/514/10 Rady Powiatu Zawierciańskiego z dnia 28.10.2010
- 10) Program Ochrony Środowiska dla powiatu zawierciańskiego na lata 2012-2015,
- 11) Strategia Rozwoju Turystyki w Powiecie Zawierciańskim, 2004 r.
- 12) Plan Rozwoju Sieci Drogowej na lata 2013 – 2023 (administracja i zarządzanie siecią dróg powiatowych) Powiatowy Zarząd Dróg w Zawierciu,
- 13) Strategia Rozwoju Gminy Włodowice, grudzień 2000, Główny Instytut Górnictwa Zakład Badań Ekonomicznych i Społecznych,
- 14) Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru gminy Włodowice,
- 15) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Włodowice za rok 2014,
- 16) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Włodowice, 2004 r.
- 17) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włodowice na lata 2009-2011,
- 18) Plany Urządzenia Lasu sporządzone dla Nadleśnictwa Koniecpol i Nadleśnictwa Siewierz,
- 19) Uproszczone Plany Urządzenia Lasów prywatnych.
- 20) mapy ewidencji gruntów i budynków
- 21) mapy topograficzne cyfrowe w układzie 92
- 22) mapy topograficzne w skali 1:10 000 w układzie 65
- 23) Gminna Ewidencja Zabytków utworzona zarządzeniem nr 382/2014 Wójta Gminy Włodowice z dnia 19.05.2014 r.
- 24) Gminny Program Opieki nad Zabytkami.

1.5 Wnioski złożone do studium.

Od roku 2004 tj. od czasu opracowania planów miejscowych dla wszystkich miejscowości w gminie Włodowice do momentu podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania nowego dokumentu studium złożono 207 wniosków o zmianę przeznaczenia terenu. Wnioski te są wyrazem oczekiwań użytkowników przestrzeni co do kierunków przeznaczania i zasad zagospodarowania tych terenów. Analiza 207 wniosków złożonych w latach 2006-2011 była elementem opracowanej „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Włodowice”.

Przeprowadzona wówczas analiza ww. wniosków wykazała zarysowującą się zmianę tendencji zagospodarowania terenów gminy w stosunku do założeń opracowanego 10 lat wcześniej studium. Wśród przyszłych inwestorów znacznie wzrosło zainteresowanie terenami zabudowy położonymi w miejscowościach takich jak Włodowice, Parkoszowice, Rudniki i Skałka traktowanych już jako zaplecze mieszkalne Zawiercia.

Na podstawie wyników tej analizy Rada Gminy Włodowice w uchwale nr 200/XXV/2013 z dnia 4 marca 2013 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Włodowice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gminy Włodowice uznała za nieaktualne „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice” przyjęte Uchwałą nr 216/XXIX/02 Rady Gminy Włodowice z dnia 30.08.2002 r., zmienione uchwałą nr 206/XXX/2010 Rady Gminy Włodowice z dnia 26 lutego 2010 r.

W trakcie procedury planistycznej związanej z opracowywaniem nowego dokumentu studium po podjęciu uchwały Nr 40/VI/2015 Rady Gminy Włodowice z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice, obejmującego obszar w granicach administracyjnych gminy Włodowice złożono łącznie 156 wniosków.

Wśród złożonych wniosków najwięcej dotyczy obszaru trzech miejscowości: Włodowice, Parkoszo-
wice, Rudniki i Skałka. Złożone wnioski w przewadze dotyczą przeznaczenia terenów pod indywidualną zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Największa część wniosków dotyczy przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną terenów rolnych lub leśnych. Większość wniosków dotyczących terenów położonych w Rzędkowicach, Hucisku i Morsku dotyczy obszarów położonych w rejonie istniejących terenów zabudowy, duża część dotyczy powiększenia istniejącego terenu zabudowy, jako jego uzupełnienia i kontynuacji. Przedsiębiorcy, których zakłady produkcyjne działają na terenie gminy złożyli także liczne wnioski dotyczące powiększenia istniejących terenów produkcyjnych we Włodowicach oraz w Skałce. Dla obszarów w ww. miejscowościach jak również w Górze Włodowskiej w rejonie istniejącej linii kolejowej złożono wnioski o lokalizację elektrowni fotowoltaicznych.

Analiza wniosków wykazała, że tendencja zagospodarowania terenów gminy zmieniła się w stosunku do założeń opracowanego 13 lat temu studium. Z analizy złożonych wniosków wynika mniejsze zainteresowanie terenami zabudowy letniskowej i rekreacji indywidualnej. Duża liczba wniosków dotyczy przeznaczenia terenów pod zabudowę techniczno-produkcyjną.

Oprócz konieczności dostosowania poprzedniego dokumentu studium do obowiązujących przepisów prawa i aktualnych uwarunkowań potrzeby mieszkańców wyrażone w składanych wnioskach również stanowią ważny cel, dla którego sporządzany jest nowy dokument studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice.

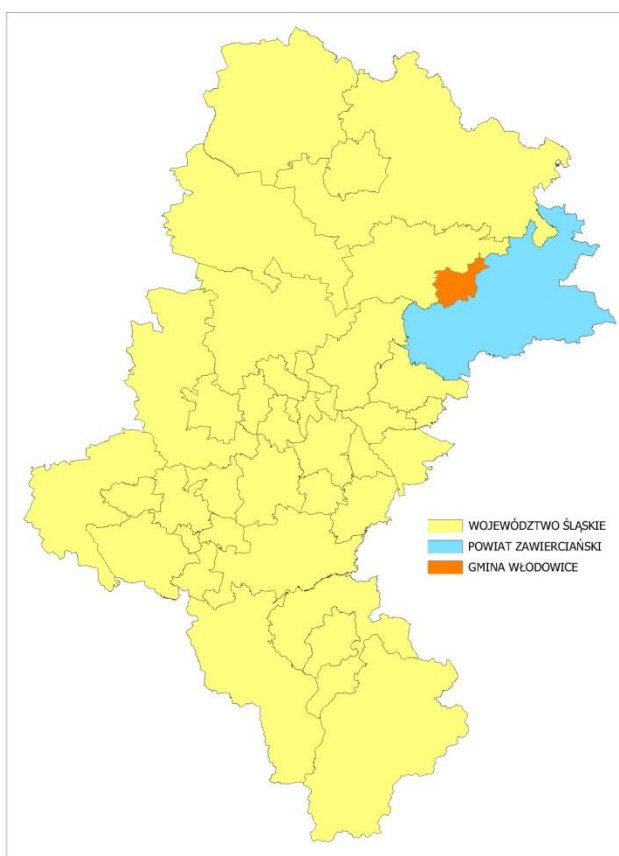
Studium, określając ogólne kierunki i zasady rozwoju przestrzennego gminy, stanowi kompromis pomiędzy polityką rozwoju prowadzoną przez władze gminy, oczekiwaniami mieszkańców i inwestorów, a także obiektywnymi potrzebami i wymaganiami wynikającymi z aktualnych uwarunkowań rozwoju gminy Włodowice.

2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.

2.1 Położenie gminy.

Gmina Włodowice znajduje się w powiecie zawierciańskim w środkowo-wschodniej części województwa śląskiego.

Gmina Włodowice graniczy z gminą Kroczyce, Myszków, Niegowa, Zawiercie, Żarki.

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Włodowice

Źródło: Opracowanie własne

Przez Gminę Włodowice przebiega droga wojewódzka nr 792 relacji Żarki-Kroczyce. Przez północną i zachodnią część gminy przebiega Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) relacji Katowice-Zawiercie-Włoszczowa-Warszawa.

Powierzchnia Gminy wynosi 7679 ha. Według danych GUS z 2014 r. gminę Włodowice zamieszkuje 5297 mieszkańców.

Gmina Włodowice obejmuje obszar 10 sołectw: Góra Włodowska, Hucisko, Morsko, Parkoszowice, Rudniki, Rzędkowice, Skalka, Włodowice, Kopaniny i Zdów.

Ryc.2. Sołectwa gminy Włodowice

Źródło: Opracowanie własne

2.2 Dotychczasowe przeznaczenie terenu.

Obecnie polityka przestrzenna w gminie Włodowice jest prowadzona w oparciu o następujące dokumenty planistyczne:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice” przyjęte Uchwałą nr 216/XXIX/02 Rady Gminy Włodowice z dnia 30.08.2002 r., zmienione uchwałą nr 206/XXX/2010 Rady Gminy Włodowice z dnia 26 lutego 2010 r.

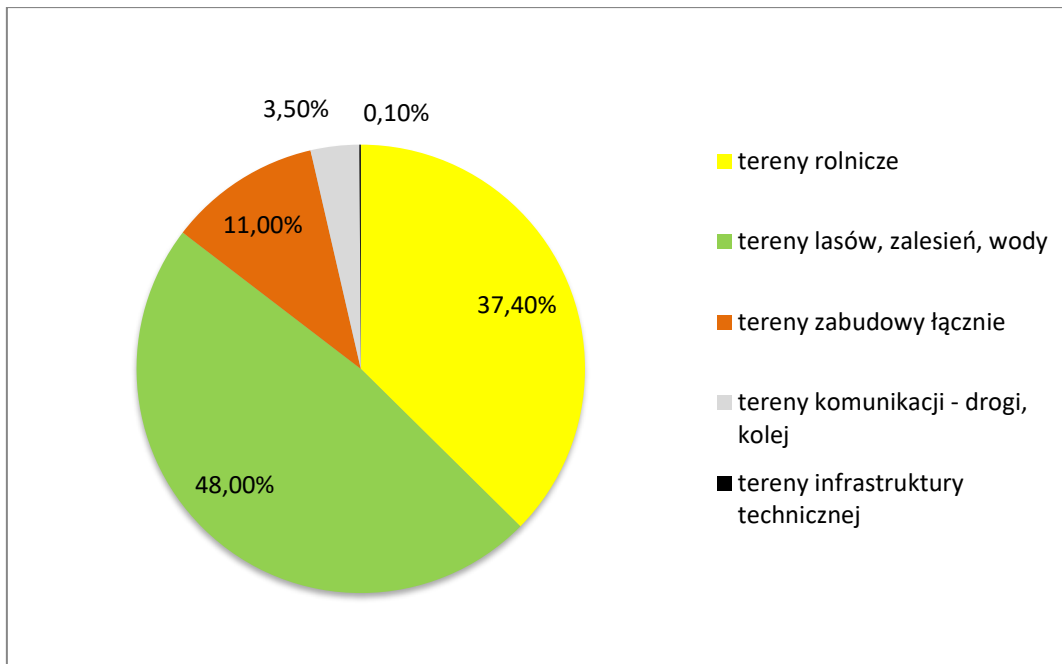
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane w 2004 r. dla każdej z 9 miejscowości gminy Włodowice:
 - 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Morsko w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 132/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Hucisko w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 133/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Włodowice w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 134/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Góra Włodowska w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 135/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Rudniki w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 136/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 6) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Skałka w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 137/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 7) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Rzędkowice w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 138/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 8) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Zdów w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 139/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.,
 - 9) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Parkoszowice w Gminie Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr

140/XIX/2004 Rady Gminy Włodowice z dnia 07.12.2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 14 z 2 lutego 2005 r.

- 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych w 2010 i w 2011 r.:
 - 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Morsko w gminie Włodowice obejmującej fragmenty obszaru miejscowości Morsko, uchwalony Uchwałą NR 236/XXXVII/2010 Rady Gminy Włodowice z dnia 27 października 2010 roku, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 5 z 10 stycznia 2011 r., poz. 79,
 - 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Hucisko w gminie Włodowice obejmującej fragmenty obszaru miejscowości Hucisko, uchwalony Uchwałą NR 235/XXXVII/2010 Rady Gminy Włodowice z dnia 27 października 2010 roku, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 5 z 10 stycznia 2011 r., poz. 78,
 - 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Zdów w gminie Włodowice obejmującej fragmenty obszaru miejscowości Zdów, uchwalony Uchwałą Nr 24/V/2011 Rady Gminy Włodowice z dnia 30 marca 2011 roku, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 118 z 2 czerwca 2011 r., poz. 2258,
 - 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rudniki w gminie Włodowice obejmującej fragmenty obszaru miejscowości Rudniki, uchwalony Uchwałą Nr 25/V/2011 Rady Gminy Włodowice z dnia 30 marca 2011 roku, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 118 z 2 czerwca 2011 r., poz. 2259,
 - 5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Włodowice w gminie Włodowice obejmującej fragmenty obszaru miejscowości Włodowice, uchwalony Uchwałą Nr 26/V/2011 Rady Gminy Włodowice z dnia 30 marca 2011 roku, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 118 z 2 czerwca 2011 r., poz. 2260.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy Włodowice zostały opracowane i uchwalone zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Poniżej zamieszczono uogólniony wykres obrazujący przeznaczenie terenów w obowiązujących planach miejscowych.

Ryc.3. Struktura przeznaczenia terenu w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Włodowice.

Obszary przeznaczone pod zabudowę (tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, przemysłowej i inne) stanowią łącznie 11% powierzchni gminy. Dominującym rodzajem przeznaczenia terenu są lasy (prawie 48%) i tereny rolnicze, pod które przeznaczone jest ok. 37,4% obszaru gminy.

W obowiązujących planach miejscowych wyznaczono łącznie 850 ha terenów zabudowy. Z analizy stopnia wykorzystania terenów zabudowy wyznaczonych w planach miejscowych wynika, że pod zabudowę jest obecnie wykorzystane ok. 554 ha, co stanowi 65% powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych i 7,2% powierzchni całej gminy.

Niewykorzystanych pod zabudowę terenów jest 296 ha, co stanowi 35% powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych.

Z uwagi na fakt, że cały obszar gminy posiada plany miejscowe w gminie nie były wydawane indywidualne decyzje o warunkach zabudowy.

2.3 Dotychczasowe zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

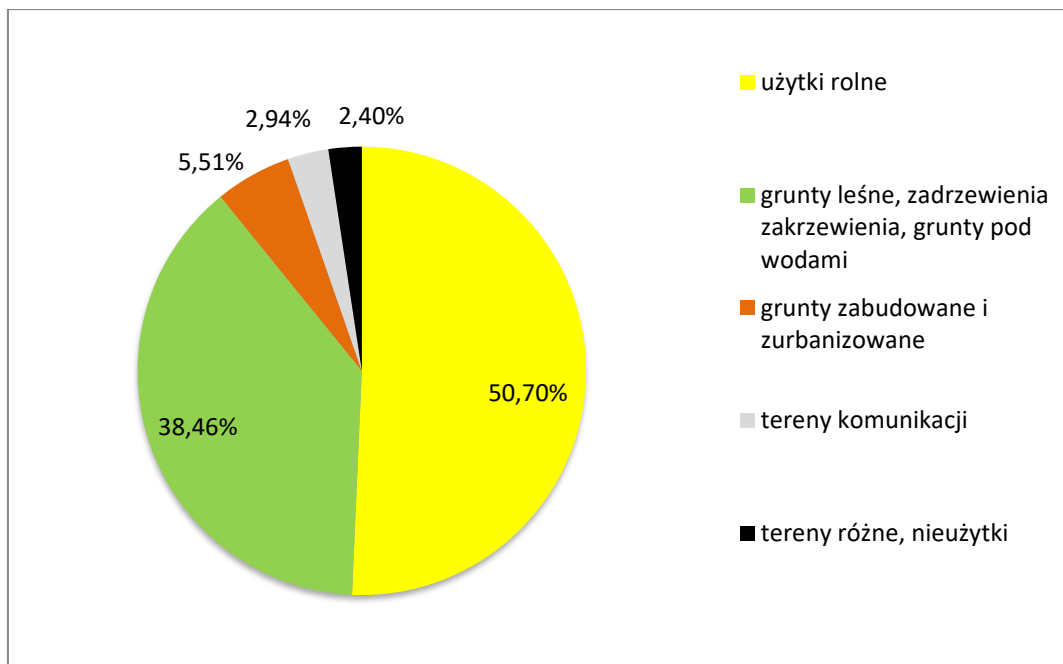
Powierzchnia gminy Włodowice wynosi 7679 ha.

Poniższa tabela i schemat przedstawia powierzchnie geodezyjne według kierunków wykorzystania wg danych GUS na podstawie informacji Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Rodzaj użytku	Powierzchnia (ha)	Udział w ogólnej powierzchni gminy (%)
ogółem	7679	100,00
użytki rolne razem	3893	50,70
użytki rolne - grunty orne	3080	40,11
użytki rolne - sady	50	0,65
użytki rolne - łąki trwałe	580	7,55
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	152	1,98
użytki rolne - grunty pod stawami	13	0,17
użytki rolne - grunty pod rowami	18	0,23
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	2945	38,35
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	2922	38,05
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	23	0,30
grunty pod wodami razem	8	0,10
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	4	0,05
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	4	0,05
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	649	8,45
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	63	0,82
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	2	0,03
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	14	0,18
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	343	4,47
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	1	0,01
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	190	2,47
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	36	0,47
nieużytki	176	2,29
tereny różne	8	0,10

Tab.1. Użytkowanie terenu w gminie Włodowice, 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Ryc.4. Użytkowanie terenu w gminie Włodowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Wszystkie miejscowości gminy są zwodociągowane. Wodociągi obsługują istniejącą zabudowę. Zbiorczym systemem odprowadzania ścieków objęta jest wyłącznie miejscowość Rudniki i fragment miejscowości Skałka, z której ścieki są odprowadzane do Zawiercia. Gospodarstwa nie objęte siecią kanalizacyjną zaopatrzone są w indywidualne zbiorniki do gromadzenia ścieków sanitarnych lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Gmina Włodowice jest w pełni zelektryfikowana. Niecałe 10% mieszkańców gminy korzysta z sieci gazowej.

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Jako początki istnienia Gminy Włodowice uważa się początki XIII wieku. Pierwsza o niej wzmianka pochodzi z 1220 roku, kiedy to Włodowice częściowo były własnością książęcą, częściowo zaś w posiadaniu klasztoru mstowskiego.

W 1327 roku król Władysław Łokietek zamienia z klasztorem w Mstowie wsie Komorniki i Skarżyce na wieś Włodowice i Parkoszowice. Z rąk królewskich przeszły Włodowice w ręce Włodka II, herbu Sulima z Charbinowic (wynika to z dokumentu nadawczego Władysława Jagiełły, datowanego 27 września 1386 r.). Dokument Władysława Łokietka, z 1327 roku, wymienia tę osadę jeszcze jako

wieś, natomiast określenie "oppidum" pojawia się przy nazwie Włodowice po raz pierwszy w dokumencie Władysława Jagiełły z 1386 roku. Kiedy nastąpiła lokacja osady dokładnie nie wiadomo. Przypuszczalnie miała miejsce w latach panowania Kazimierza Wielkiego, lub co mniej prawdopodobne, w okresie andegaweńskim.

Jan Długosz spisując w II poł. XV w. swoją "księgę beneficjów" odnotował istnienie w tym mieście kościoła parafialnego. Niewątpliwie prywatny charakter miasta i wyjątkowo częste zmiany właścicieli na przestrzeni wieków, nie sprzyjały poważniejszemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu. Taki przebieg procesu historycznego spowodował, iż we Włodowicach nie wykształciła się nigdy struktura społeczna o charakterze zdecydowanie miejskim, chociaż osada usytuowana była przy ważnym w tej części kraju szlaku komunikacyjnym.

W 1581 roku żyło tu zaledwie 3 rzemieślników i 3 komorników. Również zaludnienie Włodowic nie było zbyt imponujące, skoro w roku 1662 liczba mieszkańców wynosiła zaledwie 382 osoby. Zaznaczyć jednak należy, że był to okres szczególnie niepomysłny w dziejach miasta, lata "potopu" szwedzkiego upamiętniły się bowiem poważnymi zniszczeniami i znacznym wyludnieniem osady. Stale funkcjonowały natomiast urzędy typowe dla ośrodków miejskich. Szesnastowieczne źródła odnotowują kolejnych wójtów, burmistrzów i rajców miasta, poświadczając jednocześnie ich ożywioną działalność. Niedorozwój rzemiosła sprawił stosunkowo późne ukształtowanie się organizacji cechowej. Istnienie cechów włodowickich było niezaprzeczalnym faktem dopiero w drugiej połowie XVIII wieku, kiedy właściciel miasta zatwierdził ich przywileje. Znacznie wcześniej, bo w roku 1603, ksiądz Jan Firlej założył miejscowy szpital - przytułek.

Michał Poleski herbu Poraj, który osiadł we Włodowicach w roku 1870 założył, w starym dworze włodowickim, prywatną szkołę agronomiczną. Przy szkole urządził laboratorium chemiczne i fizyczne. W pokojach tzw. królewskich urządził bibliotekę, liczącą przeszło 10.000 tomów, archiwum starych i cennych akt i dokumentów po dawnych dziedzicach Włodowic : Bonarach, Firlejach, Warszuckich i Męcińskich. W kilku pokojach umieszczone były kolekcje minerałów i okazy paleontologiczne, zebrane z terenu całej Polski, zbiór flory krakowskiej umieszczonej w olbrzymich zielnikach. Do pałacu włodowickiego przyjeżdżali uczeni z Polski i z zagranicy.

Pod koniec XVIII wieku Włodowice liczyły około 700 mieszkańców i 140 domów, oprócz kościoła i dworu całkowicie drewnianych. W mieście pracowały 3 młyny, istniała karczma i browar a nawet niewielka szkoła. Zdecydowana większość mieszkańców zajmowała się rolnictwem. Niewiele zmian w rolniczym obrazie osady przyniósł również wiek dziewiętnasty. Włodowice ostatecznie utraciły prawa miejskie w 1870 roku.

Obecnie najintensywniej zabudowaną częścią gminy jest miejscowość Rudniki i Włodowice, w których koncentruje się działalność usługowa i handlowa. Na obszarze gminy dominuje zabudowa

mieszkańcowa jednorodzinna, licznie występuje też zabudowa zagrodowa. W miejscowości Hucisko występują największe w gminie zgrupowania budynków rekreacji indywidualnej.

Charakterystyczną cechą obszaru gminy jest występowanie znacznej ilości terenów otwartych (rolnych, łąkowych, nieużytków), które oddzielają przestrzenie pomiędzy zespołami osadniczymi poszczególnych sołectw.

W każdej miejscowości znajdują się pojedyncze obiekty usługowe, poza Włodowicami natomiast w żadnej miejscowości nie wykształciło się lokalne centrum usługowe. Przestrzenie publicznie dostępne w poszczególnych miejscowościach gminy nie odznaczają się cechami, które sprzyjałyby integracji mieszkańców.

Architektura budynków jest bardzo zróżnicowana. W niektórych częściach gminy rozplanowanie zabudowy nabiera cech zabudowy chaotycznej.

Na kształt obecnej struktury przestrzennej gminy wpływ miały zarówno czynniki historyczne, jak i współcześnie prowadzone działania inwestycyjne.

Wg danych GUS od 2004 r. do 2014 r. w gminie Włodowice oddano do użytkowania 170 nowych budynków, z czego 85% stanowiły budynki mieszkalne. Łączna kubatura nowych budynków oddanych do użytkowania w latach 2004-2014 wyniosła 129873 m³.

Rodzaj budynku	Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania w poszczególnych latach											
	łącznie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
budynki ogółem	170	25	24	11	16	19	12	14	15	14	9	11
budynki mieszkalne	144	24	19	8	14	17	12	12	12	11	6	9
budynki mieszkalne jednorodzinne nieprzystosowane do stałego zamieszkania	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	0
budynki niemieszkalne ogółem	26	1	5	3	2	2	0	2	3	3	3	2
hotele	3	-	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
handlowo-usługowe	1	-	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
garaże	7	-	2	0	1	1	0	0	0	0	2	1
zbiornik, silosy, bud. magazynowe	1	-	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
budynki kultury fizycznej	1	-	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
budynki gospodarstw rolnych	12	-	2	2	1	1	0	2	1	1	1	1

Tab.2. Budynki oddane do użytkowania w latach 2004-2015 w gminie Włodowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2014 na terenie Gminy znajdowało się 1715 budynków mieszkalnych.

W przeważającej większości budynki mieszkaniowe to wolnostojące domy jednorodzinne.

Powierzchnia użytkowa wszystkich mieszkań na terenie gminy wynosi 162976 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie wynosi 84,7 m². Wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę wynosi 30,8m².

Zgodnie z danymi GUS gmina posiada 5 mieszkań socjalnych.

Istotnym uwarunkowaniem mającym wpływ na zachowanie ładu przestrzennego jest prowadzenie gospodarki przestrzennej gminy w całości w oparciu o plany miejscowe.

W odróżnieniu od procedur ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu w trybie decyzji o warunkach zabudowy plany miejscowe zapewniają pełną koordynację w zakresie prowadzenia gospodarki przestrzennej w gminie. Wynika to chociażby z faktu braku ustawowego wymogu zachowania zgodności ustaleń decyzji ze studium, podczas gdy dla planów miejscowych wymóg ten istnieje.

Plany miejscowe zgodne z ustaleniami studium chronią gminę przed niekontrolowanym rozwojem zabudowy odbywającym się na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy. Jest to szczególnie istotne dla ochrony terenów otwartych, których zagospodarowanie powinno być podporządkowane potrzebom ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także dla pozostawienia rezerw terenu dla inwestycji, których lokalizacja jest istotna dla gminy.

Przeznaczenie nowych obszarów pod zabudowę w planach miejscowych może stanowić zagrożenie dla walorów krajobrazowych oraz naruszać harmonię otoczenia, w przypadku lokalizacji obiektów stanowiących nowe dominanty przestrzenne i wysokościowe w miejscach eksponowanych widokowo. Zagrożenie może też stanowić nieumiejętne kształtowanie przestrzeni i form architektonicznych połączone z brakiem szacunku dla istniejącej szaty roślinnej.

Poprawie ładu przestrzennego na terenie gminy służyć powinno uzupełnianie istniejącej zabudowy (wypełnianie luk budowlanych) oraz przeciwdziałanie rozpraszaniu się zabudowy. Na obszarze gminy szczególnie istotne jest przestrzeganie zachowania i kształtowania walorów krajobrazowych poprzez wprowadzanie ograniczeń dla lokalizacji nowej zabudowy oraz kontrola gabarytów i wysokości zabudowy, geometrii dachów, zasad kompozycji elewacji, kolorystyki i wystroju architektonicznego projektowanej zabudowy z dostosowaniem jej do zabudowy znajdującej się w jej otoczeniu.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

4.1.1 Rzeźba terenu, warunki geotechniczne.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski obszar gminy położony jest w podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, na obszarach makroregionów Wyżyny Woźnicko-wieluńskiej (341.2) i Wyżyna Krakowsko-Częstochowskiej (341.3), mezoregionów 341.25 – Obniżenia Górnej Warty i 341.31 – Wyżyny Częstochowskiej (Kondracki 2000).

Wyżyna Częstochowska rozciąga się między przełomową doliną Warty od Częstochowy po Mstów na północy, a tzw. Bramą Wolbromską i doliną Białej Przemszy na południu. Od zachodu góruje nad Obniżeniem Górnej Warty, ku któremu opada kilkudziesięciometrowym progiem (kuesta) o nierównym zarysie. Zbudowana jest z wapieni górnourajskich zdenudowanych przez trzeciorzędowe procesy krasowe, czego śladem są skaliste ostańce wapienne, tzw. mogoty. Płaskie doliny są wypełnione piaskami z okresu zlodowacenia odrzańskiego. Odprowadzają one wody tylko okresowo, podczas wiosennych roztopów lub po obfitych letnich opadach burzowych i noszą nazwę „wodące”.

Wyżyna Częstochowska obejmuje znaczną część obszaru gminy (ok 75 %), a rzeźba terenu jest tu falisto-pagórkowata, z malowniczymi wapiennymi wzgórzami i ostańcami skalnymi w rejonie Morska, Rzędkowic i Parkoszowic.

Obniżenie Górnowiąrciańskie jest subsekwentną bruzdą u podnóża kuesty Wyżyny Częstochowskiej między Zawierciem a Częstochową, wypreparowaną w mało odpornych na erozję rudonośnych iłach środkowourajskich, przykrytych piaskami i glinami czwartorzędowymi. Obniżeniem płynie Warta, która bierze początek we wsi Kromołów na Wyżynie Częstochowskiej, kieruje się na zachód od Zawiercia, skąd płynie ku północo-zachodowi. Rzeźba terenu jest tu płaska lub niskofalista, obszar jest przeważnie zalesiony.

Fragmety powierzchni omawianego obszaru zostały zmienione antropogenicznie na skutek eksploatacji kopalni, głównie kamienia wapiennego, rud żelaza oraz gliny. W wyniku tej działalności powstały zagłębienia terenu, niecki osiadania i hałdy. Niektóre zagłębienia wypełniła woda. Również ukształtowanie dolin niektórych cieków wodnych zostało sztucznie zmienione poprzez budowę stawów hodowlanych i budowli piętrzących – stawy Zdów w dolinie rzeki Białki, stawy w Górze Włodowskiej i Jaworzniku, zbiornik PZW Sazan i stawy rybne „Górnikówka”.

Na obszarze występowania utworów jury górnej gruntami budowlanymi są przeważnie wapienie (grunty skaliste), piaski (grunty sypkie) i gliny deluwialne. Wody gruntowe zalegają przeważnie na znacznej głębokości. Trudności budowlane mogą wynikać z dużego nachylenia terenu i nierówności stropu wapieni (w wykopach pod fundamenty mogą występować grunty o różnej nośności – wapienie płytko pod powierzchnią terenu lub piaski, pyły, gliny) oraz z występowania miejscami tzw. wód zawieszonych. Tylko w dolince Białki Zdowskiej warunki budowlane są niekorzystne ze względu na możliwość występowania gruntów organicznych i płytkie położenie zwierciadła wód gruntowych.

Poza obszarem występowania wapieni podłoże gruntowe stanowią głównie osady czwartorzędowe oraz występujące miejscami zwietrzałe utwory jury środkowej i dolnej reprezentowane przez grunty sypkie i spoiste.

W rejonie Rudniki-Włodowice prowadzona była odkrywkowa i podziemna eksploatacja rud żelaza, co doprowadziło do deformacji powierzchni terenu (doły poeksploatacyjne, osiadanie terenu nad wyrobiskami podziemnymi, zwały skały płonej). Warunki geotechniczne na terenach górniczych są niekorzystne.

4.1.2 Gleby, rolnicza przestrzeń produkcyjna.

W strukturze gruntów gminy przeważają użytki rolne. Stanowią one około 51% ogólnej powierzchni, z czego grunty orne zajmują około 79%. Gmina Włodowice charakteryzuje się przeciętnymi warunkami glebowymi w aspekcie przydatności rolniczej. Najkorzystniejsze warunki glebowe, do prowadzenia działalności rolniczej, występują na fragmentach miejscowości Włodowice, Rudniki i Zdów. Występują tam niewielkie w skali gminy kompleksy gleb III klasy bonitacyjnej. Na pozostałych terenach gminy jakość gleb jest niższa.

Utrudnieniem dla działalności rolniczej jest znaczne wyniesienie powierzchni terenu zwłaszcza w części wschodniej gminy np. w miejscowości Zdów oraz miejscowe większe nachylenie zboczy. Nieregularne ukształtowanie terenu z wieloma pagórkami podatnymi na działanie czynników erozyjnych, liczne wychodnie wapiennych osadów jurajskich oraz wykształcone na takim podłożu gleby o dość płytkim profilu zaliczane przeważnie do V i VI klasy bonitacyjnej decydują o niskiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Na gruntach ornych występują w większości gleby żytne słabe i bardzo słabe.

Na terenie gminy nie istnieje żaden punkt krajowego monitoringu gleb oraz nie były prowadzone badania użytków rolnych. Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie gminy Włodowice może odnosić się głównie do obecności metali ciężkich (kadm, ołów, nikiel, miedź, cynk) i ropopochodnych. Zanieczyszczenia te mogą występować przede wszystkim w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu

ruchu pojazdów oraz wokół dzikich wysypisk odpadów. Na terenach rolniczych mogą występować zanieczyszczenia chemicznymi środkami do produkcji rolnej w wyniku ich niewłaściwego stosowania.

Wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na terenie gminy funkcjonowały 1104 gospodarstwa. 333 gospodarstw rolnych utrzymuje zwierzęta gospodarskie. W strukturze upraw dominują zboża, powierzchnie przeznaczone pod uprawy zbóż zajmują ok. 80% ogólnej powierzchni zasiewów. Pozostałą powierzchnię zasiewów zajmują uprawy ziemniaka, uprawy przemysłowe i uprawy strączkowych jadalnych na ziarno. Wśród upraw zbóż 20% powierzchni zasiewów zajmują uprawy żyta, 13% jęczmienia jarego, 16% pszenżyta ozimego, 15% pszenżyta jarego i 14% owsa. Najmniejsze powierzchnie zasiewów mają uprawy pszenicy jarej, jęczmienia ozimego i mieszanek zbożowych ozimych, jarych i kukurydzy.

Wszystkie gospodarstwa rolne są gospodarstwami indywidualnymi. Łączna powierzchnia gospodarstw wynosi 3282,86 ha. Najwięcej jest gospodarstw średniej wielkości 1-5 ha.

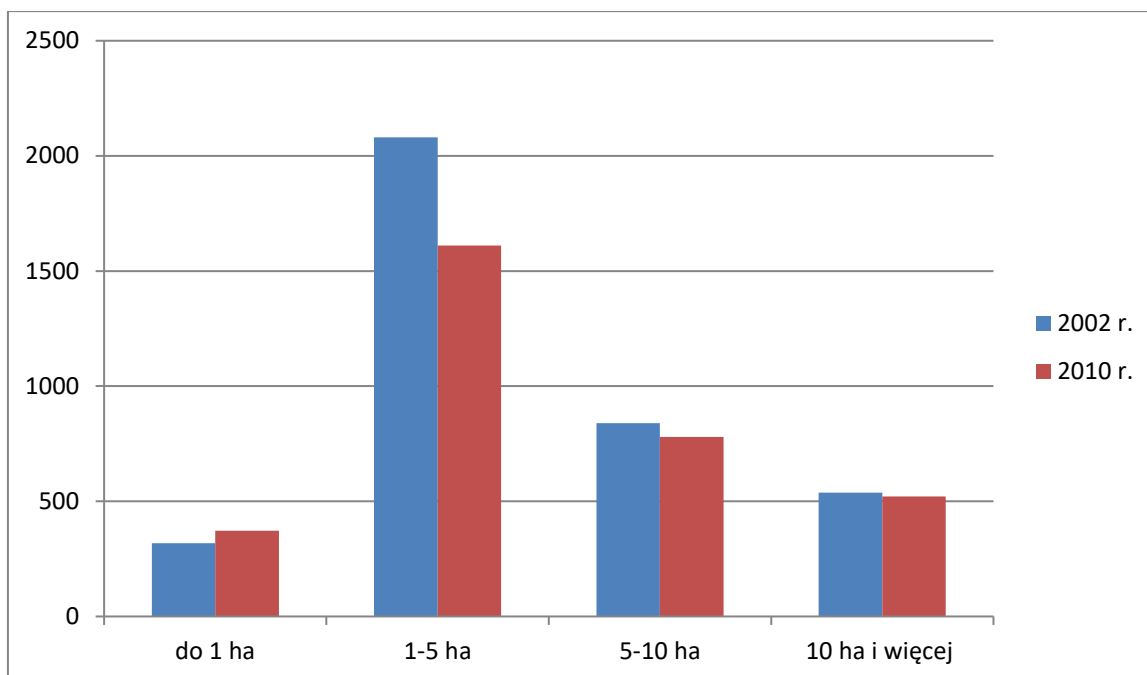
W latach 2002-2010 zmalała liczba gospodarstw rolnych – według danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. w gminie było ich 1104 tj. o 207 mniej niż w 2002 r.

Typ gospodarstwa	powierzchnia gospodarstw w 2002 r. (ha)	powierzchnia gospodarstw w 2010 r. (ha)
do 1 ha włącznie	318,21	371,81
1-5 ha	2080,81	1611,24
5-10 ha	839,74	779,29
10 ha i więcej	537,67	520,52
ogółem	3776,43	3282,86

Tab.3. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Włodowice w 2002 r. i 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych zmniejszyła się z 3776,43 ha do 3282,86 ha. Zmniejszyła się powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa o powierzchni 1-10 ha i powyżej 10 ha na rzecz wzrostu powierzchni zajmowanej przez gospodarstwa najmniejsze (o powierzchni do 1ha).

Ryc.5. Powierzchnia gospodarstw rolnych w 2002 r. i 2010 r. wg grup obszarowych użytków rolnych
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

4.1.3 Leśna przestrzeń produkcyjna.

Wg danych GUS powierzchnia lasów ogółem na terenie gminy Włodowice wynosi 2949,35 ha. Na terenie gminy znajduje się ok. 1776,45 ha lasów publicznych własności Skarbu Państwa. 1001,02 ha lasów publicznych znajduje się w zarządzie PGL LP Nadleśnictw Siewierz i Koniecpol. Na gruntach tych jest prowadzona gospodarka leśna zgodnie z Planem Urządzenia Lasu sporządzonym dla Nadleśnictwa Koniecpol w 2010 r. i w 2015 r., a dla Nadleśnictwa Siewierz wykonanym w roku 2015 r. Obszar lasów publicznych o powierzchni 25,43 ha znajduje się w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Tylko 16,90 ha lasów stanowi własność gminy.

Lasy prywatne zajmują obszar o powierzchni 1156,00 ha. Na gruntach tych jest prowadzona gospodarka leśna zgodnie z uproszczonymi Planami Urządzenia Lasów, wykonanymi w 2010 r.

Wg danych GUS lesistość gminy wynosi 38,2% i jest ona wyższa o 7,9% od wskaźnika lesistości dla powiatu zawierciańskiego, która wynosi 30,3%.

Największe obszary zwartej roślinności leśnej położone są na zachodzie gminy, w rejonie miejscowości Włodowice i Kopaniny. Nieco mniejsze kompleksy leśne występują w Skałce i Rudnikach. Kompleksy leśne występują także w obszarze skałek Rzędkowickich oraz w Hucisku i Zdowie.

4.1.4 Zasoby wodne - wody podziemne.

Gmina Włodowice zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną Głównych Zbiorników Wód Podziemnych zaproponowaną przez Kleczkowskiego (1990 r.) znajduje się w obrębie jednostki prowincji hydrogeologicznej górsko wyżynnej Monokliny Krakowsko - Śląskiej (MK-S).

Zachodnia część gminy leży w granicach GZWP nr 327, a wschodnia w granicach udokumentowanego GZWP Nr 326 Częstochowa (Wschód).

Zbiornik GZWP nr 326 jest zbiornikiem jurajskim o powierzchni 3 257 km². Rozciąga się od okolic Wielunia po północne obrzeża Krakowa. Tworzą go wapienne osady górnej jury. Zasoby dyspozycyjne wynoszą 1 020 tys. m³/d. Zbiornik charakteryzuje się niskim stopniem naturalnej odporności na zanieczyszczenia. Jest to cecha większości szczelinowo - krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko - Śląskiej o dużych zdolnościach infiltracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniu przed infiltracją z powierzchni ziemi.

Zbiornik GZWP nr 327 Lubliniec-Myszków jest to zbiornik krasowo-szczelinowy w utworach triasowych o powierzchni 1729 km² i zasobach dyspozycyjnych 312 tys. m³/d. Średnia głębokość ujęć wynosi 135 m.

W zachodniej części gminy występuje wydzielenie jednolitych części wód podziemnych nr PLGW6500118.

We wschodniej części gminy występuje wydzielenie jednolitych części wód podziemnych nr PLGW2300119.

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”.

Ramowa Dyrektywa Wodna w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w Ramowej Dyrektywie Wodnej),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Zgodnie z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. 2015 poz. 469 z późn. zm.) badania i oceny stanu wód podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Ustawa Prawo wodne zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i ocen stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych.

Badania i klasyfikację wód podziemnych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.

Według danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie gminy Włodowice nie jest prowadzony monitoring wód podziemnych w ramach sieci krajowej i sieci regionalnej.

Wody jednolitej części wód podziemnych nr GW2300119 badane w punkcie pomiarowym sieci krajowego monitoringu diagnostycznego w 2012 r. zlokalizowanym na terenie miejscowości Pilica, Kotowice, Kidów oraz w jednym z punktów w miejscowości Lgota Błotna zostały zaliczone do III klasy jakości, przy czym w drugim punkcie w miejscowości Lgota Błotna odnotowano V klasę jakości wód.

Wody jednolitej części wód podziemnych nr GW6500118 badane w punkcie pomiarowym sieci krajowego monitoringu diagnostycznego w 2012 r. zlokalizowanym na terenie miejscowości Żarki, zostały zaliczone do II klasy jakości, a w punktach w miejscowości Zawiercie i Kamienica do III klasy jakości.

Wody podziemne Zbiornika GZWP nr 326 badane w 2012, 2013 i 2014 r. w punkcie pomiarowym sieci regionalnego monitoringu diagnostycznego stanu wód podziemnych zlokalizowanym na terenie miejscowości Olsztyn w powiecie częstochowskim zostały zaliczone do II klasy jakości.

Wody podziemne Zbiornika GZWP nr 327 badane w 2012, 2013 i 2014 r. w punkcie pomiarowym sieci regionalnego monitoringu diagnostycznego stanu wód podziemnych zlokalizowanym w punkcie Rzeniszów na terenie gminy Koziegłowy w powiecie myszkowskim zostały zaliczone do II klasy jakości.

4.1.5 Zasoby wodne - wody powierzchniowe.

Obszar gminy leży w dorzeczu Odry i Wisły. Granica wododziału przebiega południkowo na linii Hucisko, Włodowice, Parkoszowice, Zawiercie i dzieli teren gminy mniej więcej w połowie. Podstawową sieć hydrologiczną gminy tworzą:

- rzeka Białka, lewy dopływ Pilicy,
- potok Parkoszowicki, prawy dopływ Warty,
- potok z Góry Włodowskiej, częściowo uregulowany,
- Jaworznik,
- Dopływ z Czworaków,
- Dopływ z Pohulanki,
- potok Budzisko,
- potok Rak stanowiący granicę z gminą Zawiercie, również wpadający do Warty.

Na terenie gminy istnieją liczne zbiorniki wodne i stawy:

- stawy rybne Zdów, 3 ha, w zlewni Białki,
- zbiorniki w Górze Włodowskiej, 1,5 ha, stawy rybne i rekreacyjne, przy potoku,
- stawy Jaworznik-Czworaki, 53/20 ha, stawy rybne hodowlane,
- staw rybny we Włodowicach,
- zbiornik w dolinie potoku Parkoszowickiego, ok. 3 ha, rybny i rekreacyjny,
- wyrobiska poeksploatacyjne w południowej części gminy, w zlewni potoku Rak.

Bezpośrednio przy granicy, w gminie Kroczyce, znajduje się zbiornik wody Dzibice, na rzece Białce. Na Białce są ślady dawnych, licznych przegród dolinowych, które stanowią groble stawowe. Teren ten, o powierzchni ok. 10 ha, ze względu na brak wody jest obecnie zamieniany na łąki lub przekształca się w zarośnięte nieużytki.

Praktycznie wszystkie ciek naturalne na omawianym terenie są odcinkami źródłowymi. Ich doliny przeważnie nie są zabudowane, z wyjątkiem potoku z Góry Włodowskiej.

Dla cieków znajdujących się na terenie gminy nie sporządzono map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz studium ochrony przeciwpowodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne przedmiotowe tereny nie są definiowane jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią i nie obowiązują na nich zakazy wynikające z ww. ustawy.

Zgodnie z przepisami Ramowej Dyrektywy Wodnej (dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej) planowanie gospodarowaniem wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy. Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2015 poz. 469 z późn. zm.) w chwili obecnej na obszarze Polski wyznaczonych jest 10 obszarów dorzeczy: Wisły,

Odry, Dniestru, Dunaju, Jarftu, Łaby, Niemna, Pregoły, Świeżej i Ücker. Dla każdego obszaru dorzecza opracowuje się plan gospodarowania wodami. Plany te powinny zostać uwzględnione w dokumentach planistycznych na poziomie krajowym i regionalnym, np. w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, czy w wojewódzkich planach zagospodarowania przestrzennego.

Dnia 22 lutego 2011 r. Rada Ministrów zatwierdziła, opracowany przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Plan gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Wisły (M.P. 2011 nr 49 poz. 549) oraz Plan gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Odry (M.P. 2011 nr 40 poz. 451).

Plany gospodarowania wodami stanowią jednolity instrument zarządzania gospodarką wodną na terenie państw Unii Europejskiej. Przedstawia on w myśl art. 114 Prawa wodnego m.in. aktualny stan wód w obrębie obszaru dorzecza, podsumowuje działania niezbędne do osiągnięcia tzw. dobrego stanu wód oraz posłuży jako mechanizm sprawozdawczy do opracowywania raportów dla Komisji Europejskiej.

Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Odry określają cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. W pierwszym cyklu planowania gospodarowania wodami w Polsce, cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Przy ustalaniu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Zgodnie z mapami ryzyka powodziowego na obszarze objętym opracowaniem nie występują też obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Wschodnia część gminy jest położona w obrębie wydzielenia jednolitych części wód powierzchniowych PLRW200072541449 Krztynia do Białki. JCWP nr PLRW200072541449 stanowi naturalną część wód, w dobrym stanie zagrożona nieosiągnięciem określonych dla niej celów środowiskowych.

Zachodnia część gminy jest położona w obrębie wydzielenia jednolitych części wód powierzchniowych PLRW600061811529 Warta do Bożego Stoku. JCWP nr RW600061811529 stanowi naturalną część wód, w dobrym stanie niezagrożona nieosiągnięciem określonych dla niej celów środowiskowych.

Niewielki fragment w północnej części gminy PLRW200062541714 Białka. JCPW nr PLRW200062541714 stanowi naturalną część wód, w złym stanie zagrożoną nieosiągnięciem określonych dla niej celów środowiskowych. Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Obecnie na terenie gminy Włodowice brak jest punktów pomiarowo - kontrolnych monitoringu wód powierzchniowych.

W 2006 r. na terenie sąsiedniej gminy Kroczyce badano wody powierzchniowe Białki w punkcie o nazwie Białka m. Biała Błotna 7,1 km. Badania prowadzono jedynie pod kątem zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz oceny pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych. Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że wody Białki w 2006 roku nie należały do zanieczyszczonych lub zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Natomiast ocena wód Białki pod kątem bytowania ryb wykazała, że wody te nie spełniają warunków rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. nr 176, poz. 1455). Warunki rozporządzenia przekroczyły następujące wskaźniki: azot amonowy, azotyny.

W punkcie tym nie prowadzono monitoringu diagnostycznego oraz operacyjnego, co spowodowało niemożność określenia klasy jakości wody. Od roku 2007 w omawianym punkcie nie jest prowadzony monitoring.

Badania wód Białki prowadzone w 2012 r. w punkcie Białka Lelowska ujście do Pilicy w Koniecpolu, zlokalizowanym poza granicami gminy Włodowice, wykazały dobry stan wód, a w roku 2013 i 2014 zły stan.

Wody Krztyni badane są w punkcie Krztynia ujście do Pilicy 0,5 km zlokalizowanym poza granicami gminy Włodowice na terenie gminy Szczekociny. Badania prowadzone w tym punkcie w 2012 r. i w 2013 r. wykazały zły stan wód.

Badania wód Warty prowadzone w 2014 r. w punkcie znajdującym się powyżej zbiornika Poraj m. Lgota wykazały zły stan wód.

Wody zbiorników wód stojących nie są objęte monitoringiem sieci krajowej ani regionalnej.

4.1.6 Flora i fauna.

Omawiany teren reprezentuje typowy przykład krajobrazu jurajskiego, mocno już jednak przekształconego w wyniku działalności gospodarczej człowieka. Z naturalnej szaty roślinnej zachowały się w bardzo dobrym stanie fragmenty muraw kserotermicznych, muraw naskalnych, spore kompleksy wilgotnych łąk, oraz fragmenty żyznych lasów liściastych, w tym ciepłolubnych buczyn i kontynentalnych grądów. Całą zachodnią część terenu porastają lasy. Są to jednak głównie zbiorowiska leśne w całości pochodzenia antropogenicznego, w typie boru mieszanego, bądź wręcz monokultury sosnowe. Przyrodniczo najcenniejszymi siedliskami są więc:

- odkryte ostańce wapienne – siedlisko muraw naskalnych – na badanym terenie zlokalizowane głównie w okolicach Rzędkowic i Morska,
- wylesione zbocza o ekspozycji południowej i południowo-zachodniej – siedlisko muraw kserotermicznych z klasy Festuco-Brometea – rozproszone na całym terenie, większe kompleksy w okolicach Zdowa i Rzędkowic,
- wilgotne doliny nielicznych na tym terenie cieków oraz otoczenie stawów – siedlisko łągów (zw. Alno-Ulmion), olsów (kl. Alnetea glutinosae), szuwarów (kl. Phragmitetea) i wilgotnych łąk ziołoroślowych (rz. Molinietalia) – dolina Białki w Zdowie, kompleksy stawów na północ od Góry Włodowskiej, na południe od Włodowic do Parkoszowic, wzdłuż południowej granicy gminy, w okolicach Rudnik, na zachód od Skałki,
- zalesione wzgórza pokryte żyznymi glebami brunatnymi – siedlisko grądów i ciepłolubnych buczyn (rz. Fagetalia sylvaticae) – okolice Zdowa, Huciska, Rzędkowic i Morska.

Tak znaczne zróżnicowanie siedliskowe niesie za sobą duże bogactwo florystyczne. W murawach naskalnych występują takie gatunki jak: zanokcica skalna (*Asplenium trichomanes*), paprotnica krucha (*Cystopteris fragilis*), rojnik pospolity (*Jovibarba sobolifera*), rozchodnik ostry i sześciorzędowy (*Sedum acre*, *S. sexangulare*). W murawach kserotermicznych i psammofilnych spotkać można: dziewięciślika pospolitego i bezłodygowego (*Carlina vulgaris*, *C. acaulis*), goździka kartuzka (*Dianthus cartusianorum*), wilczomlec sosnka (*Euphorbia cyparissias*), posłonka rozesłanego (*Helianthemum nummularium*), szałwię okręgową (*Salvia verticillata*), driakiew żółtawą (*Scabiosa ochroleuca*), pszeniec polny (*Melampyrum arvense*), lebiodkę pospolitą (*Origanum vulgare*), rzepika pospolitego (*Agrimonia eupatoria*), szczytlichę siwą (*Corynephorus canescens*), jastrzębca

kosmaczka (*Hieracium pilosella*). W kompleksach wilgotnych łąk znaczącą rolę odgrywają takie gatunki jak: wiązówka błotna (*Filipendula ulmaria*), ostrożeń łąkowy (*Cirsium rivulare*), ostrożeń wazny (*C. oleraceum*), ostrożeń błotny (*C. palustre*), krwawnica (*Lythrum salicaria*), śmiełek darniowy (*Deschampsia caespitosa*), bodziszek błotny (*Geranium palustre*), sitowie leśne (*Scirpus sylvaticus*), różne gatunki situ (*Juncus* sp.) i in. W pobliżu cieków i stawów hodowlanych wykształcają się zbiorowiska szuwarowe z trzciną pospolitą (*Phragmites australis*), pałąką szeroko i wąskolistną (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*), wysokimi turzycami (*Carex* sp.- zw. *Magnocaricion*). Wzdłuż nielicznych cieków, wykształcone w postaci naturalnej obudowy biologicznej, występują płyty bardzo fragmentarycznie zachowanych olsów (*Ribesio nigri-Alnetum*) lub łągów jesionowo-olchowych (*Fraxino-Alnetum*) z olchowym lub jesionowo-olchowym drzewostanem, bogatym podszytem zbudowanym przez takie gatunki jak: czeremcha pospolita (*Padus avium*), bez czarna (*Sambucus nigra*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), oraz zróżnicowanym runem obfitującym w zgrupowania gwiazdnicy gajowej (*Stellaria media*), knieci błotnej (*Caltha palustris*), czartawy pośredniej (*Circaea intermedia*), tojeści pospolitej (*Lysimachia vulgaris*), śledziennicy (*Chrysosplenium alternifolium*) itp.

W wyspach zachowanych fragmentach żyznych lasów liściastych głównie żyznej buczyny (*Dentario enneaphyllidis-Fagetum* lub *Dentario galindulosae-Fagetum*), ciepłolubnej buczyny storczykowej (*Fagus sylvatica-Crucjata glabra*) i grądu kontynentalnego (*Tilio-Carpinetum*) najcenniejszymi elementami są geofity występujące w najbarwniejszym, wiosennym aspekcie tych fitocenoz, w tym: żywiec cebulkowy (*Dentaria bubifera*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*), zawilce gajowy i bardzo rzadko, leśny (*Anemone nemorosa*, *A. sylvestris*), przytulia wonna (*Galium odoratum*), przylaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), szczyr trwały (*Mercurialis perennis*) i in.

Przeprowadzone na omawianym terenie w latach 70 badania florystyczne, wykazały obecność wielu gatunków o statusie gatunku rzadkiego w skali kraju bądź regionu, w tym również gatunków objętych ochroną prawną – całkowitą lub częściową (Molenda; Dębiec 1979).

Gatunek	Stanowisko	Siedlisko	Ochrona prawna
Kopytnik europejski (<i>Asarum europaeum</i>)	Skałka, Rudniki	Lasy liściaste	ochr. częściowa
Zdrowówka rutewkowata (<i>Isopyrum thalictroides</i>)	Morsko, Rudniki	Wilg. zarośla; łągi olchowe	*
Orlik pospolity (<i>Aquilegia vulgaris</i>)	Rudniki	Wilg. zarośla	ochr. ścisła
Fiolka skalny (<i>Viola rupestris</i>)	Morsko	Skałki wapienne	*
Wawrzynek wilczczyko (<i>Daphne mezereum</i>)	Rudniki	Las liściasty	ochr. ścisła
Bluszcz pospolity	Rudniki, Zdów	Lasy liściaste	ochr. ścisła

<i>(Hedera helix)</i>			
Korzeniówka pospolita (<i>Monotropa hypopitys</i>)	Parkoszowice, Rudniki	Lasy liściaste i bory sosnowe	*
Goryczka orzęsiona (<i>Gentiana ciliata</i>)	Morsko	Murawy kseroter- miczne	ochr. ścisła
Śnieżyczka przebiśnieg (<i>Galanthus nivalis</i>)	Morsko	Żyzna buczyna	ochr. ścisła
Podkolan biały (<i>Platanthera bifolia</i>)	Rudniki	Łąka	ochr. ścisła
Kokoryczka okółkowa (<i>Polygonatum verticilla- tum</i>)	Skałka, Rudniki	Lasy liściaste	*
Przylaszczka pospolita (<i>Hepatica nobilis</i>)	Morsko, Skałka, Rudniki	Lasy liściaste	*
Pierwiosnek lekarski (<i>Primula officinalis</i>)	Rudniki, Skałka, Parkoszowice	Łąki	ochr. czę- ściowa
Centuria pospolita (<i>Centaureum umbellatum</i>)	Rudniki, Rzędko- wice	Murawy kseroter- miczne	ochr. czę- ściowa
Konwalia majowa (<i>Convallaria majalis</i>)	Włodowice, Skałka, Mor- sko	Ciepłolubne buczyny	ochr. czę- ściowa
Zawilec leśny (<i>Anemone sylvestris</i>)	Rudniki, Skałka, Morsko	Lasy liściaste	ochr. ścisła
Dziewięciśli bezłodygowy (<i>Carlina acaulis</i>)	Rudniki, Morsko, Rzędkowice	Murawy kseroter- miczne	ochr. ścisła
Ziarnopłon wiosenny (<i>Ficaria verna</i>)	Skałka, Rudniki	Łęgi olchowe	*
Rozchodnik wielki (<i>Sedum maximum</i>)	Włodowice, Par- koszowice, Rzędkowice, Skałka, Zdów	Zarośla, przydroża	*
Porzeczka czarna (<i>Ribes nigrum</i>)	Włodowice	Olsy, łęgi olchowe	ochr. ścisła
Bodziszek żałobny (<i>Geranium phaeum</i>)	Morsko, Rudniki, Włodowice, Zdów	Zarośla	*
Gruszyca mniejsza (<i>Pyrola minor</i>)	Rudniki, Parko- szowice	Bory sosnowe	*
Gruszyca średnia (<i>Pyrola media</i>)	Rudniki	Bory sosnowe	*
Gruszyca jednostronna (<i>Orthilia secunda</i>)	Włodowice	Bory sosnowe	*
Pomocnik baldaszkowy (<i>Chimaphila umbellata</i>)	Parkoszowice, Rudniki, Wło- dowice	Bory sosnowe	ochr. ścisła
Bagno zwyczajne (<i>Ledum palustre</i>)	Skałka	Torfowisko	ochr. czę- ściowa
Barwinek pospolity (<i>Vinca minor</i>)	Skałka, Włodo- wice	Lasy liściaste	ochr. ścisła
Ciemieżyk biało kwiatowy (<i>Vincetoxicum officinale</i>)	Parkoszowice, Rudniki, Wło- dowice	Zarośla wokół skałek, murawy kseroter- miczne	*

Kalina koralowa (<i>Viburnum opulus</i>)	Skałka, Włodowice, Rudniki	Zarośla, brzego lasów	ochr. częściowa
Kukułka szerokolistna (<i>Dactylorhiza majalis</i>)	Rudniki, Skałka	Wilgotne łąki	ochr. ścisła
Kruszczyk błotny (<i>Epipactis palustris</i>)	Skałka	Wilgotne łąki	ochr. ścisła
Mieczczyk drobnokwiatowy (<i>Gladiolus parviflora</i>)	Włodowice	Wilgotne łąki	ochr. ścisła

Tab.4. Wykaz stanowisk gatunków rzadkich* i chronionych na terenie gminy Włodowice.

We florze gminy Włodowice stwierdzono zatem 13 gatunków podlegających ochronie ścisłej, 6 gatunków podlegających ochronie częściowej i 12 gatunków rzadkich w skali kraju i regionu, co świadczy o wysokich walorach przyrodniczych tego obszaru.

Charakterystyczne dla obszaru gminy są ostre przejścia pomiędzy skrajnie różnymi siedliskami – od muraw psamofilnych czy naskalnych po nadrzeczne szuwary, od muraw kserotermicznych na zboczach po wilgotne łąki w dolinach, czy fragmenty żyznych lasów liściastych sąsiadujące z ubogimi siedliskami borów sosnowych. Owa mozaika siedlisk w istotny sposób wpływa na bogactwo i różnorodność biologiczną tego terenu. Obszary rolniczo wykorzystane w większości mają zachowaną strukturę naprzemiennie występujących użytków zielonych, pól uprawnych, nieużytków oraz zarośli śródpolnych z klasy Rhamno-Prunetea. Wyjątek stanowi ogromny kompleks pól uprawnych pomiędzy Włodowicami i Morskiem oraz na północ od Rudnik, praktycznie całkowicie pozbawiony jakichkolwiek zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, co wydatnie obniża walory przyrodnicze tej części gminy.

Największe obszary zwartej roślinności leśnej położone są na zachodzie gminy. Są to w większości monokultury sosnowe, stosunkowo młode, o słabo zachowanej strukturze pionowej charakterystycznej dla naturalnych borów sosnowych. W znacznej części znajdują się one w otulinie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Pozostałe obszary leśne mają charakter rozfragmentowanych kompleksów, w skład których wchodzi zarówno starsze fitocenozy, jak i młodniki sosnowe. Wyspowo, w miejscach żyzniejszych, zachowane zostały fragmenty grądu kontynentalnego (Tilio-Carpinetum) z mieszanym lipowo-grabowo-bukowym drzewostanem, oraz fragmenty żyznych buczyn, w tym również ciepłolubnej buczyny storczykowej (*Fagus sylvatica-Crucjata glabra*).

Na terenie gminy można spodziewać się obecności dużej części fauny stwierdzonej na terenie całego Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, gdzie odnotowano około 50 gatunków ssaków, ponad 170 gatunków ptaków, około 20 gatunków płazów i gadów oraz 25–30 gatunków ryb. Niezwykle cenna i różnorodna fauna bezkręgowców obejmuje tam około 1200 gatunków motyli, 700 gatunków chrząszczy, 250 gatunków pszczołowych i prawie 100 gatunków mięczaków.

Występują tu takie gatunki ptaków jak: myszołów (*Buteo buteo*), jastrząb (*Accipiter gentilis*), krogulec (*Accipiter nisus*), błotniaki (*Circus sp.*), sowy, słonki, bocian czarny (*Ciconia nigra*). Zwierzęta leśne reprezentowane są licznie przez: jelenie (*Cervus elaphus*), dziki (*Sus scrofa*), sarny (*Capreolus capreolus*), lisy (*Vulpes vulpes*), kuny (*Martes sp.*). Na uwagę zasługują kolonie nietoperzy, zamieszkujące w jaskiniach i szczelinach ostańców.

Kompleksy leśne występujące we wschodniej i północnej części gminy stanowią korytarz ekologiczny ssaków drapieżnych D/JURA –N i D/JURA-PILICA i ssaków kopytnych K/LS-LO/LZ. Pomiedzy Huciskiem a Zdowem znajduje się fragment newralgiczny tych korytarzy.

Na terenie gminy nie występują korytarze ekologiczne ptaków, ani korytarze spójności obszarów chronionych.

4.1.7 Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy.

Głównym bogactwem gminy jest krajobraz. Gmina Włodowice leży w zespole parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Większość krajobrazu naturalnego jest chroniona na mocy ustawy o ochronie przyrody jako Park Krajobrazowy Orlich Gniazd.

Pod względem krajobrazu naturalnego teren gminy można podzielić na dwa obszary.

Obszar Wyżyny Częstochowskiej charakteryzuje falisto-pagurkowate ukształtowanie terenu. Wzgórza ze skalistymi ostańcami wapiennymi i innymi formami i zjawiskami krasowymi jak jaskinie i doliny „wodące” decydują o malowniczości terenu. Zachodnią krawędź wyżyny Częstochowskiej stanowi malownicza kuesta jurajska, wyraźnie zaznaczona w rejonie Włodowic.

Warta płynie w pobliżu zachodniej granicy gminy. W obniżeniu Górnej Warty zachowało się sporo powierzchni zalesionych. Występują tu piaszczysto-żwirowe pagórki i ostańce związane z recesją zlodowacenia odrzańskiego (okolice Rudnik) oraz formy antropogeniczne związane z prowadzonym tu dawniej wydobyciem rud metali.

Omawiany obszar stanowi dość typowy fragment Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, z urozmaiconym krajobrazem jurajskim, obfitującym w ostańce wapienne, nasłonecznione wzgórza, wilgotne, zalesione doliny, i wyspowo zachowane fragmenty lasów.

Najważniejszym walorem przyrodniczym i zarazem największą atrakcją turystyczną Włodowic są Skałki Rzędkowickie, które stanowią grupę skalnych ostańców i bloków skalnych np. Wysoka, Okiennik Mały, Urwiste Skały, zbudowanych z wapieni skalistych.

Na terenie Skałek Rzędkowickich znajduje się Jaskinia Sopli Lodu i 6 schronów: Schron Komin w Studnisku, Schron pod Studniskiem, Schron małe Okno Rzędkowickie, Schron Okno Rzędkowickie,

Schron Garaż, schron w skałce z jaskiniami. Skałki są jedną z najpiękniejszych i największych grup skalnych na Wyżynie Krakowsko – Częstochowskiej, w kształcie kilometrowej długości muru skalnego górującego nad okolicą. Walorem przyrodniczym związanym z budową geologiczną obszaru jest obecność skamieniałości, głównie amonitów.

Ze względu na różnorodność form, kształtów i wysokości poszczególnych skał oraz południową ekspozycję jest to jedno z najlepszych miejsc do uprawiania wspinaczki skalnej. W Rzędkowicach nieopodal skałek powstało gminne pole namiotowe, gdzie mogą zatrzymać się turyści.

Atrakcję przyrodniczo-krajobrazową stanowią także Źródła Białki Zdowskiej, które mieszczą się na wschód od Zdowa.

We Włodowicach i Rudnikach znajdują się zbiorniki wodne, tak nieliczne na obszarach Jury Krakowsko – Częstochowskiej.

Obszarami gminy o najwyższych walorach krajobrazowych są następujące tereny:

- zbocza wzniesień położonych na południe od Zdowa wraz z kserotermiczną szatą roślinną oraz wyspami zieleni wysokiej,
- południowo-zachodnie zbocza grzbietu położonego na południe od Góry Włodowskiej wraz z pasem ciepłolubnych zarośli okrajkowych i łąkami kośnymi,
- skupienie tzw. Skałek Rzędkowickich wraz z terenami przyległymi,
- południowo-zachodnie strome zbocza najwyższego wzniesienia we Włodowicach wraz z kompleksem użytków zielonych, zadrzewieniami śrópolnymi oraz roślinnością murawową,
- pas ciepłolubnych zarośli okrajkowych z klasy Rhamno-Prunetea, zbudowanych głównie z tarniny, głogów i róż, otaczający duży kompleks całkowicie pozbawionych jakiegokolwiek roślinności krzewiastej pól uprawnych, położonych na wzniesieniu nad miejscowością Skałka, odgrywający istotną rolę przyrodniczą, w tej części gminy,
- skałę Okiennik koło Morska wraz otaczającymi wzgórzami wapiennymi będącymi siedliskiem roślinności termofilnej.

Oprócz walorów przyrodniczych na terenie gminy Włodowice występują liczne obiekty i obszary o wartościach kulturowych i historycznych, w tym zabytki architektury ujętych w rejestrze zabytków i gminnej ewidencji zabytków, opisane w rozdziale 5.

Krajobraz kulturowy reprezentują wsie, z których tradycyjne układy przestrzenne najlepiej zachowały się we Włodowicach, Górze Włodowskiej, Parkoszowicach, Rzędkowicach, Zdowie i Morsku. Zabytkowy krajobraz kulturowy o szczególnej wartości reprezentuje centrum wsi Włodowice. Kształtowanie się osadnictwa na tym terenie rozpoczęło się około XIII wieku. Najstarszą metrykę posiadają w dokumentach Włodowice i Morsko. W XIV w. w źródłach pisanych pojawiły się wsie

Parkoszowice, Rzędkowice, Zdów i Góra. W XVI wieku tereny te były zagłębiem żelaza w oparciu o lokalnie wydobywane rudy, których eksploatacji zaprzestano na początku XX w.

Włodowice uzyskały prawa miejskie prawdopodobnie w XIV w., straciły je w roku 1870. We Włodowicach zachowało się historyczne rozplanowanie średniowiecznego miasta z czytelnymi podziałami parcelacyjnymi i linią zabudowy, zwłaszcza w pobliżu rynku. Rynek we Włodowicach wykazuje typowe dla średniowiecza rozmieszczenie architektoniczne. Jego rozmiary wskazują na duże znaczenie ekonomiczno – społeczne, jakie miało odgrywać miasto Włodowice.

We Włodowicach znajduje się zabytkowy kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła. Parafię utworzono w XIV wieku. Położenie kamienia węgielnego pod obecny kościół nastąpiło w 1701 roku. Konsekracja kościoła odbyła się w 1708 roku, natomiast ołtarzy w 1787 roku. W 1796 roku podwyższona została wieża a kościół został odrestaurowany. Na lata 1898 – 1911 datuje się dalszą rozbudowę kościoła. Obecny kościół jest zbudowany w stylu baroku polskiego. Jest jednonawowy, murowany, otynkowany, i pokryty blachą. Na cmentarzu rzymsko-katolickim znajdują się mogiły wojenne żołnierzy z I i II Wojny Światowej.

We Włodowicach znajdują się także ruiny pałacu, który został wzniesiony przez kasztelana Stanisława Warszyckiego na miejscu modrzewiowego dworu, który spłonął w czasie najazdu szwedzkiego w 1655 r. Pałac był piętrową budowlą zwieńczoną spadzistym dachem pokrytym gontem. Parter i pierwsze piętro były zamieszkiwane, pod nimi znajdowały się dwuczęściowe piwnice. Na parterze znajdowała się sień, której części boczne oddzielało od siebie sześć półkolistych arkad. Komnaty pałacu były zdobione malowidłami al fresco i drogocennymi makatami. W 1683 r. we Włodowickim pałacu bawił ponoć sam Jan III Sobieski. Na pamiątkę pobytu króla umieszczono jego wizerunek na kaflach jednego z pieców ogrzewających tzw. królewskie pokoje. Wiosną 1734 r. po koronacji w Krakowie przejazdem zatrzymał się tu także August III Sas. Dużą rolę w historii Włodowic odegrał Michał Poleski, który w 1870 r. przybył i osiadł we Włodowicach. To dzięki niemu Włodowice zyskały nazwę Aten Olkuskich. Poleski urządził w pałacu bibliotekę liczącą przeszło 10 tyś. tomów i archiwów starych i cennych dokumentów oraz kolekcję minerałów i okazów flory. Założył prywatną wyższą szkołę ogrodniczą, a przy niej laboratorium fizyczne i chemiczne które zaopatrzył we wszystkie możliwe do uzyskania przyrządy. Do pałacu licznie przybywali profesorowie z różnych krajów, chcąc zapoznać się z kolekcją minerałów, okazami paleontologicznymi zebranych z całej Polski oraz ze zbiorami flory krakowskiej umieszczonej w zielnikach. W 1956 r. mocno już wtedy zaniedbany pałac strawił pożar. W późniejszych latach Pałac wpisano do Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce, jednak w 1989r. decyzją podsekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Sztuki pałac skreślono z rejestru zabytków.

Poza wioskami dominuje kulturowy krajobraz rolniczy, uprawowy oraz fragmenty krajobrazu naturalnego. Krajobrazy te są harmonijne. Sieć osiedleńcza nie jest zwarta, poza wsiami występują

liczne przysiółki i zabudowa rozproszona przy drogach. Szachownica pól i łąk jest urozmaicona, poprzecinana licznymi zadrzewieniami śródpolnymi w formie pasów i nieużytkami. Niezbyt bogata sieć dróg związana jest z malowniczymi zadrzewieniami oraz licznymi kapliczkami przydrożnymi.

Wytyczne konserwatorskie, jakie zostały opracowane dla potrzeb planów miejscowych, wskazują na następującą specyfikę regionalną zabudowań chłopskich wsi rejonu włodowickiego: „Są to chałupy jednotraktowe, szerokofrontowe, w których izba, sień i komora a także chlew pozostają w układzie asymetrycznym. Chlew znajduje się pod wspólnym dachem z pomieszczeniami mieszkalnymi, z tym, że prowadzi do niego osobne wejście. W głębi podwórka zlokalizowana jest wolnostojąca stodoła. Zabudowania te najczęściej posiadają konstrukcję zrębową. Do częstszych należą budynki murowano-drewniane przy czym z reguły murowany z kamienia wapiennego jest przylegający do drewnianej chałupy – chlew, np. we wsi Parkoszowice czy we wsi Rzędkowice (...). W tej drugiej można znaleźć też domy dwutraktowe (...) wykonane z drewna. Dachy przykrywające zabudowania są najczęściej dwuspadowe, tylko we wsi Rzędkowice można znaleźć dachy naczółkowe (...). We wszystkich osadach starsza zabudowa ustawiona jest szczytem do drogi.”

Walory krajobrazowe sprawiają, że obszar gminy Włodowice jest atrakcyjny turystycznie. Przez teren gminy przebiegają liczne szlaki turystyczne, takie jak wycinki szlaku Orlich Gniazd, Warowni Jurajskich oraz Zamonit oraz szlaki Mrzygłód - Góra Zborów i Kroczyce - Zamek Morsko.

Miejscowe warunki sprzyjają także aktywnym formom turystyki. Można tu uprawiać rekreacyjne kolarstwo szosowe, narciarstwo biegowe, wspinaczkę skałkową, sporty wodne, biegi terenowe, zawody wędkarskie, a także jeździć konno.

4.1.8 Klimat.

Według klasycznej regionalizacji klimatycznej E. Romera gmina Włodowice leży w zasięgu klimatu wyżyn środkowych, w krainie śląsko-krakowskiej. Ta kraina klimatyczna wg Romera charakteryzuje się średnią roczną temperaturą powietrza 6,9 oC, średnią temperaturą stycznia –3,9 oC, średnią temperaturą lipca 17,5 oC. Okres wegetacyjny trwa tutaj około 205 dni. Według „Atlasu Klimatu województwa śląskiego” średnia temperatura lipca dla lat 1966 do 1995 wynosiła w Częstochowie 17,7 oC a stycznia –2,4 oC.

Średnia roczna suma opadów dla tego okresu wynosiła ok. 600 mm.

Średnie roczne usłonecznienie, jako czas dopływu bezpośredniego promieniowania słonecznego, wynosi dla Częstochowy ok. 1500 godzin, a dla Katowic 1400.

Klimat lokalny kształtuje się pod wpływem uwarunkowań miejscowych, takich jak litologia, rzeźba terenu, stosunki wodne i szata roślinna.

4.1.9 Jakość powietrza.

Aktualny stan jakości powietrza (tłó) określany jest jako stężenie uśrednione dla roku dla tych substancji, dla których w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1031) wyznaczone są dopuszczalne poziomy stężenie w powietrzu. Na terenie gminy Włodowice nie jest prowadzony monitoring stanu jakości powietrza. Według danych dotyczących 2013 roku stan jakości powietrza w strefie śląskiej dla powiatu zawierciańskiego, określony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przedstawiał się następująco:

Nazwa substancji (numer CAS) a)	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) (okres uśredniania wyników pomiarów - rok kalendarzowy)	Zawiercie ul. Skłodowskiej Curie Tłó substancji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) na podstawie modelowania*	Zawiercie Tłó substancji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) na podstawie modelowania*	Irządze Tłó substancji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)) na podstawie modelowania*	Żarnowiec Tłó substancji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) na podstawie modelowania*
Pył zawieszony PM10	40 c)	42	-	36,3	36,8
Pył zawieszony PM2,5	25 c)	32,3	-	29,1	30,2
Dwutlenek siarki SO2 (w kryterium ochrony roślin)	20 e)	-	11	12	13
Dwutlenek azotu NO2 (10102-44-0)	40 c)	-	22	19	21

Ołów Pb (7439-92-1)	0,5 c)	-	-	0,03	0,03
Benzen (71-43-2)	5 c)	-	3	2	2

Tab.5. Dopuszczalne poziomy substancji i ich tło. Średnioroczne stężenia za 2013 rok ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Katowice.

Objaśnienia:

- a) oznaczenie numeryczne substancji zgodnie z Chemical Abstracts Service Registry Number,
- c) poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- e) poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin,

* wartości uzyskane na podstawie modelowania WIOŚ w Katowicach statystyczną metodą analiz przestrzennych –Ważone Odwrotne Odległości (IDW) dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM 2,5, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i ołowiu oraz dla benzenu na podstawie opracowania Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach „Aktualizacja dla lat 2005 - 2007 oceny zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim w oparciu o modelowanie matematyczne ze szczególnym uwzględnieniem wpływu różnych źródeł emisji i zastosowanych parametrów do obliczeń dla dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłu zawieszonego PM10, benzenu, ołowiu i tlenku węgla oraz arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu za 2007 rok”.

Na podstawie analizy przytoczonych danych można przypuszczać, że na terenie gminy Włodowice dopuszczalne wartości stężeń podstawowych zanieczyszczeń poza stężeniem pyłu PM2,5 nie są przekroczone. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM2,5 w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, a w okresie letnim bliskość drogi o intensywnym ruchu pojazdów.

Najbardziej dokuczliwa dla mieszkańców gminy jest tzw. niska emisja z pieców, która w niekorzystnych warunkach pogodowych może lokalnie powodować powstanie szkodliwych dla zdrowia stężeń zanieczyszczeń. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową (związaną z okresem grzewczym). Spala się także różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach.

Na terenie gminy brak jest centralnego systemu zaopatrzenia w ciepło. Brak jest także infrastruktury gazowej.

Źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy Włodowice jest także emisja komunikacyjna.

Największa emisja spalin koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych – w tym szczególnie w rejonie drogi wojewódzkiej Kroczyce - Żarki. Uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń z komunikacji nasilają się zwłaszcza w okresie letnim, z uwagi na obecność turystów korzystających z indywidualnych środków transportu.

Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg.

Na terenie gminy nie występuje zagrożenie stanu jakości powietrza ze strony przemysłu.

4.1.10 Klimat akustyczny.

Hałas generowany w zakresie przemysłu ma na terenie gminy Włodowice charakter lokalny i nie stanowi uciążliwości dla obszarów chronionych przed hałasem.

Największym źródłem hałasu w gminie jest układ komunikacyjny, w tym głównie droga wojewódzka nr 792, przebiegająca przez północno-wschodnią część gminy. Jej uciążliwość jest największa w rejonie przysiółków Jęderki, Wygoda. Tereny zabudowy mieszkaniowej znajdujące się w tym rejonie gminy nie są jednak wyeksponowane w kontekście oddziaływania fal akustycznych, a ich odległość od drogi jest na tyle duża, że obszary te nie są narażone na oddziaływanie hałasu o ponadnormatywnych wartościach. Pozostałe drogi znajdujące się na terenie gminy obsługują przede wszystkim ruch lokalny i emitują znacznie mniejszą ilość hałasu. Na stopień zagrożenia hałasem poza intensywnością ruchu pojazdów wpływa na terenie gminy przede wszystkim stan techniczny dróg.

Większe zagrożenie w gminie Włodowice stanowi hałas komunikacyjny związany jest także z transportem kolejowym, z uwagi na przebieg Centralnej Magistrali Kolejowej. CMK przebiega środkiem kompleksów leśnych zachodniej części gminy, a następnie wzdłuż granicy północnej gminy w pobliżu przysiółka Kolonia w Górze Włodowskiej, Piaskowe Przeczki, Wygoda, Zdów Młyny.

Wojewódzki Inspektorat Środowiska w Katowicach w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa Śląskiego na lata 2010 - 2012” prowadził badania na terenie sąsiedniej gminy Kroczyce w celu określenia poziomu hałasu kolejowego oddziałującego na zabudowę chronioną pod względem akustycznym. Celem badań była ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie Centralnej Magistrali Kolejowej na terenie gminy Kroczyce – Dzibice. Badania prowadzono w porze wiosennej 2010 roku.

Przedstawione wyniki badań akustycznych w bezpośrednim sąsiedztwie badanego odcinka linii kolejowej CMK, przy której zlokalizowane są budynki mieszkalne na terenie gminy, wskazały na przekroczenia standardów akustycznych.

Natężenie ruchu pociągów osiągnęło liczbę 36 poc/dobę, w tym udział pociągów osobowych wynosił 78 %, pociągów towarowych 19%, pociągów innych 3%. Szerokość niezagospodarowanego (niezabudowanego) pasa terenu narażonego na poziom hałasu powyżej 55 dB została określona na około 350 m po obu stronach badanej linii kolejowej.

W obowiązującym obecnie rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 poz. 112) zmienione zostały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej obowiązują obecnie następujące poziomy dopuszczalne hałasu:

$$L_{Aeq D} = 61 \text{ dB} \quad L_{Aeq N} = 56 \text{ dB}$$

$$L_{DWN} = 64 \text{ dB}, \quad L_N = 59 \text{ dB}.$$

Z uwagi na podwyższenie dopuszczalnego poziomu hałasu szerokość strefy narażonej na ponadnormatywny hałas w sąsiedztwie linii kolejowej jest mniejsza niż wyliczona zgodnie z badaniami WIOŚ w 2010 r. Analizując wyniki badań można stwierdzić, że w dalszym ciągu w sąsiedztwie linii kolejowej na terenie sąsiedniej gminy Kroczyce będą występowały przekroczenia poziomu dopuszczalnego hałasu, zwłaszcza biorąc pod uwagę planowaną modernizację linii kolejowej z przystosowaniem jej do większej prędkości.

Na terenie gminy Włodowice naturalną barierą akustyczną dla linii kolejowej stanowią tereny leśne w części zachodniej i północno-zachodniej, a także na wschód od drogi Włodowice-Niegowa. Dodatkowo hałas ogranicza wkomponowanie trakcji kolejowej w wąwóz, którym szlak biegnie na odcinku pomiędzy Górą Włodowską a skrzyżowaniem z drogą nr 792.

5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej jest obecnie realizowana poprzez:

- zachowanie i ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- ustalenia ochrony na podstawie zapisów aktualnie obowiązujących planów miejscowych.

5.1 Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego.

Miejscowość	Nazwa obiektu	Lokalizacja /Adres	Czas powstania	Numer w rejestrze	Data decyzji
Włodowice	Układ urbanistyczny	Rynek; częściowo ulice przyległe do Rynku (według m.p.z.p.)	XIV w.	A/121	31.03.1953 r. (powtórzona: 1.03.1978 r.)
	Pozostałości parku w zespole pałacowo-parkowym	ul. Krakowska 24 (wzdłuż ul. Jana III Sobieskiego)	XVIII -XX w.	A/122	17.06.1967 r.
	Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja Apostoła	ul. Krakowska 1	1703 r.; 1898-1911 r.	A/123	18.11.1948 r. (powtórzona 17.06.1976 r. i 17.03.1978 r.)
Rudniki	Zespół dworsko-parkowy	ul. Pomowska (nr działki 1481/17)	p. XIX w.	A/560	30.03.1995 r.

Tab.6. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUOZ Katowice.

5.2 Obiekty objęte ochroną w ustaleniach aktualnie obowiązujących planów miejscowych.

Obowiązujące plany miejscowe (wg wykazu zawartego w rozdziale 2.2) zawierają ustalenia dotyczące obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków oraz objętych ochroną na podstawie ustaleń planu.

Przy opracowywaniu planów miejscowych lub zmian planów obowiązujących wskazaniem do objęcia ochroną na podstawie ustaleń planu miejscowego jest Gminna Ewidencja Zabytków, która zawiera zaktualizowany wykaz obiektów zabytkowych.

5.3 Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków wskazane do ochrony w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

Zarządzeniem nr 382/2014 Wójta Gminy Włodowice z dnia 19.05.2014 r. utworzona została Gminna Ewidencja Zabytków. Gminna Ewidencja Zabytków zawiera zaktualizowany wykaz obiektów zabytkowych wskazanych do objęcia ochroną na podstawie ustaleń planu miejscowego. Uchwałą nr 290/XXXVI/2014 Rady Gminy Włodowice z dnia 30 czerwca 2014 r. przyjęto „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Włodowice na lata 2014- 2017”.

Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków:

Miejscowość	Obiekt	Lokalizacja/Adres	Opis
Włodowice	układ urbanistyczny	Rynek, część ulic przyległych do rynku (według m.p.z.p.)	Układ urbanistyczny dawnego miasta Włodowice. XIV w. Objęty wpisem do rejestru zabytków, nr A/121. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja Apostoła	ul. Krakowska 1	Rzymskokatolicki kościół parafialny, murowany z kamienia wapiennego i cegły, wzniesiony w 1703 roku. Wpisany do rejestru zabytków, nr A/123. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	plebania	ul. Krakowska 1	Murowana, powstała pod koniec XIX wieku (po 1888 roku). Objęta ochroną w m.p.z.p. Proponowana do ujęcia w WEZ.

	cmentarz rzymskokatolicki	ul. Wschodnia (nr działek 283, 284)	Rzymskokatolicki cmentarz parafialny powstały w pierwszej połowie XIX wieku. Najstarszy zachowany grób datowany na 1843 r. (Konrad i Alfred Schirmer), Powiększony i ogrodzony na przełomie XIX i XX wieku. W części północno-wschodniej kwatery wojenna żołnierzy armii niemieckiej i austro-węgierskiej z czasów I wojny światowej. Objęty ochroną w m.p.z.p. (w ramach strefy B1). Uwzględniony w WEZ.
	kaplica cmentarna (<i>Kaparnia</i>)	cmentarz rzymskokatolicki	Murowana z kamienia wapiennego i cegły, powstała prawdopodobnie pod koniec XIX wieku (po 1898 roku). Planowany remont budynku. Proponowana do wpisu do rejestru zabytków i WEZ. Wraz z cmentarzem objęta ochroną w m.p.z.p.
	ruiny pałacu	ul. Krakowska 24	Ruiny pałacu powstałego pod koniec XVII wieku (między 1669 a 1681 rokiem) i przebudowywanego w kolejnych stuleciach. Jeden z najbardziej charakterystycznych zabytków Włodowic. W wyniku pożarów, oddziaływania czynników naturalnych i porośnięcia licznymi samosiejkami, stan zachowania obiektu jest bardzo zły. Budynek wykreślony z rejestru zabytków w 1989 roku. Uwzględniony w WEZ.
	pozostałości parku	ul. Krakowska 24 (wzdłuż ul. Jana III Sobieskiego)	Pozostałości parku w zespole pałacowo-parkowym powstałym pod koniec XVII wieku. Przekształcany w kolejnych stuleciach. Zły stan zachowania – liczne samosiejki. Własność Skarbu Państwa reprezentowanego przez powiat zawierciański. Objęty wpisem do rejestru zabytków, nr A/122 oraz ochroną w m.p.z.p. Uwzględnione w WEZ.

	dom mieszkalny	ul. Rynek 19	Dom murowany z kamienia wapiennego. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym, powstały prawdopodobnie na początku XX wieku. Obiekt położony w obrębie historycznego układu urbanistycznego Włodowic, chronionego wpisem do rejestru zabytków. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Rynek 21	Dom murowany z cegły powstały na początku XX wieku (po 1907 r.). Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Część domu zajęta przez sklep. Obiekt położony w obrębie historycznego układu urbanistycznego Włodowic, chronionego wpisem do rejestru zabytków. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Żarecka 25	Dom drewniany na podmurówce, być może z początku XX w. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Proponowany do ujęcia w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 27	Dom murowany z cegły i kamienia wapiennego, powstały w drugiej połowie lat 40-tych XX wieku. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 29	Dom murowany z cegły i kamienia wapiennego, powstały w latach 50-tych XX wieku. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Uwzględniony w WEZ.
	dom młynarza	ul. Ogrodowa 31	Dom drewniany na podmurówce z cegły. Wybudowany w 1954 roku. Parterowy, z przybudówką, kryty dachem dwuspadowym. Uwzględniony w WEZ.
	młyn drewniany	ul. Ogrodowa 31	Budynek drewniany z 1952 roku. Dwukondygnacyjny, kryty dachem dwuspadowym. Uwzględniony w WEZ.

Rudniki	zespół dworsko-parkowy	ul. Pomowska (nr działki1481/17)	Murowany dwór w stylu klasycystycznym (z późniejszymi dobudówkami) wraz z parkiem. Wzniesiony przez rodzinę Tańczykich na początku XIX wieku. Właściciel prywatny. Zły stan zachowania. Obiekt wpisany do rejestru zabytków, nr A/560 i objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	kapliczka murowana	ul. Kamienna 2 (od strony ul. Kościuszki)	Kapliczka murowana, kubaturowa z 1925 roku. Proponowana do ujęcia w WEZ.
Góra Włodowska	chałupa wraz z zagrodą	ul. Myszkowska 35	Zagroda z początków XX wieku. Dom parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Zły stan zachowania. Objęta ochroną w m.p.z.p. Uwzględniona w WEZ.
Parkoszowice	dom mieszkalny	ul. Wiejska 68	Dom drewniany na podmurówce. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Wzniesiony w latach 50-tych XX wieku. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
Morsko	dom mieszkalny	ul. Zamkowa 17	Dom drewniany na podmurówce z kamienia wapiennego. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Wzniesiony w latach 50-tych XX wieku. Uwzględniony w WEZ.
Rzędkowice	dom mieszkalny	ul. Jurajska 46	Dom drewniany na podmurówce. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym z naczółkami. Powstał przed 1945 rokiem (datowanie niepewne). Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Jurajska 47	Dom drewniany na podmurówce. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstał około roku 1930 (datowanie niepewne). Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.

	dom mieszkalny	ul. Jurajska 70	Dom drewniany na podmurówce, powstały w latach 30-tych XX wieku (datowanie niepewne). Parterowy, kryty dachem dwuspadowym z naczółkami. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Wiejska 7	Dom drewniano-murowany (na podmurówce). Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstały w latach 50-tych XX wieku. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Wiejska 43	Dom drewniano-murowany (z podmurówką). Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstały w latach 50-tych XX wieku. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Wiejska 47	Dom drewniano-murowany (z podmurówką). Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstały w latach 50-tych XX wieku. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
Hucisko	dom mieszkalny	ul. Skalny Widok 14	Dom drewniany z podmurówką. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Wzniesiony w latach 50-tych XX wieku. Uwzględniony w WEZ.
Zdów	dom mieszkalny	ul. Wesoła 8	Dom drewniany z podmurówką. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstały w latach 50-tych XX wieku. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
	dom mieszkalny	ul. Wesoła 15	Dom drewniany z podmurówką. Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstały w latach 20-tych XX wieku (datowanie niepewne). Planowana rozbiórka. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.

	dom mieszkalny	ul. Wesoła 22	Dom drewniano-murowany. Przekształcony (ściany obłożone onduliną). Parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Powstały w latach 50-tych XX wieku. Objęty ochroną w m.p.z.p. Uwzględniony w WEZ.
--	----------------	---------------	---

Tab.7. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Włodowice.

5.4 Stanowiska archeologiczne ujęte w ewidencji Archeologicznego Zdzjęcia Polski:

Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Numer obszaru AZP wraz z numerem stanowiska na obszarze AZP	Chronologia/kultura	Funkcja/rodzaj stanowiska
Włodowice	st. 1	92-52/24	XVII wiek	stanowisko w miejscu dawnego drewnianego dworu (a później)
Morsko	st. 1	92-52/9	średniowiecze	ślady osadnictwa
			wczesny okres nowożytny	osada
	st. 2	92-52/10	średniowiecze	osada
			wczesny okres nowożytny	osada
	st. 3	92-52/11	średniowiecze	osada
			wczesny okres nowożytny	ślad osadnictwa
Parkoszwice	st. 1	92-52/1	średniowiecze	Osada
	st. 2	92-52/2	kultura łużycka	ślad osadnictwa
			średniowiecze	ślad osadnictwa
	st. 3	92-52/3	średniowiecze	ślad osadnictwa

			wczesny okres nowożytny	śląd osadnictwa
	st. 4	92-52/4	średniowiecze	śląd osadnictwa
			wczesny okres nowożytny	śląd osadnictwa
Rudniki	st. 2	92-51/1	epoka kamienia	śląd osadnictwa (brak ścisłej lokalizacji)
Rzędkowice	st. 1	92-52/5	średniowiecze	śląd osadnictwa
			wczesny okres nowożytny	śląd osadnictwa
	st. 2	92-52/6	wczesny okres nowożytny	osada
	st. 3	92-52/7	wczesny okres nowożytny	osada
	st. 4	92-52/8	średniowiecze	śląd osadnictwa
				wczesny okres nowożytny

Tab.8. Stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Włodowice.

5.5 Obiekty o wartościach kulturowych wskazane do objęcia ochroną.

Na terenie gminy Włodowice występują następujące obiekty i obszary o wartościach kulturowych, warte objęcia ochroną:

- historyczne układy przestrzenne z typowym układem zabudowy osiedli wiejskich w miejscowościach Góra Włodowska, Morsko, Parkoszowice, Rzędkowice, Włodowice, Zdów,
- wytyczone w oparciu o analizę terenową obszary w okolicach Włodowic zachowujące walory widokowe /Skałki Kroczyckie w rejonie Zdowa/ i dominanty krajobrazowe /kościół parafialny we Włodowicach.

6. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 4a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 778) w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Wymóg ten jest związany z wejściem w życie z dniem 11.09.2015 r. ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774).

Z uwagi na fakt, że audyt krajobrazowy dla obszaru województwa śląskiego nie został jeszcze opracowany uwarunkowań dla obszaru gminy Włodowice w tym zakresie nie określa się.

7. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.

7.1 Potencjał demograficzny.

7.1.1 Liczba ludności, gęstość zaludnienia.

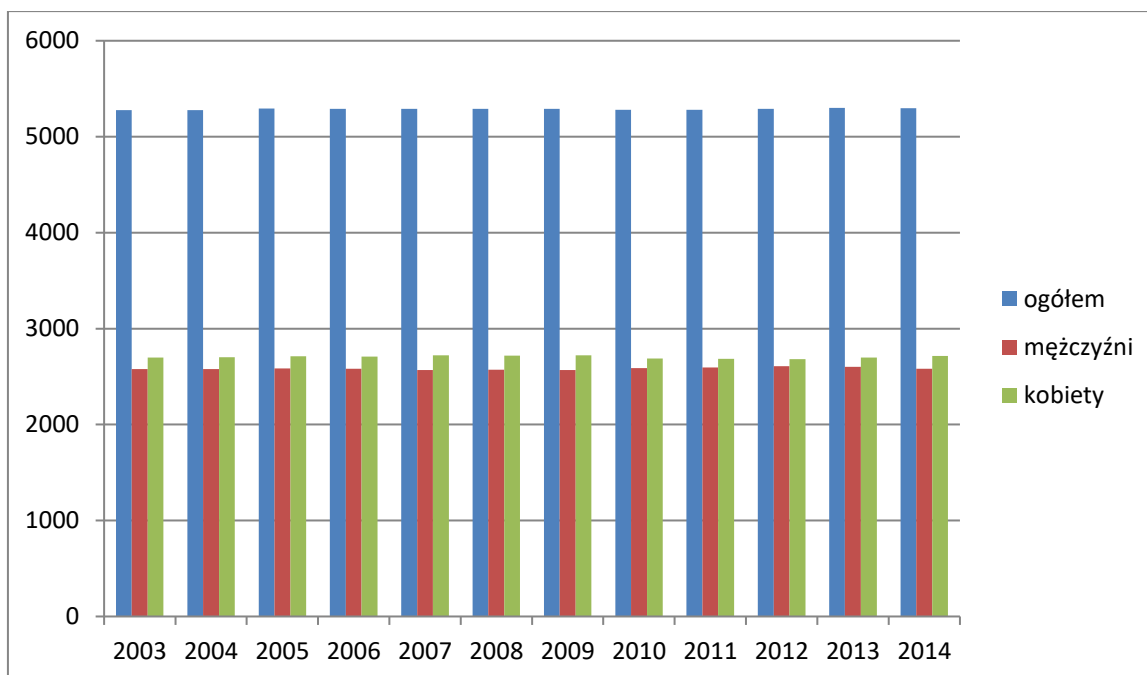
Obszar gminy Włodowice według danych GUS w 2014 r. zamieszkiwało 5297 osób, co stanowi około 4,4% ludności powiatu zawierciańskiego.

Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 69 osób/km², gęstość ta jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w powiecie zawierciańskim, która wynosi 121 osób/km².

W okresie lat 2003-2014 odnotowano nieznaczny wzrost liczby ludności gminy.

Liczba ludności	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	5276	5278	5295	5290	5291	5289	5289	5279	5281	5289	5299	5297
mężczyźni	2577	2577	2584	2583	2569	2572	2568	2589	2596	2609	2602	2582
kobiety	2699	2701	2711	2707	2722	2717	2721	2690	2685	2680	2697	2715

Tab.9. Zmiany liczby ludności w gminie Włodowice w latach 2003-2014 (wg faktycznego miejsca zamieszkania)
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ryc.6. Zmiany liczby ludności w gminie Włodowice w latach 2003-2014 (wg faktycznego miejsca zamieszkania)
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, że przy utrzymującej się lekkiej tendencji spadkowej liczby ludności powiatu zawierciańskiego gmina Włodowice jest jedną z trzech gmin powiatu, w której odnotowano nieznaczny wzrost liczby mieszkańców.

Gminy powiatu	2003	2013	Wzrost (+) lub spadek (-) liczby ludności
Zawiercie	53640	51258	-
Irządze	2978	2786	-
Kroczyce	6157	6352	+
Łazy	16054	16101	+
Ogrodzieniec	9570	9383	-
Pilica	9280	8877	-
Poręba	8855	8801	-
Szczekociny	8532	8046	-
Włodowice	5276	5299	+
Żarnowiec	5005	4780	-

Tab.10. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu zawierciańskiego.
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najliczniej zamieszkałą miejscowością w gminie są Rudniki (przede wszystkim z uwagi na sąsiedztwo Zawiercia) oraz Włodowice. W chwili obecnej brak danych, które świadczyłyby o nagłym wzroście, czy spadku zainteresowania osiedlaniem się w konkretnej miejscowości.

	Miejscowość	Liczba ludności ogółem
1	Góra Włodowska	580
2	Hucisko	310
3	Kopaniny	63
4	Morsko	292
5	Parkoszowice	250
6	Rudniki	1 341
7	Rzędkowice	528
8	Skałka	196
9	Włodowice	1 193
10	Zdów	518

Tab.11. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Włodowice w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

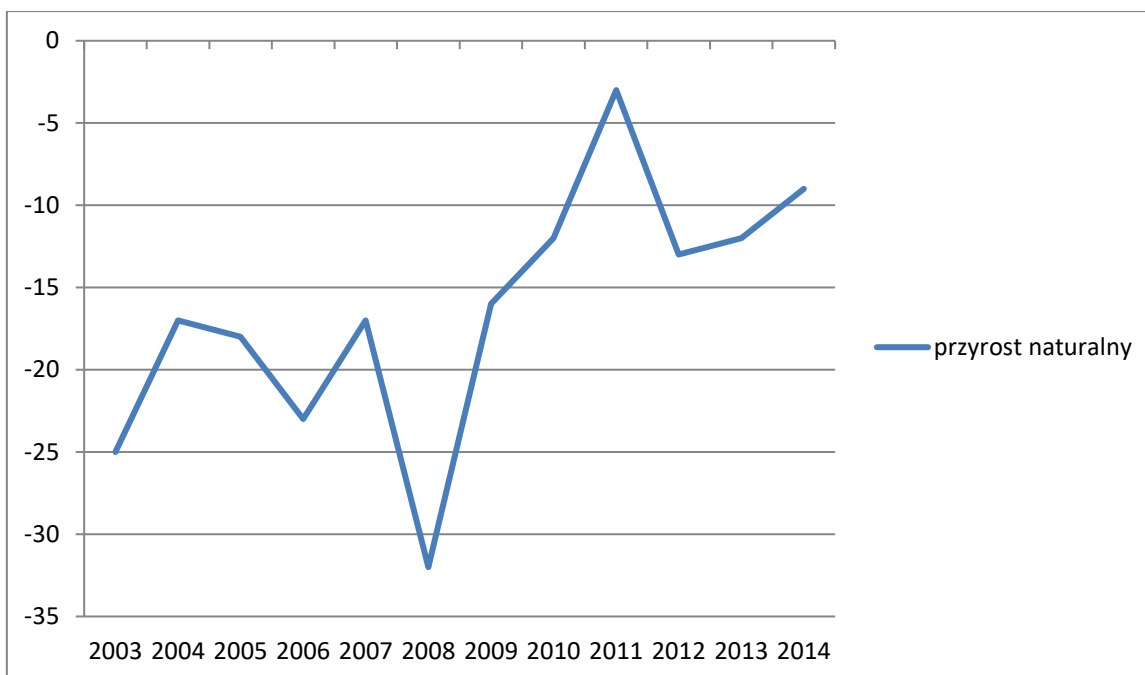
7.1.2 Przyrost naturalny.

Zgodnie z danymi GUS w analizowanym okresie lat 2003-2014 przyrost naturalny w gminie Włodowice osiągał wyłącznie wartości ujemne. Rozkład jego wartości w analizowanym okresie pozwala na określenie zwykłej linii trendu, należy też przy tym zauważyć, że wartość przyrostu naturalnego odnotowana w ostatnim roku jest wyższa niż w 2003 r. i jest po wartości z 2011 r. drugą pod względem wielkości w całym analizowanym okresie lat 2003-2014.

lata	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
przyrost naturalny (os)	-25	-17	-18	-23	-17	-32	-16	-12	-3	-13	-12	-9

Tab.12. Dynamika przyrostu naturalnego w gminie Włodowice w latach 2003-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ryc.7. Dynamika przyrostu naturalnego w gminie Włodowice w latach 2003-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na znaczny wzrost liczby urodzeń, z 31 w 2003 r. do 52 w 2014 r. (wzrost o 67% porównując rok 2014 z 2003). Ten trend w gminie Włodowice jest odwrotny w stosunku do trendu w powiecie zawierciańskim, gdzie na przestrzeni ostatnich lat odnotowano spadek liczby urodzeń i spadek przyrostu naturalnego.

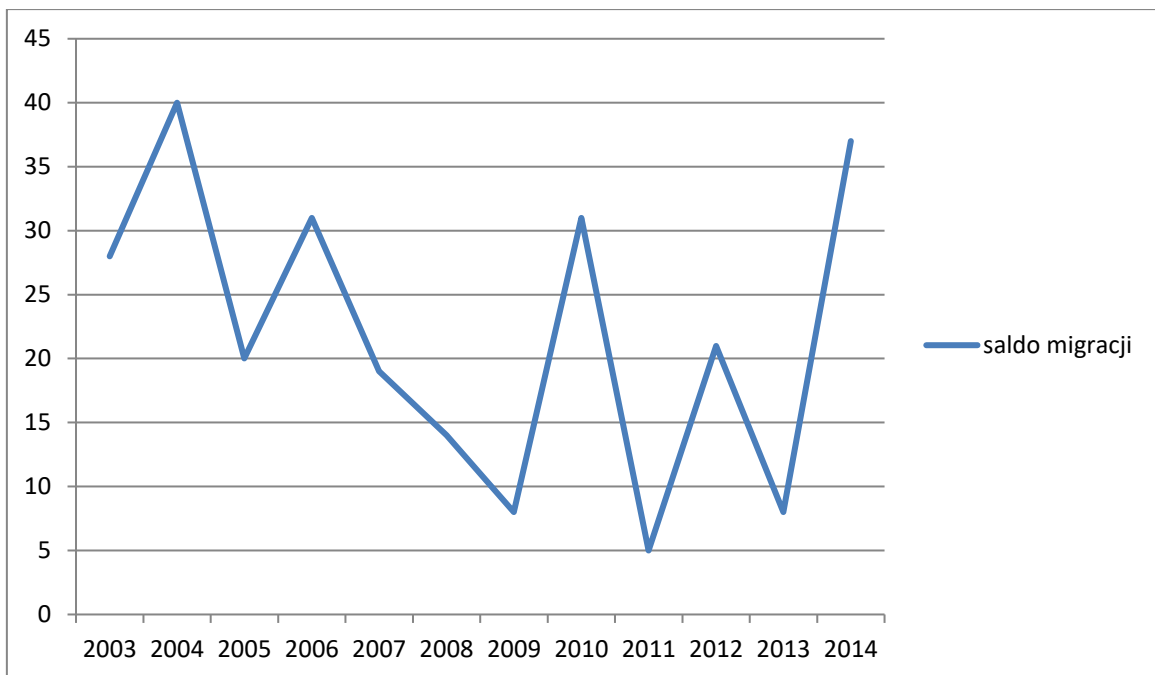
7.1.3 Saldo migracji.

W analizowanym okresie lat 2003-2014 obserwujemy utrzymywanie się dodatniego wskaźnika salda migracji ogółem (uwzględniającego zarówno migracje wewnętrzne, jak i zewnętrzne). Wartości salda utrzymujące się na dodatnim poziomie, korzystnie wpływają na kształtowanie potencjału demograficznego w gminie. Zachodzące zjawisko może świadczyć o atrakcyjności gminy jako docelowego miejsca zamieszkania, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że saldo migracji w powiecie zawierciańskim w ciągu ostatnich pięciu lat utrzymywało się na poziomie ujemnym.

lata	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo migracji (os)	28	40	20	31	19	14	8	31	5	21	8	37

Tab.13. Dynamika salda migracji ogółem w gminie Włodowice w latach 2003-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

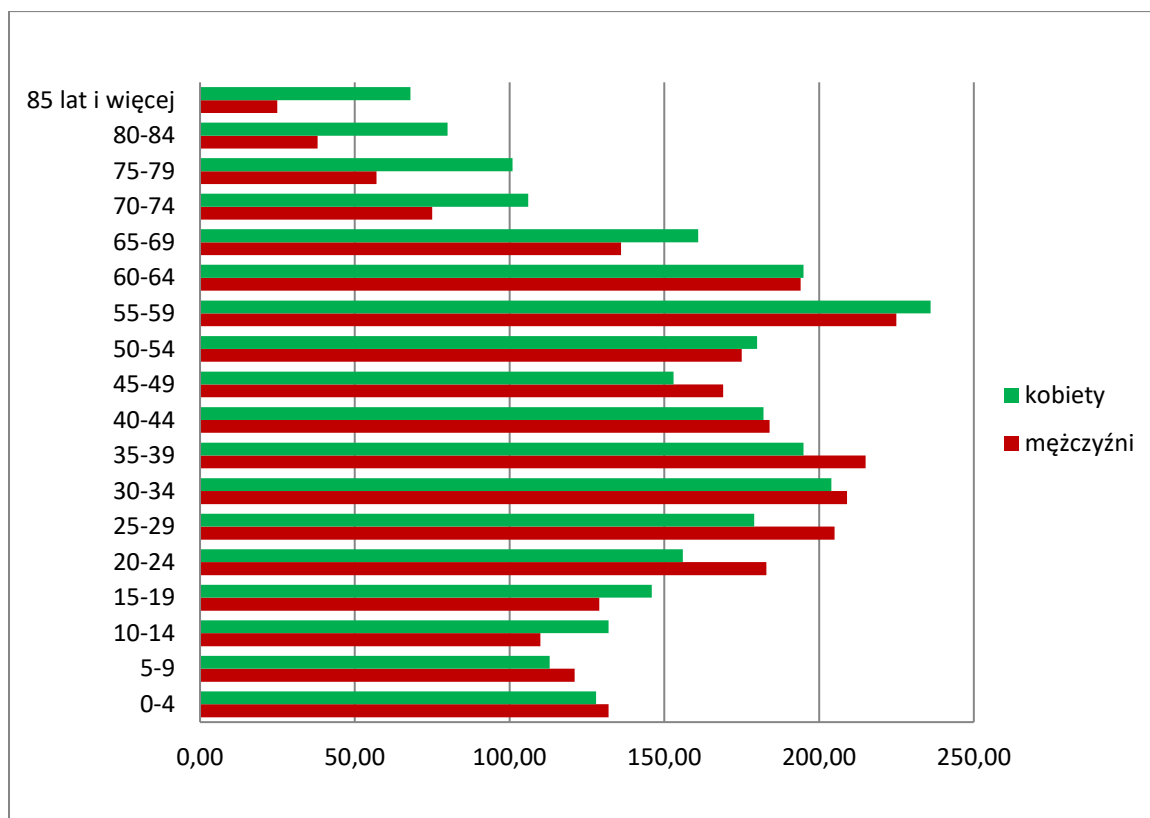
Ryc.8. Dynamika salda migracji ogółem w gminie Włodowice w latach 2003-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Walory krajobrazowe gminy Włodowice, jej położenie w pobliżu ośrodków miejskich oraz dobre skomunikowanie z Zawierciem i dalej z aglomeracją Śląską powoduje spory odsetek migracji wewnętrznych (szczególnie z miast).

7.1.4 Struktura wieku i płci.

W 2014 r. w gminie Włodowice na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet. Ten wskaźnik feminizacji podlegał niewielkim wahaniom w ciągu całego analizowanego okresu lat 2003-2014. Dla powiatu wskaźnik feminizacji w 2014 r. osiągnął wartość 107.

Ryc.9. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Włodowice w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

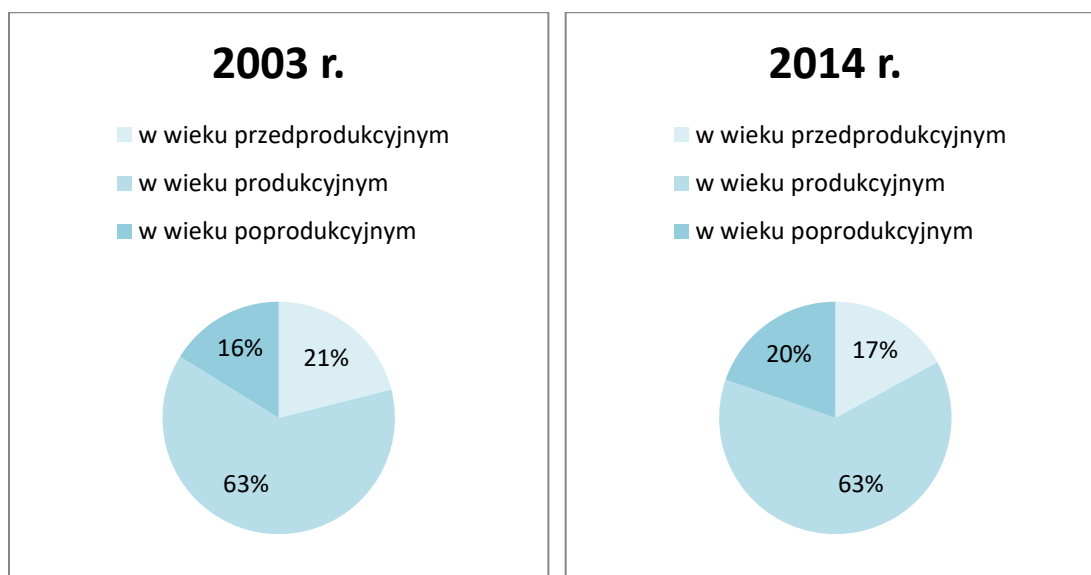
Struktura wieku i płci analizowana na przestrzeni lat 2003-2014 potwierdza niekorzystną tendencję, która wskazuje na proces starzenia się społeczności lokalnej (podobnej również do sytuacji w całej Polsce).

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku	Liczba ludności w 2003 r.	Liczba ludności w 2014 r.
w wieku przedprodukcyjnym		
ogółem	1112	903
mężczyźni	572	438
kobiety	540	465
w wieku produkcyjnym		
ogółem	3312	3352
mężczyźni	1752	1813
kobiety	1560	1539
w wieku poprodukcyjnym		
ogółem	852	1042
mężczyźni	253	331
kobiety	599	711

Tab.14. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Włodowice w latach 2003-2014.

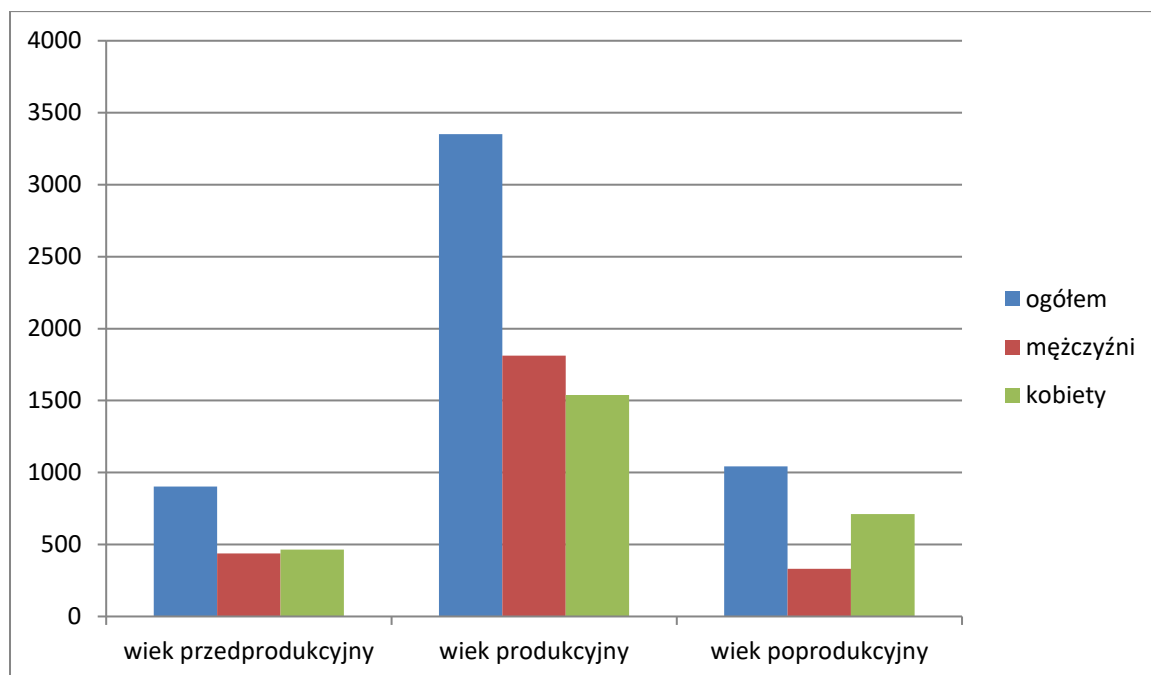
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy charakteryzuje się dużym udziałem osób w wieku produkcyjnym, który stanowi około 63% ogółu mieszkańców (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-64 lata). Obecnie powyższa struktura pod względem gospodarczo-ekonomicznym prezentuje się mniej korzystnie niż miało to miejsce 10 lat temu. Przy nieznacznym wzroście liczby osób w wieku produkcyjnym wzrosła również liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Spadła natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, co może być symptomem początku procesu starzenia się społeczeństwa.

Ryc.10. Porównanie udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2003 i 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Ryc.11. Struktura płci w poszczególnych ekonomicznych grupach wieku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Należy przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest mniejsza od liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co nie stwarza dla gminy dobrych perspektyw na przyszłość. Analogiczna analiza wykonana dla powiatu zawierciańskiego wykazuje podobną tendencję - przy podobnym udziale ludności w wieku produkcyjnym (62,1%), tak samo większy jest udział ludności w wieku poprodukcyjnym (21,9%) nad ludnością w wieku przedprodukcyjnym (16% ogółu ludności powiatu).

Od 2003 r. w gminie Włodowice nieznacznie zmniejszył się wskaźnik obciążenia demograficznego określający liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, przy czym należy zauważyć, że analogiczny wskaźnik dla powiatu uległ w tym czasie zwiększeniu.

Wskaźnik obciążenia demograficznego	gmina	gmina	powiat	powiat
	2003 r.	2014 r.	2003 r.	2014 r.
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59,3	58	58,2	61
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	76,6	115,4	90,2	136,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,7	31,1	27,6	35,2

Tab.15. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2003-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

7.2 Rynek pracy.

Wg danych GUS na terenie gminy w 2014 r. działały 393 podmioty gospodarki narodowej.

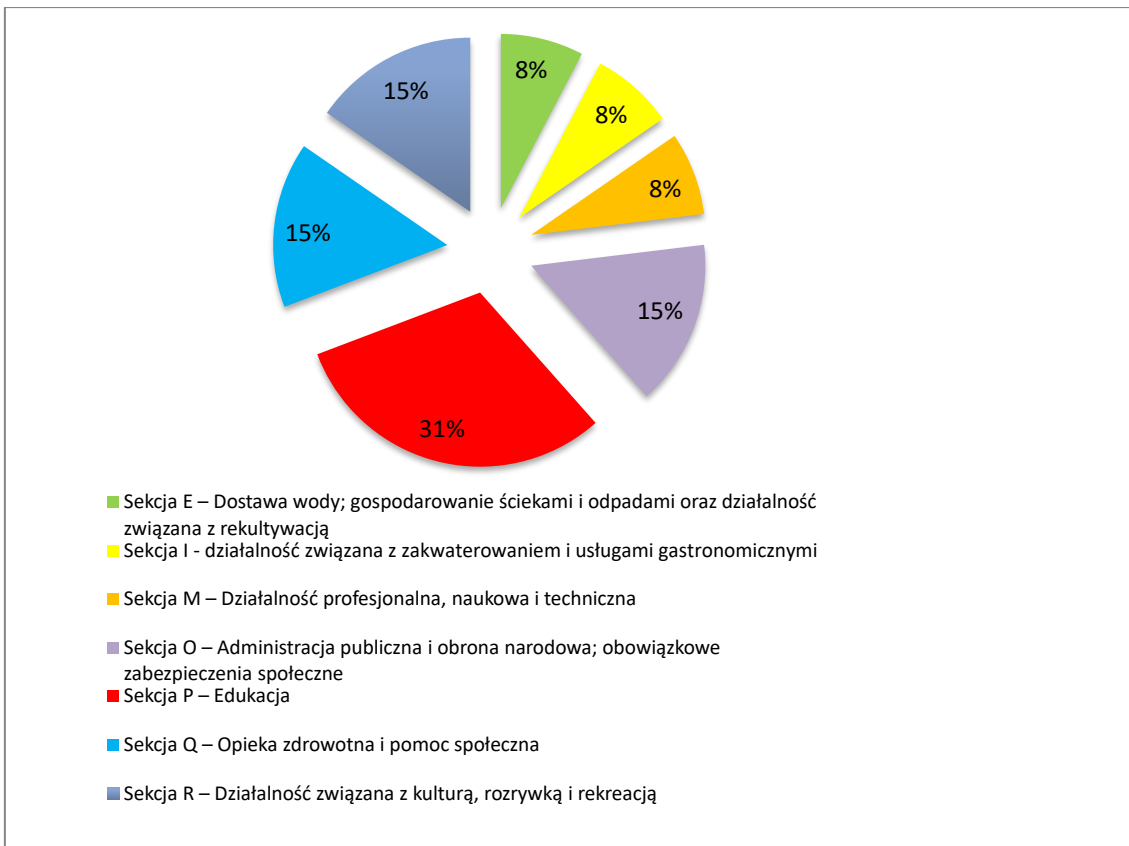
Sektory własności	Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON
podmioty gospodarki narodowej ogółem	393
sektor publiczny - ogółem	13
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	10
sektor prywatny - ogółem	380
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	326
sektor prywatny - spółki handlowe	10
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1
sektor prywatny - spółdzielnie	2
sektor prywatny - fundacje	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	17

Tab.16. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba podmiotów sektora publicznego zmniejszyła się od 2003 r. z 17 do 13, natomiast liczba podmiotów sektora prywatnego systematycznie wzrasta – od roku 2003 odnotowano wzrost ich liczby o 14%. Wśród jednostek gospodarczych zdecydowanie przeważały podmioty prywatne (97%).

Podmiotów gospodarczych sektora publicznego było w 2014 r. 13.

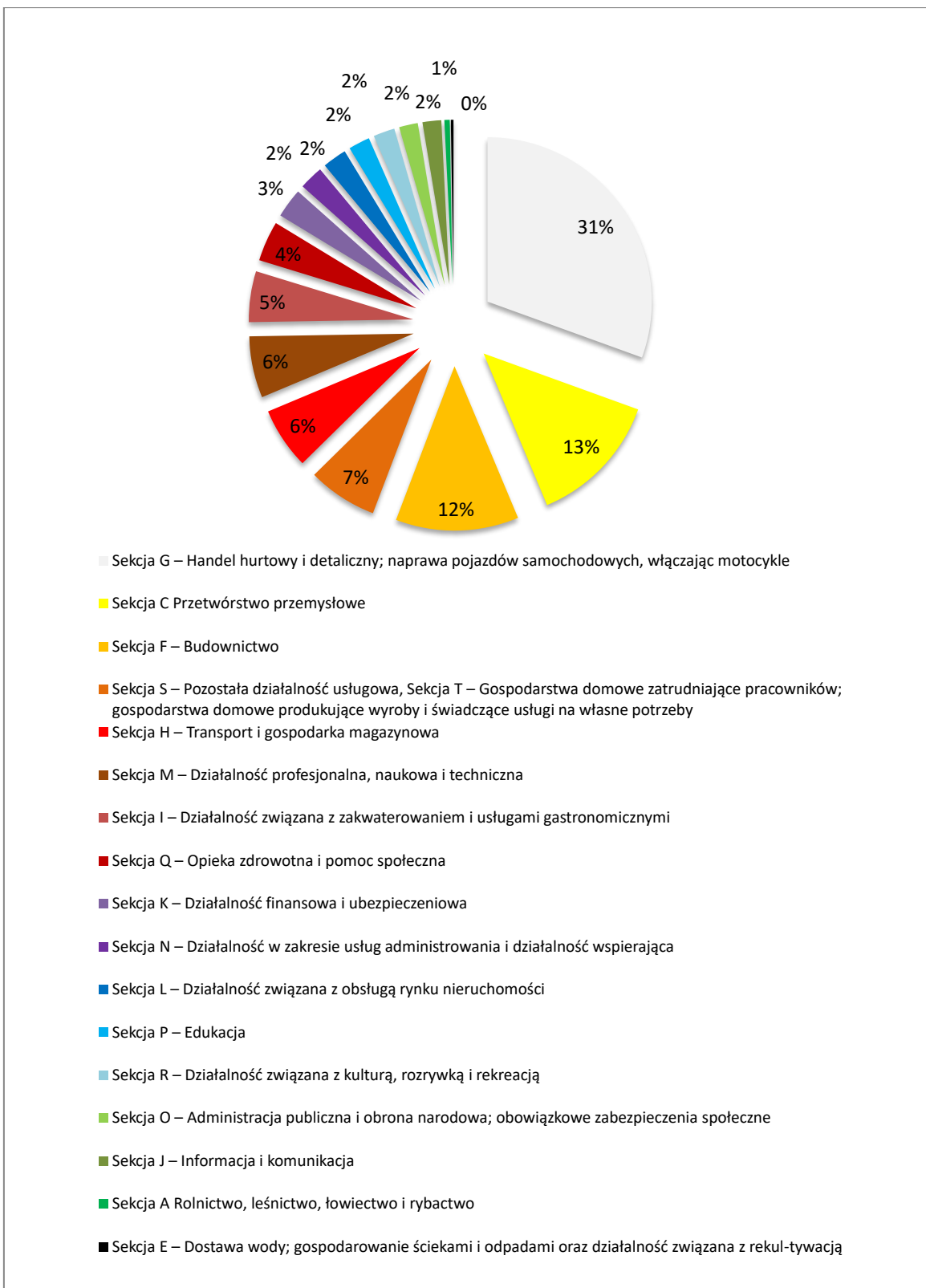

Ryc.12. Podmioty gospodarcze sektora publicznego wg sekcji PKD 2007 w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

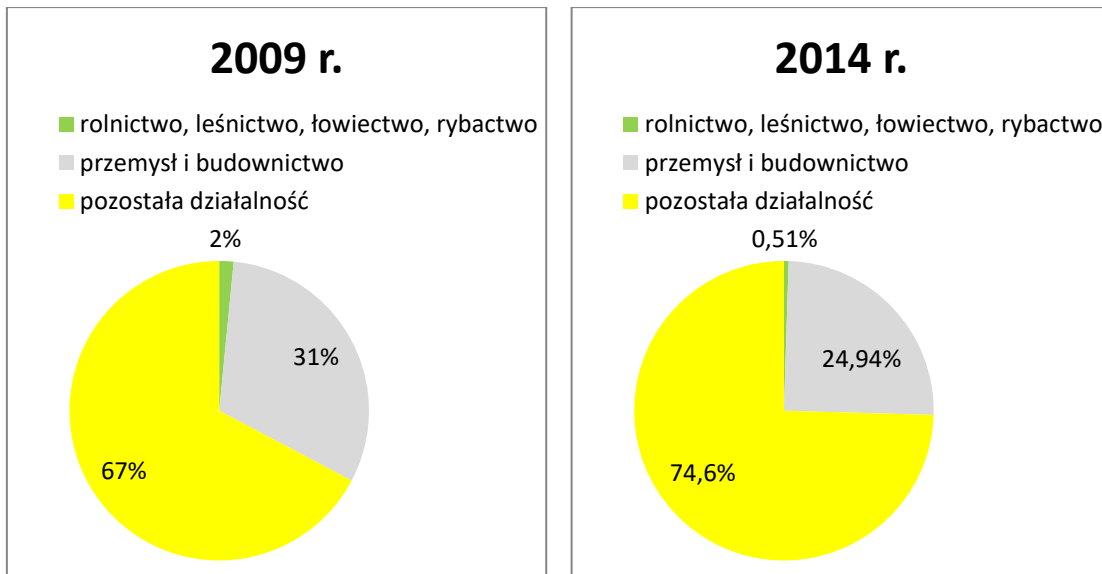
Wśród podmiotów gospodarczych sektora prywatnego wg sekcji PKD 2007 największy udział przypadł następującym jednostkom:

- jednostki sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (31%),
- jednostki z sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (13%),
- jednostki z sekcji F – budownictwo (12%).

Ryc.13. Podmioty gospodarcze sektora prywatnego wg sekcji PKD 2007 w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Ryc.14. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w 2009 r. i 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

W ciągu ostatnich lat zmniejszyła się liczba podmiotów gospodarczych w sektorze rolniczym i przemysłowo-budowlanym, wzrosła natomiast liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie pozostałych sekcji.

Przedsiębiorczość mieszkańców gminy Włodowice nie jest zbyt wysoka w porównaniu do innych gmin powiatu zawierciańskiego. W 2014 r. 9,7 na 100 osób fizycznych w wieku produkcyjnym prowadziło działalność gospodarczą. Wskaźnik ten dla powiatu zawierciańskiego w 2014 r. wyniósł 11,6.

W 2014 r. wskaźnik podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wyniósł w gminie 742. Wskaźnik ten jest zdecydowanie niższy od wskaźnika dla powiatu zawierciańskiego, który wynosi 907.

Wskaźnik podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w gminie w 2014 r. 1172,4, co stawia gminę na 6 miejscu spośród 10 gmin powiatu zawierciańskiego. Dla powiatu wskaźnik ten wyniósł 1459,9 podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności powiatu w wieku produkcyjnym.

Wg danych GUS pochodzących z 2006 r. 749 osób wyjeżdża do pracy poza obszar gminy, a 91 osób przyjeżdża z innych gmin pracować we Włodowicach.

Liczba pracujących w gminie w 2014 r. wyniosła 321 osób, przy czym liczba ta dotyczy wyłącznie podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Wskaźnik liczby pracujących na 1000 ludności wynosi w gminie 61. Wskaźnik ten jest prawie dwa i pół razy niższy od wskaźnika dla powiatu wynoszącego 162, przy czym nie wlicza się tutaj pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

7.3 Stan zatrudnienia i bezrobocie.

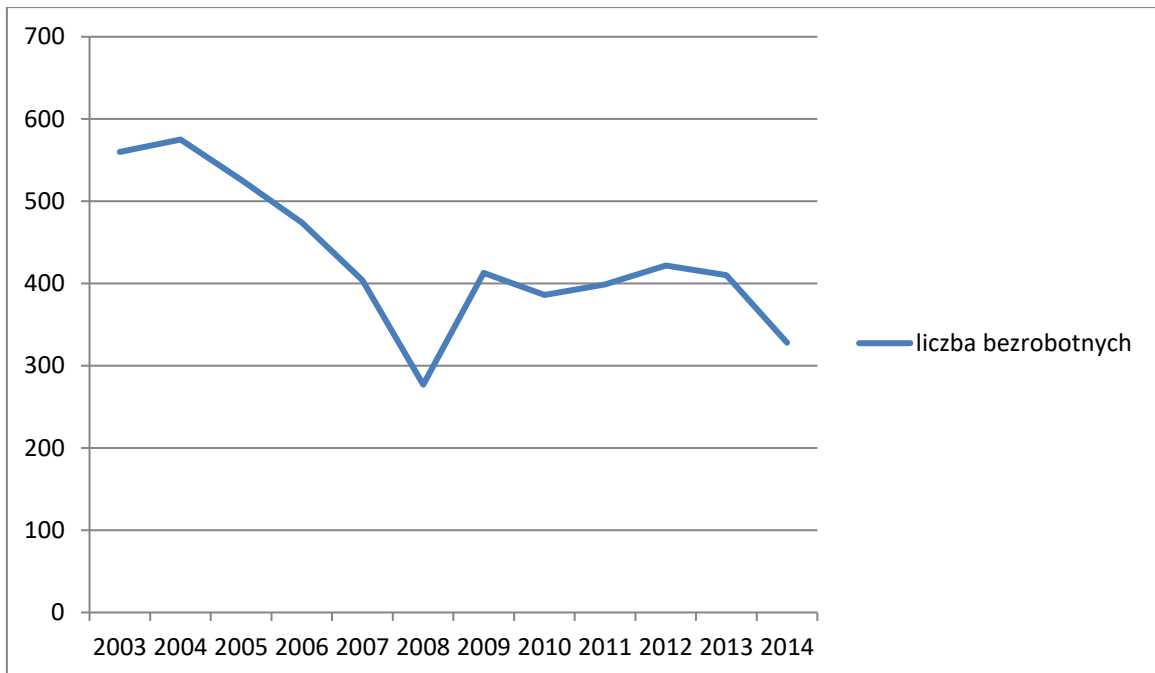
W 2014 roku wg danych GUS w gminie Włodowice zarejestrowanych było 328 osób bezrobotnych, co stanowiło 9,8% liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym systematycznie spadał na przestrzeni lat 2003-2014, jest on jednak w gminie Włodowice większy w porównaniu do analogicznego wskaźnika dla powiatu zawierciańskiego, który w 2014 r. osiągnął wartość 8,1. W ogólnej liczbie bezrobotnych mężczyźni stanowią 49%. Od 2003 r. do roku 2014 liczba bezrobotnych spadła, co przedstawia poniższy wykres.

lata	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba bezrobotnych (os)	560	575	526	474	404	277	413	386	399	422	410	328

Tab.17. Liczba bezrobotnych w gminie Włodowice w latach 2003-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ryc.15. Liczba bezrobotnych w gminie Włodowice w latach 2003-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Wyhamowanie zaobserwowanego trendu spadkowego nastąpiło w 2008 r., kiedy zaobserwowano wzrost liczby bezrobotnych. Począwszy od roku 2009 r. liczba ta podlega nieznacznym wahaniom. Rynek pracy cechuje duża sezonowość – zauważalne jest znaczne zwiększenie podaży ofert w okresie wakacyjnym (pomoc w rolnictwie, obsługa ruchu turystycznego).

7.4 Infrastruktura społeczna.

W 2014 r. na terenie gminy funkcjonowały 2 przychodnie. Na jedną przychodnię przypadało 2650 osób. W 2014 r. udzielono 15750 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i 17677 porad lekarskich w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej. W 2013 r. średnio 1 mieszkańcowi gminy udzielono 2,9 porady lekarskiej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Wskaźnik ten jest niższy od analogicznego wskaźnika dla powiatu zawierciańskiego, który wyniósł w 2013 r. 3,8.

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie 1 punkt apteczny, co oznacza, że na 1 aptekę przypada średnio 5297 mieszkańców gminy. Dla porównania wskaźnik ten dla powiatu zawierciańskiego wynosi 3185. Analizując powyższe wskaźniki można stwierdzić, że dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Włodowice może być niewystarczający, zwłaszcza w zakresie możliwości korzystania z aptek i punktów aptecznych.

186 gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej. Z pomocy tej korzysta 485 osób, co stanowi 9,1% ludności. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2009-2014 systematycznie malała, lecz należy wskazać, że odsetek ten w gminie Włodowice jest wyższy w porównaniu z odsetkiem dla powiatu zawierciańskiego, który wynosi 7,1 %.

Na terenie gminy działają 2 biblioteki, z której usług korzysta 303 czytelników. Wskaźnik liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności stawia gminę Włodowice na ostatnim miejscu wśród gmin powiatu zawierciańskiego.

Za organizację życia kulturalnego na terenie gminy odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Kultury we Włodowicach. Ośrodek ten służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych społeczeństwa gminy, realizując zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury.

Swoje zadania Gminny Ośrodek Kultury realizuje przede wszystkim poprzez organizowanie zespołowego uczestnictwa w kulturze, różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę, form indywidualnej aktywności kulturalnej, imprez kulturalnych oraz różnorodnych form edukacji pozaszkolnej.

Włodowicki GOK prowadzi liczne zajęcia stałe dla dzieci i młodzieży. Działają tutaj koła i sekcje gry na instrumentach dętych, tenisa stołowego, gier planszowych i szachów oraz koło plastyczne. Regularnie odbywają się ponadto próby istniejących przy GOK zespołów rockowych. Ośrodek ten jest także organizatorem wszelkich imprez gminnych. Sztandarowym wydarzeniem są odbywające się cyklicznie w lipcu Dni Włodowic, podczas których odbywają się występy artystów, również lokalne. Prezentują się wówczas m.in. Koła Gospodyń Wiejskich z terenu gminy, a także odbywają się degustacje produktów przez nie przygotowanych oraz liczne konkursy, w których udział brać mogą zarówno mieszkańcy, jak i odwiedzający gminę turyści.

Na terenie Gminy Włodowice działa sześć Kół Gospodyń Wiejskich z Góry Włodowskiej, Huciska, Parkoszowic, Rzędkowic i Włodowic oraz Kapela Jurajska z Rzędkowic.

Bazę edukacyjną gminy stanowią 3 szkoły podstawowe oraz 1 gimnazjum. Do szkół podstawowych uczęszcza 280 uczniów (na 1 oddział przypada 15 uczniów), a do gimnazjum 119 uczniów (na 1 oddział przypada 20 uczniów).

W gminie działają także 3 placówki wychowania przedszkolnego, w tym 1 przedszkole. Z placówek wychowania przedszkolnego w 2014 r. korzystało 111 dzieci. Wg danych GUS w 2013 r. w gminie mieszkało 143 dzieci w wieku do lat 2.

Podstawowym kierunkiem rozwoju gminy jest turystyka, w gminie rozwija się baza agroturystyczna, wybudowano pole namiotowe, gdzie mogą zatrzymać się turyści oraz nowoczesną salę sportową przy gimnazjum we Włodowicach posiadająca siłownię, ściankę wspinaczkową, salę rehabilitacyjną.

Amatorzy kąpiei wodnych i wędkarstwa mogą odpocząć nad zbiornikami wodnymi w Rudnikach i Włodowicach.

Wg danych GUS, w ostatnich latach gmina Włodowice jest na 4 miejscu spośród gmin powiatu zawierciańskiego pod względem liczby udzielonych noclegów. Liczba turystów odwiedzających gminę wzrasta z roku na rok. Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. z miejsc noclegowych na terenie gminy korzystało 7723 turystów.

Baza noclegowa prezentuje dość duży przekrój standardów, co pozwala na kierowanie oferty turystycznej do różnych grup odbiorców (turystyka biznesowa, wyjazdy rodzinne, wyjazdy grupowe dla szkół, etc.).

Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Zawierciu, na terenie gminy Włodowice występują następujące obiekty związane z obsługą ruchu turystycznego:

- Mini hotel w Rzędkowicach, 10 miejsc noclegowych,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Rzędkowicach, 24 miejsca noclegowe, + 20 miejsc sezonowych - lipiec, sierpień,
- Pole namiotowe "Zajazd Pod Skałką" w Rzędkowicach,
- Ośrodek wypoczynkowy „Orle Gniazdo”, Hucisko, 181 miejsc noclegowych,
- Ośrodek Rekreacyjny Jurajskie Centrum Wspinaczki i Rekreacji, Rzędkowice, 20 miejsc noclegowych,
- Ośrodek sportowy firmy „AMIGO”, Rudniki, 20 miejsc noclegowych.

Gospodarstwa agroturystyczne oferują łącznie 102 miejsca noclegowe, w tym 5 gospodarstw w Rzędkowicach (77 miejsc noclegowych) i 2 w Hucisku (25 miejsc noclegowych). Prawie przy każdym gospodarstwie znajduje się parking bezpłatny dla turystów.

Natomiast w samym centrum Włodowic nie ma żadnej bazy noclegowej.

Podsumowując całą bazę noclegową w gminie Włodowice można stwierdzić, że obiekty noclegowe oferują łącznie 221 +20 miejsc tylko sezonowych, co przy założeniu rosnących potrzeb w zakresie obsługi ruchu turystycznego może być niewystarczające. Baza noclegowa skoncentrowana jest zaledwie w trzech miejscowościach na terenie gminy: w Rzędkowicach, Hucisku i Rudnikach.

Na terenie gminy znajduje się 10 obiektów gastronomicznych. Są to głównie bary i kawiarnie, mieszczące się we wsiach: Włodowice – 3 lokale, Rzędkowice – 3 lokale, Rudniki – 2 lokale, Zdów i

Góra Włodowska po jednym lokalu typu barowego. Kolejną słabą stroną jest brak parkingów. Brakuje parkingów strzeżonych w miejscowości Rudniki, Rzędkowice, Parkoszowice, a także w okolicy malowniczych punktów widokowych jak np. Skałki Rzędkowickie.

8. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Dla cieków znajdujących się na terenie gminy nie sporządzono map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz studium ochrony przeciwpowodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne przedmiotowe tereny nie są definiowane jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią i nie obowiązują na nich zakazy wynikające z ww. ustawy.

W sąsiedztwie cieków na terenie gminy występują duże wahania poziomu wód gruntowych, zwłaszcza w okresie wiosennych roztopów.

Na terenie gminy nie występuje zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych.

Na terenie gminy żaden z zakładów nie został zakwalifikowany jako zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W obszarze objętym opracowaniem zagrożeniem dla środowiska mogą być wypadki komunikacyjne i awarie pojazdów przewożących tranzytem materiały niebezpieczne. Największe potencjalne zagrożenie może wystąpić w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 792.

W związku z przebiegiem przez teren gminy Centralnej Magistrali Kolejowej wśród potencjalnych zagrożeń wymienić także można katastrofy kolejowe.

W „Strategii Rozwoju Gminy Włodowice” określono listę działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego:

- Opracowanie i wdrożenie społecznego programu walki z chuligaństwem i patologią społeczną (współdziałanie policji i obywateli). Podejmowanie skutecznych działań społecznych i instytucjonalnych w celu przeciwdziałania narkomanii. Skuteczna walka z nielegalnym handlem alkoholem.
- Wzmożenie patroli policji w miejscach publicznych, szczególnie w dni wolne od pracy.

9. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

Przyjęta Uchwałą Nr 239/2011 z dnia 13 grudnia 2011r. przez Radę Ministrów Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (M.P. z 2012 r. poz. 252) wyznacza nowe ramy polityk posiadających wpływ terytorialny i stanowi podstawę do formułowania wytycznych oraz ustaleń

dla wszystkich dokumentów strategicznych, mających znaczenie dla realizacji zapisanych w dokumencie celów. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski.

Koncepcja otwiera drogę do wprowadzenia zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju zakładając wykorzystanie przestrzeni i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów dla osiągnięcia celów ogólnorozwojowych — konkurencyjności, zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w horyzoncie długookresowym. Wizja ta będzie spełniana poprzez realizację tzw. celów priorytetowych, wśród których jako te, które mogą mieć szczególne znaczenie w odniesieniu do obszaru gminy Włodowice jest:

- przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego,
- poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

„Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego” jest to działanie niezmiernie istotne z punktu widzenia prowadzenia polityki przestrzennej gmin, niemniej jednak odnoszące się głównie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Powinno być ono również uwzględnione w zapisach studium a uszczegółowione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Plan zagospodarowania przestrzennego może uruchomić tereny inwestycyjne w części wskazanej w polityce przestrzennej gmin.

W ramach Koncepcji przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 obszar gminy Włodowice został wskazany jako wiejski obszar funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych.

Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych kraju znajdują się w procesie postępującej integracji funkcjonalnej z najważniejszymi ośrodkami miejskimi. Charakteryzują się one:

- położeniem w strefie silnego oddziaływania głównych ośrodków miejskich lub ośrodka w sąsiedztwie głównych ośrodków miejskich (poza zurbanizowaną strefą podmiejską),
- specjalizacją wynikającą z bliskości miast lub/i miejscami pracy w innych niż rolnictwo sektorach gospodarki (przemysł, budownictwo, turystyka, rekreacja – drugie domy mieszkańców miast, leśnictwo, uzupełniająco administracja oraz inne służby publiczne),
- dostępem do zatrudnienia w ośrodkach miejskich (migracje wahadłowe),
- zazwyczaj dobrym i średnim dostępem do podstawowych usług publicznych,
- względnie dobrą dostępnością komunikacyjną do usług wyższego rzędu zlokalizowanych w ośrodkach miejskich,
- stosunkowo dobrym potencjałem rolniczym wykorzystywanym rynkowo i miejscami pracy w obsłudze rolnictwa (zmierzającego do zwiększenia towarowości i wydajności).

Jednym z celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju na tych obszarach jest utrzymanie i rozwijanie więzi społeczności lokalnych i zachowanie prawidłowych relacji między istniejącymi strukturami przestrzennymi, ponieważ najważniejszym zagrożeniem dla tych obszarów są dezintegracja i niepełne procesy urbanizacyjne. Obszary te powinny zostać wyznaczone w ramach strategii rozwoju województwa i pzpw jako obszary o dobrych warunkach do rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych.

Dokumenty na poziomie wojewódzkim, powiatowym i lokalnym, których ustalenia są powiązane z dokumentem studium określają również strategiczne możliwości rozwoju gminy. W dokumentach tych istotne miejsce zajmują zagadnienia zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, rozwoju turystyki, komunikacji i infrastruktury technicznej.

9.1 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z dokumentów szczebla wojewódzkiego.

Spośród najważniejszych informacji wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego należy wyróżnić położenie obszaru gminy Włodowice:

- w wiejskim obszarze funkcjonalnym, w którego rozwoju wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Jednocześnie wyzwaniem jest powstrzymanie żywiołowego podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich. Kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, będą miały pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców tego obszaru funkcjonalnego.
- w obszarze, na którym zlokalizowane są kolejowe tereny zamknięte – którego rozwój winien być ukierunkowany na zachowanie ich funkcji podstawowych bezpośrednio związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa, z jednoczesnym wykorzystaniem cech tych obszarów do rozwoju regionu,
- w obszarze cennym przyrodniczo – którego rozwój powinien być ukierunkowany na ochronę walorów przyrodniczych obszarów cennych przyrodniczo. Cenne elementy środowiska przyrodniczego stanowią jednocześnie główne walory turystyczne województwa śląskiego, stwarzające możliwości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej regionu. Funkcja ta jest ważnym czynnikiem nie tylko

wzrostu, ale także aktywizacji gospodarczej wielu obszarów regionu. Jednakże rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej na obszarach cennych przyrodniczo winien zostać podporządkowany zachowaniu różnorodności biologicznej.

- w obszarze ochrony krajobrazów kulturowych, którego rozwój powinien być ukierunkowany na ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnych jak i niematerialnych, mających szczególne znaczenie dla zachowania tożsamości regionu,
- w obszarze funkcjonalnym ochrony i kształtowania zasobów wodnych obejmującym teren całego województwa,
- w obszarze udokumentowanych złóż kopalin, którego rozwój powinien być ukierunkowany na ochronę terenów złóż umożliwiającą ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska,
- w subregionie centralnym.

Dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego przyjęto następujące zasady zagospodarowania, które można odnieść do obszaru gminy Włodowice:

- ochrona historycznych układów ruralistycznych;
- utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy;
- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy podmiejskiej;
- kształtowanie oraz poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi;
- wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne;
- ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem;
- utrzymywanie i przywracanie mozaikowości krajobrazu rolniczego;
- zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego;
- wprowadzanie stref ekotonowych cieków wodnych;
- stosowanie różnorodnych form retencji technicznej i nietechnicznej, w tym ochrona przed wpływem zanieczyszczeń do wód;
- prowadzenie efektywnych prac melioracyjnych na obszarach wiejskich uwzględniających wymagania ochrony środowiska;

- wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej, a w szczególności: słonecznika bulwiastego, rdestowca sachalińskiego i ostrokończystego, miskanta olbrzymiego i cukrowego, barszczu Sosnowskiego i Mantegazziego, ślazuwca pensylwańskiego, nawłoci kanadyjskiej i późnej, robinii akacjowej;
- rewitalizowanie, rekultywowanie, rewaloryzowanie obszarów zdegradowanych w celu poprawy jakości i integracji przestrzeni, z wykorzystaniem lokalnych zasobów i potencjałów;
- ograniczenie możliwości rekultywacji zalewisk pogórnich poprzez ich zasypywanie odpadami; • rekultywacja wyrobisk po eksploatacji surowców skalnych w kierunku wodnym, rekreacyjnym lub przyrodniczym; wykluczenie możliwości lokalizowania nowych obiektów gospodarowania odpadami wydobywczymi i zwałowisk odpadów wydobywczych na terenach rolnych lub leśnych;
- kultywowanie lokalnych tradycji, w tym tworzenie markowych produktów turystycznych;
- rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych;
- wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, leśnictwie, ekologii w oparciu o wyniki doświadczeń instytucji naukowych i badawczo-rozwojowych;
- rozwijanie inwestycji gospodarczych wykorzystujących lokalny potencjał rolniczy w powiązaniu ze szlakami komunikacyjnymi;
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń;
- lokowanie biogazowni rolniczych w miejscach, w których istnieje stały dostęp do lokalnych substratów;
- przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu;
- wykluczenie możliwości lokalizacji pojedynczych turbin wiatrowych w odległości mniejszej niż 5 km od obiektu radarowego, natomiast farm wiatrowych w odległości mniejszej niż 20 km od obiektu radarowego;
- uwzględnianie przy lokalizacji farm i turbin wiatrowych odpowiedniej (wynikającej z lokalnych warunków terenowych) odległości od zabudowy mieszkaniowej.

W ustaleniach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego została określona

wizja rozwoju przestrzennego województwa. Wizja ta została oparta na wizji określonej w Strategii „Śląskie 2020+” oraz wizji przyjętej w Strategii Rozwoju dla Polski Południowej: Województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego zostały też określone następujące cele i kierunki polityki przestrzennej województwa:

- NOWOCZESNA GOSPODARKA – PROMOCJA GOSPODARCZEGO WZROSTU I INNOWACJI:

- tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii.
- wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodka wojewódzkiego oraz wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych ośrodków regionalnych.
- poprawa dostępności wewnętrznej regionu.

- SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW – ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH

- rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów.
- rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych.
- poprawa wewnętrznej integracji regionu.

- PRZESTRZEŃ – ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO

- ochrona zasobów środowiska.
- kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich.
- kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich.

- RELACJE Z OTOCZENIEM – INFRASTRUKTURALNE POWIĄZANIA REGIONU

- rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej.
- rozwój ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej.
- rozwijanie współpracy międzyregionalnej.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” określono następujące obszary priorytetowe i cele strategiczne:

- Nowoczesna gospodarka i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.

- Szanse rozwojowe mieszkańców i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.
- Przestrzeń i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.
- Relacje z otoczeniem i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa obszar gminy Włodowice jest położony w centralnym obszarze funkcjonalnym województwa śląskiego. Sąsiaduje z lokalnym ośrodkiem rozwoju Zawierciem. Gmina Włodowice została wskazana jako:

- obszar wiejski,
- obszar cenny przyrodniczo.

W Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego określono cele i kierunki ochrony środowiska do 2019 r. z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024:

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami
- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
- Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.
- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
- Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.
- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.
- Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach

Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim określa priorytety rozwoju, cele i kierunki działań na rzecz turystyki. Wśród celów tych można wymienić te, które szczególnie odnoszą się do obszaru gminy Włodowice:

- rozwój produktu markowego - turystyka miejska i kulturowa,
- rozwój produktu markowego - turystyka na terenach wiejskich,
- rozwój produktu markowego - turystyka rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna.

W Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim Włodowice zostały wymienione jako jedno z ośmiu historycznych miast, które utraciły prawa miejskie, ale ich zachowany do dzisiaj historyczny układ urbanistyczny wpisany jest do rejestru zabytków i stanowi jeden z walorów dziedzictwa kulturowego.

W Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim została określona wizja rozwoju sportu w województwie śląskim oraz trzy cele strategiczne:

- Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług sportowych,
- Województwo Śląskie regionem odnoszącym sukcesy sportowców
- Organizacja wielkich wydarzeń sportowych oraz promocja sportu.

9.2 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z dokumentów szczebla powiatowego.

Strategia rozwoju Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020, zawiera długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju powiatu i przyjmujący takie cele i kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. W strategii zawarto następującą misję powiatu zawierciańskiego:

- Obszar zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na dużym potencjale gospodarki rolnej, sprzyjający aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości, kultury i usług rekreacyjno-turystycznych,
- Atrakcyjny turystycznie powiat o licznych walorach kulturowych oparty o bazę cennych zabytków architektury,
- Czyste środowisko i przyjazny klimat do rozwoju turystyki opartej o zintegrowaną promocję powiatu zawierciańskiego.

Wśród priorytetów, celów szczegółowych i kierunków działania wymienić można te, które będą odnosiły się do polityki przestrzennej gminy Włodowice:

- Budowa i remont dróg powiatowych, w tym szczególnie o znaczeniu zwiększającym dostępność do centrów skupiających miejsca pracy i poprawiających bezpieczeństwo komunikacji oraz dróg transportu rolnego w powiecie.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury około drogowej (chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne), w tym w ramach partnerstwa publiczno- publicznego (gmina – powiat).
- Inicjowanie działań na rzecz rewitalizacji obiektów zabytkowych i ochrony dóbr kultury na terenie powiatu.
- Stworzenie systemu promocji atrakcji turystycznych powiatu w oparciu o przewodniki drukowane i multimedialne skierowane do turystów i inwestorów.
- Stworzenie Powiatowej Sieci Szerokopasmowej.
- Tworzenie podstaw do wzrostu konkurencyjności gospodarstw rolnych - wspieranie nowoczesnych form rolnictwa i przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich poprzez m.in. promocje nowych technologii, wspieranie zintegrowanej i wielofunkcyjnej produkcji przy adekwatnych wysiłkach administracji w zakresie scalania gruntów.
- Uruchamianie i promocja alternatywnych źródeł zarobkowania poza rolnictwem i tworzenie podstaw do rozwoju sprawnie funkcjonującego, nowoczesnego doradztwa rolniczego.
- Promocja obszarów turystycznych i rekreacyjnych w oparciu o media lokalne, krajowe i aktywne strony internetowe.
- Stworzenie sprawnego systemu komunikacji wewnętrznej opartej na drogach lądowych oraz infrastrukturze linii kolejowych.
- Działanie na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, obejmującego prace geodezyjne – scalania i wymiany gruntów rolnych wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.
- Wyznaczanie i zagospodarowanie rekreacyjnych szlaków turystycznych.
- Promocja terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod rozbudowę infrastruktury turystycznej.
- Aktywne włączanie się gmin w działania zmierzające do ochrony obszarów naturalnych z wykorzystaniem szans pozyskania środków z UE na ich ochronę.
- Lepiej wykorzystać istniejące tereny leśne i zbiorniki wodne dla rozwoju turystyki (turystyka kwalifikowana) i agroturystyki.
- Likwidacja i ograniczenie niskiej emisji m.in. poprzez budowę sieci gazowniczej lub nowoczesnych sieci ciepłowniczych w obszarach zwartej zabudowy oraz promocje nowych technologii grzewczych wśród mieszkańców.

- Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla rozwoju produkcji energii odnawialnej i opartej o HT.
- Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obszarów powiatu.
- Zagospodarowanie gruntów o niskiej klasie bonitacyjnej i nieprzydatnych rolniczo - celowe są działania w kierunku zmiany planów zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych na poziomie gmin na rzecz nowych funkcji gospodarczych oraz prowadzenia zalesień.

W „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2012-2015” został określony nadrzędny cel polityki ekologicznej powiatu zawierciańskiego: „Rozwój gospodarczy Powiatu przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego”. Określone zostały też cele długookresowe do 2019 r.:

- Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.
- Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych.
- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi Powiatu oraz zapobieganie skutkom wzbrań powodziowych.
- Zachowanie różnorodności biologicznej oraz georóżnorodności.
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej.
- Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.
- Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych.
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.
- Ochrona mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.
- Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów.

W „Strategii Rozwoju Turystyki w Powiecie Zawierciańskim” (2004 r.) wskazano na niedostateczny rozwój bazy turystycznej w gminie Włodowice, która koncentruje się jedynie w Rzędkowicach i Hucisku. Najważniejszym walorem przyrodniczym Włodowice są Skałki Rzędkowickie, które stanowią grupę skalnych ostańców i bloków skalnych np. Wysoka, Okiennik Mały, Urwiste Skały, zbudowanych z wapieni skalistych. Na terenie Skałek Rzędkowickich znajduje się Jaskinia Sopli Lodu i 6 schronów: Schron Komin w Studnisku, Schron pod Studniskiem, Schron małe Okno Rzędkowickie, Schron Okno Rzędkowickie, Schron Garaż, schron w skałce z jaskiniami. Ponadto do walorów turystycznych gminy Włodowic można zaliczyć również kościół św. Bartłomieja we Włodowicach, ruiny

pałacu we Włodowicach, układ urbanistyczny Włodowic, dworek rodziny Taszyckich w Rudnikach, a także kamienną zabudowę, jaką można spotkać na terenie całej gminy.

Wyzwaniem dla polityki rozwoju turystyki w powiecie zawierciańskim jest przede wszystkim modernizacja i rozbudowa bazy turystyczno – rekreacyjnej, która stanowi niejako motor rozwoju małej przedsiębiorczości, wzrostu dochodów ludności oraz poprawie kondycji ekonomicznej gmin i powiatu. Przyczyniłoby się to do ukształtowania nowego, atrakcyjnego wizerunku powiatu poprzez:

- rozwój turystyki krótkoterminowej i świątecznej, rehabilitacyjnej, rozwój turystyki w ramach aktywnych form wypoczynku (tzw. sporty nowoczesne),
- zagospodarowanie zbiorników wodnych i przystosowanie ich do wypoczynku mieszkańców i turystów (budowa sanitariatów, okresowych punktów gastronomicznych, wypożyczalnie sprzętu wodnego, rowerowego, stworzenie infrastruktury technicznej w postaci ławek, koszy na śmieci, placu zabaw dla najmłodszych, itp. Ważnym elementem jest także oczyszczenie terenów przyległych do akwenów wodnych,
- budowa punktów gastronomicznych i noclegowych przy głównych drogach powiatu zawierciańskiego,
- rozbudowa infrastruktury turystycznej poprzez budowę tanich hoteli, pól namiotowych i campingowych, budowa tzw. małej gastronomii,
- zagospodarowanie i wykorzystanie dla potrzeb turystyki budynków po szkołach i istniejących placówkach oświatowych i utworzenie w nich schronisk młodzieżowych,
- podniesienie standardu bazy noclegowej,
- budowę obiektów umożliwiających uprawianie sportów wodnych w tym także budowa parków wodnych,
- stworzenie planu atrakcyjnego zagospodarowania wolnego czasu turystów poprzez szeroką ofertę rozmaitych form turystycznych na każdą porę roku. Wymagać to będzie rozbudowy infrastruktury turystycznej obejmującej m.in.: budowę szlaków turystycznych np. konnych, poprawę oznakowania już istniejących szlaków i miejsc atrakcyjnych, organizację rozmaitych atrakcji turystycznych, w tym także imprez kulturalno – sportowo – folklorystycznych, wykorzystując w tym celu walory Jury na terenie powiatu. Mogą to być np. imprezy i zawody wspinaczkowe, organizowanie turystyki w zakresie łowiectwa, wędkarstwa, jeździectwa, pokazy wspinaczki skałkowej itd. Stworzenie warunków, które umożliwiłyby uprawianie sportów i rekreacji osobom niepełnosprawnym.
- rozwój komplementarnej infrastruktury turystycznej jak: pływalnie, korty tenisowe, wypożyczalnie książek, pism, place zabaw, skanseny, kluby folklorystyczne, pracownie służące zapakowaniu zainteresowań turystów, pola golfowe, kręgielnie itd.

- budowę i modernizację dróg powiatowych ułatwiających dostęp do gmin turystycznych i zabytków oraz budowę parkingów strzeżonych i niestrzeżonych głównie przy kąpieliskach, atrakcjach turystycznych, zabytkach.

9.3 Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z dokumentów szczebla lokalnego.

W „Strategii Rozwoju Gminy Włodowice” opracowanej w 2000 r. zdefiniowano ogólną wizję rozwoju Gminy Włodowice, która brzmi następująco:

„Gmina Włodowice – to zdrowie, turystyka, praca i wypoczynek, to miejsce przyszłości dla ludzi młodych, wykształconych i przedsiębiorczych”.

Strategia rozwoju Gminy Włodowice określiła koncepcję funkcjonowania gminy w perspektywie do 2015 roku. Zawierała ona główne cele rozwojowe gminy oraz środki i sposoby prowadzące do ich realizacji.

Strategia zdefiniowała pożądane walory (atrybuty) jakimi powinna cechować się społeczność gminy:

- zadowolona z warunków życia w gminie,
- aktywna, zintegrowana i zorganizowana,
- identyfikująca się z regionem,
- mobilna i przedsiębiorcza,
- wykształcona, inwestująca w siebie,
- zorientowana na rozwój, elastyczna na zmiany gospodarczo-społeczne.

Wizja gminy w przyszłości to:

- gmina turystyczna,
- gmina szybkiego rozwoju gospodarczego,
- zasobna gmina agroturystyczna,
- najpiękniejsze skałki w Polsce oraz polskie centrum produkcji serów kozich,
- bogata gmina z zadowolonym społeczeństwem,
- baza noclegowa dla odwiedzających Jurę,
- gmina czysta, zawsze czynna, z turystyki w Polsce słynna,
- gmina ludzi gospodarnych,
- gmina, gdzie każdy ma pracę, chętnie odpoczywa i ma środki do życia,
- czyste powietrze, porządek i bezpieczeństwo,

- gmina zarządzana mądrze i gospodarnie.

Misję Włodowic rozumianą jako swoistego rodzaju „hit reklamowy gminy” sformułowano następująco: „Włodowice to Gmina szans, zapewniająca mieszkańcom oraz inwestorom i odwiedzającym optymalny poziom jakości życia, pracy i wypoczynku w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym.”

Uchwalone w 2002 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice określiło główny cel rozwoju gminy zgodny z wizją rozwoju i misją określoną w strategii: Rozwój zrównoważony respektujący unikalne walory przyrodniczo-kulturowe Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Gminna strategia rozwoju nie została jeszcze zaktualizowana pomimo upływu czasu, który został określony jako horyzont czasowy dla realizacji celów w niej określonych.

Ogólnym, nadrzędnym celem strategicznym Gminy Włodowice jest jednak w dalszym ciągu podejmowanie konsekwentnych i systematycznych działań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach funkcjonowania gminy.

Niniejszy dokument studium powinien stanowić kontynuację i rozwinięcie założeń polityki przestrzennej gminy określonej w poprzednim dokumencie studium, poprzez dążenie do zrównoważonego rozwoju jako nadrzędnego celu rozwoju gminy.

9.4 Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

9.4.1 Analiza prognoz demograficznych.

Prognozę dla gminy Włodowice oparto na wykonanej przez GUS w 2014 roku „Prognozie dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050”, a w szczególności na prognozie dla powiatu zawierciańskiego, w skład którego wchodzi gmina Włodowice. Ponieważ przyjęte przez GUS w prognozie dla powiatów założenia opierają się na przygotowanej przez GUS w tym samym czasie prognozie dla województw, to uzasadnione jest użycie tych samych założeń w prognozie dla pojedynczej gminy – po dokonaniu niezbędnych korekt.

W prognozie dla powiatów przyjęto założenie analogiczne jak w prognozie wojewódzkiej, że przez cały okres prognozy będzie następowało systematyczne zmniejszanie się różnicy we współczynniku dzietności (TFR) pomiędzy miastem a wsią.

Zróznicowanie powiatów poszczególnych województw pod względem wartości średniego wieku macierzyństwa będzie w końcu horyzontu prognozy mniejsze o 2/3 w porównaniu do roku bazowego.

Do obliczeń przyjęto wojewódzkie parametry trwania życia z uwzględnieniem zróżnicowania ze względu na płeć oraz w przekroju miasto-wieś.

Strumienie napływu i odpływu (migracje wewnętrzne i zagraniczne) dla powiatów w przekroju miasto-wieś uzyskano z roszacowania wojewódzkich strumieni napływu i odpływu ludności na podstawie średniej struktury zróżnicowania terytorialnego z ostatnich lat: dla migracji wewnętrznych z lat 2010-2013, dla migracji zagranicznych z lat 2011-2013.

Współczynniki odpływu migracyjnego wewnętrznego i zagranicznego dla każdego powiatu zostały przyjęte na poziomie jednostki nadrzędnej (uwzględniając podział na część miejską i wiejską powiatu).

Aby wykorzystać wyniki prognozy dla powiatu zawierciańskiego w celu sporządzenia prognozy dla wchodzącej w skład tego powiatu gminy Włodowice konieczne jest stwierdzenie stopnia podobieństwa struktury ludności gminy do struktury ludności powiatu.

Liczba ludności gminy Włodowice na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiła 5297 osób, co stanowiło około 4,38% ludności powiatu zawierciańskiego, wynoszącej 121012 mieszkańców. Struktura płci ludności gminy jest najbardziej zbliżona do struktury ludności w obszarze wiejskim powiatu. Porównując zróżnicowanie struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego wg płci można zauważyć, że w strukturze ludności gminy Włodowice również zauważalna jest przewaga kobiet, przy czym w strukturze ludności powiatu przewaga ta jest większa w części miejskiej powiatu, a w części wiejskiej struktura ludności jest bardziej wyrównana, z nieznaczną przewagą kobiet.

Jednostka terytorialna	ogółem	mężczyźni	kobiety
powiat zawierciański	121012	58590	62422
miasto	76723	36601	40122
obszar wiejski	44289	21989	22300
gmina Włodowice	5297	2582	2715
obszar wiejski	5297	2582	2715

Tab.18. Porównanie liczbowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg płci oraz w podziale na miasto i obszar wiejski (wg faktycznego miejsca zamieszkania).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jednostka terytorialna	ogółem	mężczyźni	kobiety
------------------------	--------	-----------	---------

powiat zawierciański	100,00%	48,00%	52,00%
miasto	63,00%	48,00%	52,00%
obszar wiejski	37,00%	50,00%	50,00%
gmina Włodowice	100,00%	49,00%	51,00%
obszar wiejski	100,00%	49,00%	51,00%

Tab.19. Porównanie procentowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg płci oraz w podziale na miasto i obszar wiejski (wg faktycznego miejsca zamieszkania).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Proporcje poszczególnych funkcjonalnych grup wieku przedstawiają się inaczej w gminie Włodowice, a inaczej w powiecie, przy czym struktura funkcjonalnych grup wieku w gminie Włodowice jest najbardziej zbliżona do struktury w obszarze wiejskim powiatu. W ocenie potencjału demograficznego struktura ta w gminie Włodowice jest korzystniejsza od struktury ludności powiatu, tzn. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w gminie jest większy od analogicznego wskaźnika dla powiatu, w gminie jest też mniejszy niż w powiecie udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Porównując udziały poszczególnych funkcjonalnych grup wieku w części miejskiej i wiejskiej powiatu należy wskazać, że struktura ta przedstawia się korzystniej w części wiejskiej powiatu niż w części miejskiej. Przy takim samym udziale ludności w wieku produkcyjnym w obu częściach powiatu, przewaga udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w wiejskiej części powiatu jest wyższa o 4% od udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, podczas gdy dla ludności miejskiej części powiatu przewaga ta wynosi 7%. Powyższe porównanie w gminie Włodowice wypada jeszcze korzystniej niż w części wiejskiej powiatu - przewaga ta wynosi 3%.

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
powiat zawierciański	121012	19371	75163	26478
miasto	76723	11810	47770	17143
obszar wiejski	44289	7561	27393	9335
gmina Włodowice	5297	903	3352	1042
obszar wiejski	5297	903	3352	1042

Tab.20. Porównanie liczbowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg ekonomicznych grup wieku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
powiat zawierciański	16,00%	62,00%	22,00%
miasto	15,00%	62,00%	22,00%
obszar wiejski	17,00%	62,00%	21,00%
gmina Włodowice	17,00%	63,00%	20,00%
obszar wiejski	17,00%	63,00%	20,00%

Tab.21. Porównanie procentowe struktury ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w roku 2014 wg ekonomicznych grup wieku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do porównania ruchu ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego wykorzystane zostały dane dotyczące ruchu ludności za okres od 2002 do 2014 roku, bo za ten okres dostępne są wskaźniki ruchu ludności w przeliczeniu na 1000 osób.

Z uwagi na zróżnicowanie wskaźnika salda migracji na 1000 osób dla gminy i dla powiatu dokonano też wyliczenia wskaźników migracji wewnętrznej na pobyt stały (wskaźnik napływu i odpływu na 1000 osób), oraz migracji zewnętrznej na pobyt stały (wskaźnik imigracji i emigracji na 1000 osób), w celu ustalenia, który z tych wskaźników jest w największym stopniu odpowiedzialny za to zróżnicowanie.

rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	średnio
Urodzenia żywe na 1000 ludności														
powiat	7,7	7,9	8,1	8,1	8,3	8,7	9,7	9,3	9	9	9	8,3	8,1	8,6
gmina	9,5	5,9	7,5	7,1	6,2	8,3	8,1	8,5	10,1	10,1	9,8	7,4	9,8	8,3
Zgony na 1000 ludności														
powiat	11,82	12,32	11,54	12,19	12,53	12,4	13,25	12,67	12,31	12,53	13,14	13,06	12,71	12,5
gmina	9,7	10,61	10,74	10,54	10,5	11,46	14,1	11,51	12,34	10,65	12,31	9,66	11,49	11,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności														
powiat	-4,1	-4,4	-3,4	-4,1	-4,2	-3,7	-3,6	-3,4	-3,3	-3,5	-4,2	-4,8	-4,6	-3,9
gmina	-0,2	-4,7	-3,2	-3,4	-4,3	-3,2	-6	-3	-2,3	-0,6	-2,5	-2,3	-1,7	-2,9
Saldo migracji na 1000 ludności														
powiat		-0,3	-0,1	-0,2	-0,7	0,1	0	-0,2	-0,1	-0,3	0	-1,5	-0,5	-0,3
gmina	-	5,3	7,6	3,8	5,8	3,6	2,6	1,5	5,9	1	4	1,5	7	3,8

W tym w zakresie salda migracji:

rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	średnio
-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	---------

Napływ na 1000 ludności														
powiat	10,6	9,6	10,1	10,7	10,5	10,8	8,9	9,0	9,3	9,3	8,6	8,8	9,3	9,7
gmina	18,8	13,8	17,1	17,2	21,0	18,3	11,7	13,2	15,0	12,3	15,3	14,0	15,5	15,6
Odływ na 1000 ludności														
powiat	10,2	9,9	10,1	10,6	10,8	10,7	8,9	9,2	9,3	9,6	8,6	9,8	9,5	9,8
gmina	11,0	8,5	8,9	13,0	12,7	14,4	9,6	11,9	8,9	11,4	11,3	11,9	8,7	10,9
Imigracja na 1000 ludności														
powiat	0,02	0,02	0,02	0,08	0,05	0,15	0,16	0,15	0,07	0,20	0,22	0,11	0,11	0,1
gmina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,95	0,19	0,00	0,00	0,38	0,19	0,19	0,1
Emigracja na 1000 ludności														
powiat	0,11	0,03	0,16	0,40	0,53	0,21	0,20	0,11	0,11	0,20	0,32	0,53	0,45	0,3
gmina	0,00	0,00	0,57	0,38	2,46	0,38	0,38	0,00	0,19	0,00	0,38	0,75	0,00	0,4

Tab.22. Porównanie wskaźników przyrostu naturalnego na 1000 ludności oraz salda migracji na 1000 ludności gminy Włodowice oraz powiatu zawierciańskiego w okresie 2002-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jak widać na podstawie danych z ww. tabeli, średnia wartość wskaźnika urodzeń w okresie 2002-2014 jest dla gminy niższa niż dla powiatu, niższy jest też w gminie średni wskaźnik zgonów. Średni wskaźnik przyrostu naturalnego jest wyższy w gminie Włodowice (-2,9) niż dla powiatu (-3,9). Zdecydowane różnicowanie dotyczy natomiast wskaźnika salda migracji -0,3 dla powiatu, a dla gminy 3,8.

Za zróżnicowanie wskaźnika salda migracji na 1000 osób dla gminy i dla powiatu w największym stopniu odpowiadają wskaźniki migracji wewnętrznej, w tym zdecydowanie wyższy w gminie wskaźnik napływu na 1000 osób.

Z analizy powyższych wskaźników wynika, że pod względem funkcjonalnych grup wieku i płci struktura ludności gminy jest najbardziej zbliżona do struktury ludności części wiejskiej powiatu. Pewne różnicowanie ludności gminy Włodowice w stosunku do ludności powiatu zawierciańskiego występuje w wykazanych powyżej analizach wskaźników przyrostu naturalnego oraz salda migracji na 1000 osób.

Zasadne jest użycie w prognozie ludności gminy Włodowice wskaźników użytych w prognozie ludności powiatu zawierciańskiego w zakresie jej obszaru wiejskiego. Biorąc jednak pod uwagę zaobserwowane w okresie lat 2002-2014 różnicowanie ludności gminy i powiatu w zakresie wskaźników przyrostu naturalnego oraz salda migracji na 1000 ludności w prognozie tej zastosowano następujące współczynniki wynikające ze zróżnicowania ww. wskaźników:

– wskaźnik urodzeń na 1000 ludności – 0,97 wskaźnika dla powiatu,

- wskaźnik zgonów na 1000 ludności – 0,90 wskaźnika dla powiatu,
- wskaźnik napływu na 1000 ludności – 1,62 wskaźnika dla powiatu,
- wskaźnik odpływu na 1000 ludności – 1,12 wskaźnika dla powiatu,
- wskaźnik imigracji na 1000 ludności – 1,40 wskaźnika dla powiatu,
- wskaźnik emigracji na 1000 ludności – 1,64 wskaźnika dla powiatu.

Rok	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały		Migracje zagraniczne na pobyt stały	
	Urodzenia	Zgony	Napływ	Odpływ	Imigracja	Emigracja
	Na 1000 ludności					
2015	8,3	10,9	15,4	9,8	0,3	0,2
2016	8,1	10,9	14,9	9,5	0,3	0,2
2017	8,0	10,9	14,8	9,5	0,3	0,2
2018	8,0	10,9	14,9	9,6	0,3	0,2
2019	7,9	10,9	15,0	9,7	0,3	0,2
2020	7,9	10,9	15,0	9,7	0,3	0,2
2021	7,8	10,9	15,0	9,7	0,3	0,2
2022	7,6	10,9	15,0	9,7	0,3	0,2
2023	7,6	10,9	15,0	9,7	0,3	0,2
2024	7,4	10,9	14,9	9,7	0,3	0,2
2025	7,3	10,9	14,9	9,7	0,3	0,2
2026	7,2	10,9	14,8	9,8	0,4	0,2
2027	7,1	10,9	14,8	9,8	0,4	0,2
2028	7,0	10,9	14,8	9,9	0,4	0,2
2029	6,9	11,0	14,7	9,9	0,4	0,2
2030	6,8	11,1	14,7	10,0	0,4	0,2
2031	6,8	11,2	14,7	10,1	0,4	0,2
2032	6,7	11,3	14,8	10,2	0,4	0,2
2033	6,6	11,4	14,8	10,3	0,4	0,2
2034	6,6	11,6	14,8	10,4	0,4	0,2
2035	6,6	11,7	14,8	10,5	0,4	0,2
2036	6,5	11,8	14,9	10,6	0,4	0,2
2037	6,5	12,0	15,0	10,7	0,5	0,2
2038	6,5	12,1	15,1	10,8	0,5	0,2
2039	6,5	12,2	15,2	10,8	0,5	0,2
2040	6,5	12,3	15,3	10,9	0,5	0,2
2041	6,4	12,4	15,4	11,0	0,5	0,3
2042	6,4	12,5	15,6	11,1	0,5	0,3

2043	6,4	12,5	15,7	11,1	0,5	0,3
2044	6,3	12,6	15,8	11,2	0,5	0,3
2045	6,3	12,6	15,9	11,3	0,5	0,3

Tab.23. Prognozowane wskaźniki przyrostu naturalnego na 1000 ludności oraz migracji na 1000 ludności w okresie 2015-2045 dla gminy Włodowice.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prognozy GUS dla powiatu zawierciańskiego na lata 2014-2050

Rok	Ludność na 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały		Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Imigracja	Emigracja
	5 297						
2015	5 312	44	58	81	52	1	1
2016	5 326	43	58	79	50	1	1
2017	5 339	43	58	79	51	1	1
2018	5 353	43	58	79	51	2	1
2019	5 366	43	59	80	52	2	1
2020	5 379	42	59	81	52	2	1
2021	5 392	42	59	81	52	2	1
2022	5 404	41	59	81	52	2	1
2023	5 416	41	59	81	52	2	1
2024	5 426	40	59	81	53	2	1
2025	5 436	40	59	81	53	2	1
2026	5 445	39	59	81	53	2	1
2027	5 453	39	59	81	54	2	1
2028	5 459	38	60	81	54	2	1
2029	5 464	38	60	80	54	2	1
2030	5 467	37	60	80	55	2	1
2031	5 469	37	61	80	55	2	1
2032	5 469	36	62	81	56	2	1
2033	5 469	36	62	81	56	2	1
2034	5 467	36	63	81	57	2	1
2035	5 463	36	64	81	58	2	1
2036	5 458	36	65	81	58	2	1
2037	5 454	36	65	82	58	2	1
2038	5 447	35	66	82	59	2	1
2039	5 441	35	66	83	59	2	1
2040	5 435	35	67	83	59	3	1
2041	5 429	35	67	84	60	3	1
2042	5 422	35	68	84	60	3	1

2043	5 416	35	68	85	60	3	1
2044	5 408	34	68	85	61	3	1
2045	5 401	34	68	86	61	3	1

Tab.24. Prognoza ludności gminy Włodowice w okresie 2015-2045.

Źródło: Opracowanie własne

Prognozuje się wzrost liczby ludności gminy Włodowice do 2045 roku o 104 osoby, czyli o 2% w stosunku do stanu na koniec 2014 roku.

Prognoza demograficzna do 2045 roku jest korzystniejsza dla gminy Włodowice w porównaniu do prognozy dla powiatu zawierciańskiego, która zakłada spadek liczby ludności.

Podstawowym założeniem tej prognozy jest jednak utrzymanie się na dotychczasowym poziomie wyższych niż w powiecie wskaźników salda migracji i przyrostu naturalnego, które do tej pory wpływały korzystnie na kształtowanie się potencjału demograficznego w gminie. Przewaga dodatniego kształtowania się wskaźnika salda migracji w analizowanym okresie lat 2002-2014 może świadczyć o atrakcyjności gminy jako docelowego miejsca zamieszkania, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że saldo migracji w powiecie zawierciańskim w ciągu ostatnich pięciu lat utrzymywało się na poziomie ujemnym. Przy utrzymującej się lekkiej tendencji spadkowej liczby ludności powiatu zawierciańskiego gmina Włodowice jest jedną z trzech gmin powiatu, w której w latach 2002-2014 odnotowano wzrost liczby mieszkańców.

9.4.2 Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy w zakresie wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

W „Strategii Rozwoju Gminy Włodowice” misję rozwoju gminy sformułowano następująco:

„Włodowice to Gmina szans, zapewniająca mieszkańcom oraz inwestorom i odwiedzającym optymalny poziom jakości życia pracy i wypoczynku w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym.”

W strategii określono też wizję gminy w przyszłości, a jej najważniejsze elementy sformułowano następująco:

- gmina turystyczna,
- gmina szybkiego rozwoju gospodarczego,

- zasobna gmina agroturystyczna,
- polskie centrum produkcji serów kozich,
- baza noclegowa dla odwiedzających Jurę,
- gmina ludzi gospodarnych,
- gmina, gdzie każdy ma pracę, chętnie odpoczywa i ma środki do życia.

Realizacja ww. celów wyznaczonych w strategii wymaga stworzenia w studium warunków przestrzennych dla podniesienia potencjału gospodarczego i społecznego gminy, w tym dla realizacji takich zadań strategicznych jak:

- podniesienie standardów życia mieszkańców gminy,
- stworzenie podstaw przestrzennych dla wzrostu demograficznego,
- stworzenie warunków dla rozwoju osadnictwa,
- poprawa jakości infrastruktury technicznej na terenie całej gminy,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy,
- podniesienie atrakcyjności oferty sportowo-rekreacyjnej i usługowej na terenie gminy,
- zmniejszenie bezrobocia i podniesienie dochodów osobistych mieszkańców gminy,
- wzrost atrakcyjności gospodarczej, rolniczej i inwestycyjnej gminy,
- zwiększenie dochodów samorządu.

Co do zasady ww. wskaźniki oddziaływania są niemierzalne i stanowią odzwierciedlenie subiektywnych odczuć obywateli. O skuteczności wdrażania ww. strategii będą natomiast świadczyć następujące mierzalne wskaźniki:

- wzrost liczby mieszkańców gminy,
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- wzrost liczby aktywnie produkujących gospodarstw rolnych,
- wzrost liczby nowych inwestorów,
- wzrost liczby turystów odwiedzających gminę.

9.4.2.1. Podniesienie standardów życia mieszkańców gminy.

Wg danych GUS w 2014 r. zasób mieszkaniowy gminy Włodowice stanowiły 1924 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 162976 m².

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła w gminie Włodowice 30,8 m². Wzrost tej powierzchni w stosunku do roku 2002 o 3,6 m² świadczy o tym, że poziom życia mieszkańców, na który bezpośrednio wpływają warunki mieszkaniowe, systematycznie wzrasta, chociaż w dalszym ciągu odbiega od standardów w wielu krajach Europy.

Analogiczne wskaźniki w krajach europejskich przedstawiają się następująco:

Lokalizacja	Przeciętna powierzchnia nieruchomości przypadająca na jednego mieszkańca (w m kw.)
Rumunia**	15,0
Łotwa**	17,9
Polska****	24,7
Litwa**	24,9
Słowacja**	25,0
Bułgaria**	31,6
Estonia**	33,5
Grecja**	34,0
Hiszpania*	36,4
Finlandia**	38,0
Niemcy**	43,4
Szwecja****	44,3
Luksemburg (księstwo)**	51,8
Austria**	52,1
Dania*	53,0

Źródło: Eurostat, GUS * - 2004, ** - 2008, *** - 2009, **** - 2010

Z analizy powierzchni mieszkalnej w Polsce oraz w Europie, uznaje się za właściwe przyjęcie średniej powierzchni użytkowej mieszkań na poziomie 50 m²/na osobę, co jest zgodne z wysokimi parametrami mieszkalnictwa w UE. Dlatego też prognozując rozwój obszarów zabudowy w gminie zdecydowano się sięgnąć po parametry charakteryzujące najwyższe europejskie standardy zamieszkania i uwzględnić je w rezerwie terenowej.

Wykazuje się zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni mieszkalnej w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy w ilości 101 702 m² powierzchni użytkowej.

Liczba mieszkańców gminy	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)			Zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni mieszkalnej wyrażone w pow. użytkowej mieszkań (m ²)
	Europa	Gmina Włodowice	różnica	
5297	50	30,8	19,2	101 702

Tab.25. Zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni mieszkalnej w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

9.4.2.2. Stworzenie podstaw przestrzennych dla wzrostu demograficznego.

Prognoza demograficzna dla gminy Włodowice do roku 2045 przedstawiona w rozdziale 9.4.1 jest jednym z elementów analizy mającej na celu określenie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę.

Prognoza dla gminy Włodowice zakłada wzrost liczby mieszkańców gminy do 2045 roku o 104 osoby, czyli o 2% w stosunku do stanu na koniec 2014 roku. Przewaga dodatniego kształtowania się wskaźnika salda migracji ogółem (uwzględniającego zarówno migracje wewnętrzne, jak i zewnętrzne) w analizowanym okresie lat 2002-2014 świadczy o atrakcyjności gminy jako docelowego miejsca zamieszkania.

Przyjmując powierzchnię użytkową mieszkania na poziomie 50 m²/na osobę wykazuje się zapotrzebowanie na nową powierzchnię mieszkalną dla prognozowanego wzrostu demograficznego w ilości 5 200 m² powierzchni użytkowej.

9.4.2.3. Stworzenie warunków dla rozwoju osadnictwa.

Atrakcyjność gminy wynikająca z jednej strony z walorów przyrodniczo-krajobrazowych, a z drugiej strony z położenia w sąsiedztwie przeludnionych ośrodków przemysłowych GOP-u i z dobrego skomunikowania gminy drogami publicznymi i komunikacją zbiorową sprzyja także rozwojowi na terenie gminy zjawiska tzw. „drugich domów”.

Zjawisko to nie ma bezpośredniego związku z prognozami demograficznymi, ma jednak bardzo istotny wpływ na sferę ekonomiczną, społeczną i środowiskową gminy Włodowice.

Rozwój drugich domów na terenie gminy rozpoczął się w latach 70 ubiegłego wieku i trwa do chwili obecnej.

Drugie domy to już nie tylko typowe domy letnie, ale coraz częściej w pełni wyposażone, całoroczne domy, nie różniące się formą i funkcją od domów jednorodzinnych.

Drugie domy są dzisiaj wykorzystywane przede wszystkim w celach rekreacyjnych, głównie lub wyłącznie przez właścicieli i ich rodziny. Ze względu na sezonowość, a z drugiej strony trwałość użytkowania, mobilność ludzi związana z drugimi domami mieści się pomiędzy kategoriami ruchu turystycznego i sezonowych migracji. Jednak dzięki rosnącej elastyczności czasowej i przestrzennej pracy w domach tych można spędzać coraz więcej czasu, również pracując na odległość.

Drugie domy stanowią więc już nie tyle drugie, co alternatywne domy, dla wielu właścicieli ważniejsze niż stałe miejsce zamieszkania w mieście.

W ostatnich dekadach zwraca się jednak coraz więcej uwagi na korzyści płynące z rozwoju drugich domów, głównie dla peryferyjnych regionów, dla których może to być droga ucieczki od marginalizacji i depopulacji. Rozwojowi zjawiska drugich domów sprzyja zmiana praktyk zamieszkania wynikające z postępu technicznego (praca na odległość) i przemiany społeczno-demograficzne (starzenie się społeczeństw, polaryzacja ekonomiczna).

Drugie domy stanowią ważny element przemian wielu obszarów wiejskich w stronę „wsi postprodukcyjnej”, gdzie głównym sposobem użytkowania i czynnikiem antropogenicznych zmian krajobrazu nie jest już produkcja rolna, ale konsumpcja walorów krajobrazu.

Określenie dokładnej liczby drugich domów w gminie Włodowice jest niemożliwe ze względu na brak pełnych i wiarygodnych danych na ten temat.

Jednym ze źródeł informacji na temat liczby i rozmieszczenia typowych domów letniskowych mogą być ewidencje nieruchomości prowadzone przez gminę dla celów podatkowych. Gmina nalicza odrębną stawkę podatku od nieruchomości – od budynków letniskowych. Nie wszystkie jednak drugie domy są typowymi domami letniskowymi, znaczna ich część jest domem jednorodzinny użytkowanym sezonowo. Informacje na ten temat nie są objęte statystyką publiczną, a użytkownicy drugich domów, z reguły zameldowani poza gminą głównie w miastach GOP-u nie wliczają się do ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Rzetelnych informacji o rozmieszczeniu i charakterystyce tych domów może dostarczyć tylko inwentaryzacja terenowa.

Drugie domy stanowią istotny element zagospodarowania terenów gminy, przede wszystkim w miejscowościach takich jak Hucisko, Rzędkowice, Zdów, Morsko. Na terenie całej gminy domów wykorzystywanych rekreacyjnie jako drugie domy jest około 50.

Ekonomiczne korzyści dla gminy płynące z istnienia drugich domów można rozpatrywać na dwóch etapach funkcjonowania tych domów: budowy lub zakupu nieruchomości oraz ich użytkowania.

Największe korzyści ekonomiczne powstają na pierwszym etapie, kiedy przybysze kupują działki i oferują zatrudnienie lokalnym mieszkańcom przy budowie lub remoncie nieruchomości.

Działki zwykle są sprzedawane przez indywidualnych właścicieli, dla których ich sprzedaż stanowi często istotny przychód, który może być inwestowany m. in. w unowocześnienie gospodarstwa rolnego.

Pozytywny wpływ drugich domów na ekonomię obszaru gminy wyraża się także wsparciem rozwoju gminnego zaplecza usługowego. Dzięki dodatkowym mieszkańcom gminy wzrasta popyt na lokalne towary i usługi, w tym nieformalne, świadczone bezpośrednio przez mieszkańców (np. sprzątanie, remonty, dozorowanie, praca w ogrodzie itd.), wzrastają też wpływy do gminnego budżetu m. in. z tytułu podatków od nieruchomości.

Rozwój zjawiska drugich domów będzie korzystny dla gminy Włodowice, jeśli będzie podlegać takim samym zasadom i ograniczeniom jak rozwój wszystkich terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zgodnie z przyjętym w studium założeniem nowe tereny zabudowy powinny powstawać przede wszystkim jako uzupełnienie luk w zabudowie w najintensywniej zabudowanych częściach gminy, co umożliwi bardziej racjonalne planowanie sieci infrastruktury technicznej.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone zostało poprzez wnioski złożone do studium, których przedmiotem jest wyznaczenie nowych terenów zabudowy.

Od roku 2004 tj. od czasu opracowania planów miejscowych dla wszystkich miejscowości w gminie Włodowice do momentu podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia nowego dokumentu studium złożono 207 wniosków o zmianę przeznaczenia terenu. W trakcie procedury planistycznej związanej z opracowywaniem nowego dokumentu studium po podjęciu uchwały Nr 40/VI/2015 Rady Gminy Włodowice z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice, obejmującego obszar w granicach administracyjnych gminy Włodowice złożono łącznie 156 wniosków.

Na etapie opracowywania projektu studium nie ma możliwości weryfikacji, które spośród złożonych wniosków dotyczą umożliwienia realizacji tzw. drugiego domu, a które są wnioskiem o realizację zabudowy, której użytkownikiem będzie mieszkaniec gminy.

Zgodnie z informacjami pochodzącymi z Urzędu Gminy Włodowice w ostatnim czasie obserwuje się wzrost ilości rejestrowanych aktów notarialnych obejmujących transakcje związane ze zbyciem nieruchomości, co może świadczyć o wzroście zainteresowania inwestorów nabywaniem działek w celach inwestycyjnych.

Przyjmuje się za optymalne zwiększanie liczby mieszkańców w wyniku nabywania terenów pod zabudowę o 0,5% rocznie, czyli 795 osób w okresie 30 lat.

Przy założeniu wskaźnika 50 m² powierzchni użytkowej na osobę można przyjąć, że w gminie powstanie maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jednorodziną o łącznej powierzchni użytkowej 39 750 m².

9.4.2.4. Zmniejszenie bezrobocia i podniesienie dochodów osobistych mieszkańców gminy.

Niezwykle istotnym kierunkiem rozwoju aktywności gospodarczej na terenach wiejskich jest stworzenie możliwości dla prowadzenia nieuciążliwych działalności gospodarczych, zlokalizowanych w

budynkach mieszkalnych lub w przystosowanych obiektach znajdujących się na posesji mieszkalnej. Ten kierunek rozwoju lokalnej przedsiębiorczości może się przyczynić do zmniejszenia bezrobocia i podniesienia dochodów osobistych. Może on stać się podstawą rozwoju rodzin, zwłaszcza, że opłacalność produkcji rolnej w tym terenie jest niska, a rynek pracy najemnej stosunkowo niewielki. Do stworzenia lokalnego potencjału gospodarczego opartego na własnych zasobach i możliwościach może przyczynić się rozwój lokalnej, niewielkiej przedsiębiorczości, w szczególności obejmującej przetwórstwo rolno-spożywcze, które może być wzmocnieniem dla działających jeszcze gospodarstw rolnych, drugie to rozwój niewielkich zakładów rzemieślniczych, trzecie to turystyka, w tym agroturystyka. Gmina Włodowice ma ogromny potencjał dla rozwoju turystycznego. Przestrzeń winna go wspierać.

Dlatego też planuje się wzmocnić potencjał obszarowy dla rozwoju przydomowych działalności gospodarczych poprzez zwiększenie areału obszarów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej z możliwością lokalizacji zabudowy agroturystycznej. Podstawą do oszacowania zapotrzebowania na powierzchnię użytkową będzie iloczyn liczby osób w wieku produkcyjnym i niezbędnej powierzchni do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej.

Wykazuje się zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej w ilości 301 680 m² powierzchni użytkowej.

Liczba mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym	przeciętna powierzchnia użytkowa niezbędna do prowadzenia działalności gospodarczej na 1 osobę (m ²)	wskaźnik zainteresowania społecznego	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej (m ²)
3352	150	0,6	301680

Tab.26. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zakłada się stworzenie rezerwy terenowej w ramach obszarów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej, pozwalającej na lokalizację działalności agroturystycznej. Podstawą do oszacowania zapotrzebowania na powierzchnię użytkową będzie nadwyżka zapotrzebowania na powierzchni użytkową dla agroturystyki ponad standardową powierzchnię dla rozwoju innej działalności gospodarczej, przy założeniu że:

- liczba wynajmowanych pokoi nie przekroczy 5 (do tej liczby wlicza się jedynie pokoje oddawane do wyłącznej dyspozycji gości),

- do dyspozycji gości będą również pomieszczenia ogólnodostępne, tj.: jadalnia, miejsca odpoczynku i rekreacji. Goście będą mogli korzystać także z innych pomieszczeń lub atrakcji znajdujących się w obiektach należących do osoby prowadzącej agroturystykę,
- pokoje będą znajdować się w budynkach, które pełnią funkcję mieszkalną.

Biorąc powyższe warunki pod uwagę oszacowano powierzchnię niezbędną dla prowadzenia działalności agroturystycznej (bez powierzchni użytkowej domu przeznaczanego na zamieszkanie właściciela gospodarstwa) na poziomie 350 m². Po odjęciu wykazanej powierzchni potrzebnej na prowadzenie działalności gospodarczej (150 m²), wynosi 200 m².

Wykazuje się zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia działalności agroturystycznej w ilości 134080 m² powierzchni użytkowej.

Liczba mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym	przeciętna powierzchnia użytkowa niezbędna do prowadzenia działalności agroturystycznej na 1 osobę (m ²)	wskaźnik zainteresowania społecznego	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności agroturystycznej (m ²)
3352	200	0,2	134080

Tab.27. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności agroturystycznej.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

9.4.2.5. Stworzenie rezerwy terenu dla mieszkańców obszarów trudnych.

Mianem terenów trudnych określono tutaj występujące na terenie gminy tereny już przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych, których zabudowa zgodna z planem może być niemożliwa lub utrudniona. Do terenów tych należy między innymi teren zabudowy położony w Rudnikach w rejonie występowania złoża rud cynku i ołowiu „Marciszów”. W przypadku rozpoczęcia eksploatacji tego złoża może być utrudnione wykorzystanie tego terenu pod zabudowę mieszkaniową. Dlatego też zdecydowano stworzyć na terenie gminy rezerwę terenu, której powierzchnię oszacowano na poziomie 20 ha, na której możliwa będzie realizacja zabudowy o łącznej powierzchni użytkowej 30000 m².

9.4.2.6. Zwiększenie dochodów samorządu.

W niniejszym rozdziale przedstawia się zapotrzebowanie na funkcje związane z działalnością produkcyjną i usługową. Zapotrzebowanie to dotyczy konkretnych lokalizacji istniejących lub planowanych ośrodków zabudowy produkcyjnej i usługowej, i planowanych w ich rejonie inwestycji. Lokalizacja takich funkcji jest pożądana na terenie gminy z punktu widzenia realizacji jej strategicznych celów rozwojowych.

Podstawowym dochodem gminy z działalności gospodarczej są: podatek od nieruchomości, podatek od środków transportu, udział w podatkach (VAT, podatek dochodowy). Jednak najważniejszą korzyścią z rozwoju gospodarczego jest zwiększenie dochodów osobistych mieszkańców i ich siły nabywczej, co ma również przełożenie na zmniejszenie obciążeń socjalnych gminy. W tym kontekście ogromne znaczenie ma rozwój przedsiębiorczości i wspieranie rozwoju terenów o charakterze przemysłowym i usługowym, które stanowią będą lokalne ośrodki aktywności gospodarczej.

W obszarach tych będą mogły być lokalizowane funkcje, które mogą zapewnić dodatkowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy, a jednocześnie pomóc lokalnym i napływowym przedsiębiorcom w rozwoju swojego potencjału gospodarczego.

Analiza wniosków złożonych do projektu studium wykazała duże zainteresowanie przeznaczeniem terenów pod zabudowę techniczno-produkcyjną. Przedsiębiorcy, których zakłady produkcyjne działają na terenie gminy złożyli liczne wnioski dotyczące powiększenia istniejących terenów produkcyjnych we Włodowicach oraz w Skałce. Dla obszarów w ww. miejscowościach jak również w Górze Włodowskiej w rejonie istniejącej linii kolejowej złożono wnioski o lokalizację elektrowni fotowoltaicznych.

Biorąc pod uwagę zapotrzebowanie społeczne przyjmuje się jako właściwe stworzenie na terenie gminy terenów przemysłowych i usługowych zlokalizowanych w ten sposób, by zapewnić dostęp dla mieszkańców różnych części gminy. Za pożądane uznaje się przeznaczenie gruntów pod zabudowę techniczno-produkcyjną jako powiększenie już istniejących terenów przemysłowych w następujących miejscowościach:

- we Włodowicach w sąsiedztwie fermy trzody chlewnej,
- w Skałce w sąsiedztwie Wytwórni wód Jura Skałka,
- w Rudnikach w rejonie POM-u.

Z punktu widzenia celów określonych w strategii rozwoju gminy Włodowice istotne jest stworzenie efektywnej i spójnej koncepcji wykorzystania terenów inwestycyjnych gminy, pozwalające na dywersyfikację zatrudnienia w gminie i aktywną walkę z bezrobociem (szczególnie wśród mężczyzn). Grupą docelową są bezrobotni z terenu gminy Włodowice, których liczba na koniec 2014 r. wynosiła 328.

Powierzchnia użytkowa projektowanej zabudowy techniczno-produkcyjnej uzależniona jest przede wszystkim od sektora przemysłu. Dominującą branżą na terenie gminy jest działalność przemysłowa związana z obsługą produkcji rolniczej. Wiąże się z nią duże zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową.

Mając na względzie oszacowaną powierzchnię niezbędną dla lokalizacji nowych i rozwoju istniejących funkcji produkcyjnych i produkcyjno-usługowych w gminie Włodowice, we wskazanych wcześniej lokalizacjach, odpowiednie arealy gruntowe pod planowane inwestycje z uwzględnieniem niezbędnych powiązań komunikacyjnych **wykazuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej w ilości ok. 40 ha gruntów, na których możliwa będzie lokalizacja 160 000 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy techniczno-produkcyjnej.**

Jednym z celów strategicznych gminy Włodowice jest dbałość o rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, atrakcyjność gminnych przestrzeni ogólnodostępnych i usług.

W przypadku gminy Włodowice zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową dotyczy konkretnych potrzeb inwestycyjnych związanych z rozwojem istniejących ośrodków usługowych i sportowo-rekreacyjnych. Na terenie gminy Włodowice planuje się:

- powiększenie terenu istniejącego pola namiotowego w Rzędkowicach,
- lokalizację nowych terenów zabudowy usługowej w Górze Włodowskiej wzdłuż drogi prowadzącej do Kotowic,

Mając na względzie lokalizację planowanych inwestycji związanych z zabudową usługową, odpowiednie arealy gruntowe i powiązania komunikacyjne, **wykazuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy usługowej w ilości ok. 25 ha gruntów, na których możliwa będzie lokalizacja 100 000 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy usługowej.**

Na terenie gminy występuje zapotrzebowanie na rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Na terenie gminy planuje się lokalizację terenów sportowo-rekreacyjnych wraz z parkingami, na obrzeżach obszarów najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo i turystycznie, w tym np. lokalizacji nowych terenów sportu i rekreacji w Morsku w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej.

Mając na względzie potrzebę przeznaczenia terenu pod przyszłą lokalizację ww. inwestycji za pożądane, **wykazuje się zapotrzebowanie na ok. 50 ha terenów pod usługi związane ze sportem i rekreacją wraz z parkingami i obiektami obsługi ruchu turystycznego, na których możliwa będzie lokalizacja nie więcej niż 60 000 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

9.4.2.7. Rezerwa terenowa na wyposażenie terenu w infrastrukturę techniczną.

Tworzy się rezerwę terenową na wyposażenie terenu w niezbędne obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej o powierzchni ok. 5,5 ha, z **możliwością lokalizacji zabudowy o powierzchni użytkowej 6 500 m²**.

9.4.2.8. Zestawienie zapotrzebowania na nową zabudowę.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy.

Funkcja zabudowy	Rodzaj zapotrzebowania	Powierzchnia użytkowa zabudowy (m ²)
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami zabudowa zagrodowa zabudowa rekreacji indywidualnej	zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni mieszkalnej w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy	101 702
	zapotrzebowanie na nową powierzchnię mieszkalną dla prognozowanego wzrostu demograficznego	5 200
	zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową związaną z rozwojem osadnictwa	39 750
	zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej	301 680
	zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia działalności agroturystycznej	134 080
	zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową dla stworzenia rezerwy terenu dla mieszkańców obszarów trudnych	30 000
Zabudowa techniczno-produkcyjna, zabudowa techniczno-produkcyjna z usługami, obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich,	zapotrzebowanie na nową zabudowę techniczno-produkcyjną	160 000
Zabudowa usługowa	zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową	100 000
Zabudowa usługowa związana ze sportem i rekreacją	zapotrzebowanie na zabudowę usługową związaną ze sportem i rekreacją	60 000
urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej	Rezerwa terenowa na wyposażenie terenu w infrastrukturę techniczną	6 500
razem		938 912

Tab.28. Zestawienie zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w podziale na funkcje zabudowy
Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższego zestawienia maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę wynika, że łączne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę wynosi 712392 m² powierzchni użytkowej zabudowy. W podziale na poszczególne funkcje zabudowy zapotrzebowanie to przedstawia się następująco:

Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy (m ²)
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami zabudowa zagrodowa zabudowa rekreacji indywidualnej	612 412
Zabudowa techniczno-produkcyjna, zabudowa techniczno-produkcyjna z usługami, obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich,	160 000
Zabudowa usługowa	100 000
Zabudowa usługowa związana ze sportem i rekreacją	60 000
urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej	6 500
razem	938 912

Tab.29. Zbiorcze zestawienie zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w podziale na funkcje zabudowy

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie gminy Włodowice pomimo objęcia całego jej obszaru planami miejscowymi występuje rozproszona, istniejąca zabudowa w przeważającej części zagrodowa lub mieszkaniowa nie ujmowana w dotychczasowych dokumentach planistycznych. Zabudowa ta obejmuje rozproszone zabudowania zlokalizowane w Rzędkowicach i Włodowicach. Występują też zabudowania zagrodowe, które powstały na tyłach istniejących terenów zabudowy zagrodowej. Pomimo faktu, że zabudowa ta znajduje się poza terenami zabudowy wyznaczonymi w obowiązujących planach miejscowych, wyznaczając dla tej zabudowy obszary w studium nie można ich zakwalifikować do nowych terenów zabudowy.

Istnieje zapotrzebowanie na ujęcie tej zabudowy w studium. Zabudowa ta obejmuje zabudowę mieszkaniową i zagrodową. Występuje ona na powierzchni ok. 1,63 ha. Łączna powierzchnia użytkowa tej zabudowy wynosi około 3200 m².

W gminie nie występuje zapotrzebowanie na:

- obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,

- zabudowę mieszkaniową wielorodzinną – na obszarze gminy występuje istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną we Włodowicach i w Rudnikach. Na terenie gminy występują też budynki, w których znajdują się więcej niż dwa lokale mieszkalne, które swoimi gabarytami nie odbiegają od standardów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Z racji położenia gminy w obszarze o szczególnych uwarunkowaniach krajobrazowych nie określa się zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Utrzymanie istniejącej zabudowy wielorodzinnnej z ewentualnym jej uzupełnieniem powinno następować w ramach realizacji zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową jednorodziną i usługową, z zachowaniem standardów, parametrów i wskaźników ustalonych dla tych rodzajów zabudowy.

9.4.3 Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę.

Dla potrzeb oszacowania możliwości lokalizacji nowej zabudowy na terenie gminy Włodowice szacuje się:

- chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, tzn. w granicach wyodrębnionego przestrzennie obszaru zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkanego przez ludzi, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy,
- chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę rozumie się jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Gmina Włodowice w całości jest pokryta obowiązującymi planami miejscowymi.

Wszystkie tereny gminy stanowiące obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, tzn. w granicach wyodrębnionego przestrzennie obszaru zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkanego przez ludzi, również są objęte planami miejscowymi. Ustalenia obowiązujących planów miejscowych będą określały więc również dla tych obszarów możliwości lokalizacji nowej zabudowy.

Przedstawiona poniżej analiza chłonności zawiera zarówno analizę chłonności terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, jak również analizę chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych.

	POW. TER. NIE ZAINWEST. W MPZP [ha]	CHŁONNOŚĆ [m2]
ZABUDOWA MIESZKANIOWA: WIELORODZINNA, JEDNORODZINNA, JEDNORODZINNA Z USŁUGAMI I REKREACJI INDYWIDUALNEJ	55,6	133 528
ZABUDOWA ZAGRODOWA I MIESZKANIOWA	136,2	326 912
ZABUDOWA TECHNICZNO PRODUKCYJNA I ZABUDOWA TECHNICZNO PRODUKCYJNA Z USŁUGAMI	29,8	77 558
ZABUDOWA OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH, HODOWLANYCH, OGRODNICZYCH, LEŚNYCH I RYBACKICH	9,4	15 072
ZABUDOWA USŁUGOWA	17,7	70 640
ZABUDOWA ZWIĄZANA ZE SPORTEM I REKREACJĄ	44,0	52 836
ZABUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	3,4	4 080
	296,2	680 626

Tab.30. Analiza chłonności.

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie wykonanych analiz można stwierdzić, że rzeczywisty stopień wykorzystania terenów pod zabudowę generalnie nie powoduje wykorzystania maksymalnej dopuszczalnej w ustaleniach planów miejscowych powierzchni zabudowy.

9.4.4 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

W poniższym zestawieniu przedstawione zostało porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, z oszacowaną chłonnością terenów.

maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (Z)		chłonność terenów (CH)		różnica (Z-CH)
Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy m ²	Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy m ²	Powierzchnia użytkowa zabudowy m ²
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami zabudowa zagrodowa zabudowa rekreacji indywidualnej	612 412	Zabudowa mieszkaniowa: jednorodzinna, jednorodzinna z usługami, rekreacji indywidualnej	133 528	151 972
		zabudowa zagrodowa	326 912	
Zabudowa techniczno-produkcyjna, zabudowa techniczno-produkcyjna z usługami, obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich	160 000	Zabudowa techniczno-produkcyjna, zabudowa techniczno-produkcyjna z usługami,	77 558	67 370
		Zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich,	15 072	
Zabudowa usługowa	100 000	Zabudowa usługowa	70 640	29 360
Zabudowa usługowa związana ze sportem i rekreacją	60 000	Zabudowa związana ze sportem i rekreacją	52 836	7 164
Urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej	6 500	Zabudowa związana z infrastrukturą techniczną	4 080	2 420
razem	938 912		680 626	258 286

Tab.31. Analiza bilansu terenów.

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższego zestawienia wynika, że maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza oszacowaną chłonność terenów.

Bilans terenów pod zabudowę może więc być uzupełniony w studium o różnicę tych wielkości, która wynosi łącznie **258 286 m²** wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy:

- **151 972 m²** - zabudowa mieszkaniowa: jednorodzinna, jednorodzinna z usługami, rekreacji indywidualnej, zabudowa zagrodowa,
- **67 370 m²** - zabudowa techniczno-produkcyjna, zabudowa techniczno-produkcyjna z usługami, zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich,
- **29 360 m²** - zabudowa usługowa,

- **7 164 m²** - zabudowa związana ze sportem i rekreacją,
- **2 420 m²** - zabudowa infrastruktury technicznej.

W ustaleniach studium przewiduje się więc lokalizację nowej zabudowy poza obszarami przeznaczonymi pod zabudowę w planach miejscowych maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Biorąc pod uwagę zaobserwowaną w analizie stanu istniejącego tendencję zagospodarowania terenów zabudowy w sposób, który nie powoduje wykorzystania maksymalnej dopuszczanej w ustaleniach planów miejscowych powierzchni zabudowy, należy również założyć, że dla nowych terenów zabudowy wyznaczonych w studium ich rzeczywisty stopień wykorzystania pod zabudowę również nie będzie osiągał tych ustalonych w studium maksymalnych parametrów.

W stanie istniejącym tylko ok. 10-15% istniejącej zabudowy wykorzystuje maksymalną dopuszczoną w planach intensywność zabudowy. Istnieje pewien odsetek inwestycji, dla których maksymalne dopuszczone wykorzystanie działki pod zabudowę jest niezbędne z uwagi na jej wielkość, położenie i ukształtowanie, stąd też takie parametry zakłada się w studium jako wytyczne dla realizacji zabudowy. Jednak w większości przypadków z racji dominującego wiejskiego charakteru miejscowości na terenie gminy i walorów przyrodniczo-krajobrazowych realizujący zabudowę nie dążą do pełnego wykorzystania dopuszczanej intensywności zabudowy.

Przeprowadzony w rozdziale 9.4.4. bilans daje możliwość wyznaczenia w studium nowych terenów zabudowy poza obszarami przeznaczonymi pod zabudowę w planach miejscowych, dla lokalizacji zabudowy o łącznej maksymalnej powierzchni użytkowej **258 286 m²**. Zakłada się jednak, że w ustaleniach studium nie zostanie wyznaczona taka powierzchnia nowych obszarów zabudowy, na której będzie mogła być zlokalizowana nowa zabudowa o ww. maksymalnej, wyliczonej z bilansu powierzchni użytkowej, lecz że zostanie pozostawiona rezerwa terenu dla realizacji ok. 10 % wykazanego maksymalnego zapotrzebowania.

9.4.5 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Wszystkie sołectwa gminy Włodowice są wyposażone w komplet usług publicznych, stąd też finansowanie ich stworzenia jest zbędne.

Powierzchnia nowych obszarów zabudowy planowanych do wyznaczenia w studium poza obszarami przeznaczonymi pod zabudowę w planach miejscowych, dla lokalizacji nowej zabudowy o powierzchni użytkowej ok. 10% mniejszej niż wykazane maksymalne zapotrzebowanie wyniesie ok. 93,1 ha tj. 0,93 km².

Dodatkowo ok. 296 ha tj. 2,96 km² stanowi rezerwy terenów niewykorzystanych pod zabudowę w ustaleniach planów miejscowych.

Nowa zabudowa będzie mogła więc powstawać na terenach o łącznej powierzchni 389 ha tj. 3,89 km², a możliwość realizacji tej zabudowy na niezainwestowanych jeszcze terenach będzie związane z realizacją nowych dróg oraz sieci infrastruktury technicznej.

Z punktu widzenia możliwości zapewnienia obsługi infrastrukturą techniczną kanalizacyjną w ramach realizowanej obecnie sieci nowe tereny zabudowy powinny zostać wyznaczone przede wszystkim w miejscowościach, które docelowo zostaną objęte realizowaną i projektowaną obecnie siecią.

Nowe tereny zabudowy powinny zostać wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących terenów zabudowy jako ich uzupełnienia, w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących dróg, co skutkować będzie wykorzystaniem sieci istniejących dróg dla zapewnienia obsługi komunikacyjnej oraz możliwością łatwego włączenia do istniejącej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i energetycznej.

Przyjmując wskaźnik gęstości dróg jak dla województwa śląskiego – 180 km x 100 km² powierzchni terenu, w nowych obszarach zabudowy wyznaczonych w studium i w terenach niewykorzystanych rezerw w planach miejscowych będzie konieczna budowa 7 km dróg.

Sposób rozmieszczenia nowych terenów inwestycyjnych, które koncentrują się wzdłuż istniejących: wojewódzkich, powiatowych i gminnych powoduje, że można zastosować wskaźnik 0,6, co implikuje, że ostateczna konieczna długość nowych dróg winna wynieść 4,2 km.

*Wg katalogu cen jednostkowych i robót i obiektów drogowych – Bistyp drogi 2015 – cena brutto 1 km drogi lokalnej o szer. 4 m wynosi 1.525.164 zł, tym samym zapotrzebowanie na kapitał dla zabezpieczenia dojazdu do nowych terenów inwestycyjnych wynosi w zaokrągleniu ok. 6 405 689,00 zł w ciągu 30 lat.

Wszystkie miejscowości gminy są zwodociągowane. Wodociągi obsługują istniejącą zabudowę. Nowe tereny zabudowy wyznaczone w ustaleniach studium znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zabudowy wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, stąd też obsługa infrastrukturalna tych terenów będzie następowała przez przyłącza do istniejących sieci.

Obecnie projektowane sieci wodociągowe dla obsługi niezabudowanych jeszcze terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych obejmują :

- wodociąg w Morsku – długości 1350 m
- wodociąg we Włodowicach i Parkoszowicach - długości 1650 m
- wodociąg w Rudnikach - długości 720 m.

Te sieci będą mogły też obsługiwać nowe tereny zabudowy wyznaczone w studium.

Z uwagi na fakt, że projektowanie i budowa tych sieci jest obecnie prowadzona, kosztów realizacji tych sieci nie wskazuje się w niniejszym bilansie.

Z uwagi na wskazaną w ustaleniach studium potrzebę domykania sieci w układy pierścieniowe w ustaleniach studium wskazuje się konieczność realizacji następujących odcinków sieci wodociągowych:

- wodociągu łączącego Włodowice z Rzędkowicami – długości 1400 m,
- wodociągu łączącego Rzędkowice z Morskiem – długości 1200 m.

Oba te wodociągi będą obsługiwały tereny niezabudowane, wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych.

Wskazuje się też konieczność realizacji uzupełniających odcinków sieci wodociągowej w miejscowości:

- Hucisko – długości 950 m,
- Zdów – długości 1200 m.

Łączna długość sieci wodociągowej, której realizacja będzie konieczna jako uzupełnienia oraz dla obsługi niezabudowanych jeszcze terenów (poza zakresem już zaplanowanych inwestycji związanych z realizacją sieci wodociągowej) wynosi 4,75 km. Koszt ich realizacji wyniesie ok. 2 000 000 zł.

Na terenie gminy Włodowice wykonany jest już I etap realizacji sieci kanalizacji sanitarnej w gminie dla części miejscowości Rudniki.

W studium zakłada się projektowanie i realizację sieci kanalizacji sanitarnej w pozostałej części miejscowości Rudniki, i w miejscowościach takich jak Włodowice, Parkoszowice i Skałka.

W pozostałej części gminy realizacja sieci kanalizacji sanitarnej, jeżeli będzie to ekonomicznie uzasadnione, biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców i możliwość powiązań infrastrukturalnych.

W terenie nie objętym zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej dopuszczono natomiast:

- do czasu jego realizacji tymczasowe odprowadzanie ścieków do szczelnych bezodpływowych zbiorników z nakazem ich opróżniania i transportu ścieków taborem asenizacyjnym do stacji zlewnych lub oczyszczalni ścieków,
- odprowadzanie ścieków do indywidualnych oczyszczalni ścieków.

Uzupełnienie sieci kanalizacji sanitarnej (poza zakresem już zaplanowanych inwestycji związanych z realizacją sieci kanalizacyjnej) będzie obejmować realizację sieci o długości ok. 10 km. Koszt jej realizacji wyniesie ok. 18 000 000 zł.

Łączne koszty wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej, służących realizacji zadań własnych gminy, związanych z lokalizacją nowej zabudowy w rezerwach terenu niewykorzystanego pod zabudowę w ustaleniach planów miejscowych i w nowych obszarach zabudowy wyznaczonych w studium szacuje się na poziomie ok. 26 405 689 zł.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Włodowice na lata 2016-2026 przyjętej uchwałą nr 92/XII/2016 Rady Gminy Włodowice z dnia 3 marca 2016 r. do roku 2026 przewidziana jest łączna kwota na nowe wydatki inwestycyjne w wysokości równej 15 470 028 zł, którą będzie mogła przeznaczyć na realizację dalszych inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Przyjmując, że w latach 2016-2026 gmina będzie dysponowała kwotą w wysokości 15 470 028 zł, będzie mogła pokryć ok. 59% szacowanych kosztów planowanych w studium inwestycji.

Przyjmując, że po roku 2026 coroczna wysokość kwot na wydatki inwestycyjne utrzyma się na podobnym poziomie można założyć, że w ciągu ok. 20 lat gmina będzie dysponowała środkami wystarczającymi na pokrycie kosztów wykonania projektowanych sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej.

Potrzeby inwestycyjne, wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy w rezerwach terenu niewykorzystanego pod zabudowę w ustaleniach planów miejscowych i w nowych obszarach zabudowy wyznaczonych w studium, nie przekraczają możliwości ich finansowania przez gminę.

Wykazane w studium zapotrzebowanie na nową zabudowę jest dostosowane do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej.

10. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.

W gminie Włodowice największą grupą własnościową stanowią grunty osób fizycznych. Grunty te zajmują 4955 ha, co stanowi ponad 64,5% powierzchni obszaru gminy. Grunty Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 2616 ha, co stanowi ok. 34,1% obszaru gminy. Wśród gruntów Skarbu Państwa ok. 1776,45 ha stanowią lasy, z czego 1001,02 ha znajduje się w zarządzie PGL LP Nadleśnictw Koniecpol i Siewierz.

Powierzchnia gruntów gminnych wynosi jedynie 108 ha, co stanowi 1,4% gruntów całej gminy.

11. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

11.1 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

11.1.1 Obszar Natura 2000 Ostoja Kroczycka PLH240032.

Na terenie gminy Włodowice występuje specjalny obszar ochrony siedlisk PLH240032. Obszar zajmuje powierzchnię 1391.16 ha, przy czym na obszarze gminy Włodowice znajdują się fragmenty tego obszaru o powierzchni łącznej ok. 208,3 ha.

Obszar Ostoi Kroczyckiej usytuowany jest w środkowej części Wyżyny Częstochowskiej. Obejmuje on kilka pasm wzniesień jurajskich (m. in. Skały Rzędkowickie, Skały Podlesickie, Skały Kroczyckie), z których większość jest zwieńczona licznymi ostańcami skalnymi o różnorodnych kształtach. Szata roślinna tego terenu jest zróżnicowana. Duża jego część jest pokryta lasami; na wzniesieniach można spotkać płaty różnych zespołów buczyn, w tym ciepłolubnych buczyn storczykowych, a w ich niższych partiach i obniżeniach wyścielonych piaskami - drzewostany sosnowe.

We wszystkich najlepiej zachowanych płatach buczyny storczykowej drzewostan bukowy osiągnął wiek ponad 100 lat i liczne są w nim buki o grubości około 80 cm. W runie obecne są niemal wszystkie gatunki charakterystyczne dla siedliska buczyny storczykowej. Licznie występują gatunki z rodziny storczykowatych: *Cephalantera alba*, *Cephalantera longifolia*, *Epipactis helleborine*, *Epipactis atrorubens*, *Neotia nidus-avis*, *Platantera bifolia*. Na północnych stokach wzgórz znajdują się rozległe płaty żyznych buczyn - w ujęciu fitosocjologicznym: żyznej buczyny sudeckiej. Stan ich zachowania jest doskonały (w stopniu A), a zajmowana powierzchnia nieco większa niż buczyny storczykowej. Odlesione stoki wzgórz porastają zarośla z jałowcem, szakłakiem, dereniem, głógami, tarniną i leszczyną oraz fragmenty muraw kserotermicznych. W wielu miejscach dużą powierzchnię zajmują zarośla zdominowane przez jałowiec pospolity. Na skałach, które nie są otoczone i ocienione przez las rozwinęły się murawy naskalne. Ze skalicami ostańców związane są też zbiorowiska paproci szczelinowych.

O wartościach przyrodniczych tego obszaru decydują przede wszystkim typy siedlisk przyrodniczych ważnych dla Europy (z Zał. I Dyr. Siedliskowej):

- 5130 – formacje z jałowcem pospolitym *Juniperus communis* na wrzosowiskach lub nawa-
piennych murawach
- 6210 - murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion sep-
tentrionalis-Festucion pallentis*) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami
storczyków,
- 8210 – wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*
- 8310 – jaskinie nieudostępnione do zwiedzania
- 9130 – Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae – Fagenion* , *Galio odorati-Fagenion*)
- 9150 – Ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*)

Do głównych zagrożeń obszaru należą:

dla muraw kserotermicznych:

- zaniechanie wypasu, które uruchamia naturalną sukcesję.
- duży ruch turystyczny powodujący ich intensywne wydeptywanie, szczególnie w miejscach
łatwo dostępnych.

dla zarośli jałowca:

- zaniechanie wypasu,
- nadmierne ocienienie prowadzi do stopniowego zamierania jałowców.

dla zbiorowisk muraw naskalnych oraz zbiorowisk paproci szczelinowych:

- wspinaczka skałkowa.

dla zachowania siedliska ciepłolubnej buczyny storczykowe:

- niewłaściwie prowadzona gospodarka leśna (zbyt silne zwarcie drzewostanu eliminujące ro-
śliny typowe dla ciepłolubnej buczyny, jak i jego zbyt rzadkie sprzyjające wnikaniu
obcych gatunków, rębna wielkopowierzchniowa, protegowanie sosny na siedlisku buczyny.

11.1.2 Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd”.

Cały obszar gminy za wyjątkiem miejscowości Rudniki oraz fragmentów obszaru miejscowości
Skałka znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” i jego otuliny.

Park został utworzony na mocy Uchwały nr III/11/80 Woj. Rady Narodowej w Katowicach z 20 czerwca 1980 r. oraz Rozp.17/95 Woj. Katowickiego z 1 lutego 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Katowickiego Nr 3/95), Uchwała Woj. Rady Narodowej w Częstochowie z 17 czerwca 1982 r. nr XVI/70/82 oraz rozporządzenie nr 15/98 Woj. Częstochowskiego z 22 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego nr 10 poz. 74 zmiana 1998 nr. 20 poz. 220).

Park obejmuje obszar Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Powierzchnia parku wynosi 600,85 km², a jego otuliny 483,88 km². Powierzchnia i budowa geologiczna terenu Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” ma odbicie w zróżnicowaniu krajobrazowym i przyrodniczym. Czynnikiem wpływającym na rozwój rzeźby tego terenu jest zjawisko krasowienia. Występujące tutaj liczne jaskinie oraz schroniska skalne. Pierwszoplanową formą krajobrazu Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” stanowiącą również jeden z elementów rzeźby krasowej są licznie występujące tu ostańce wapienne.

Najbardziej charakterystycznymi elementami krajobrazu tego terenu jest mozaika wierzchowin wapiennych, urozmaiconych pasmami skałek oraz rozcinających je, pozbawionych wody dolin krasowych.

Aktualnym aktem prawnym określającym m.in. zasady gospodarowania na terenie parku jest Rozporządzenie Nr 18/06 Wojewody Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” – 51/1423.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem na obszarze Parku obowiązują zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627, z późn. zm.);
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb, oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nawodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;

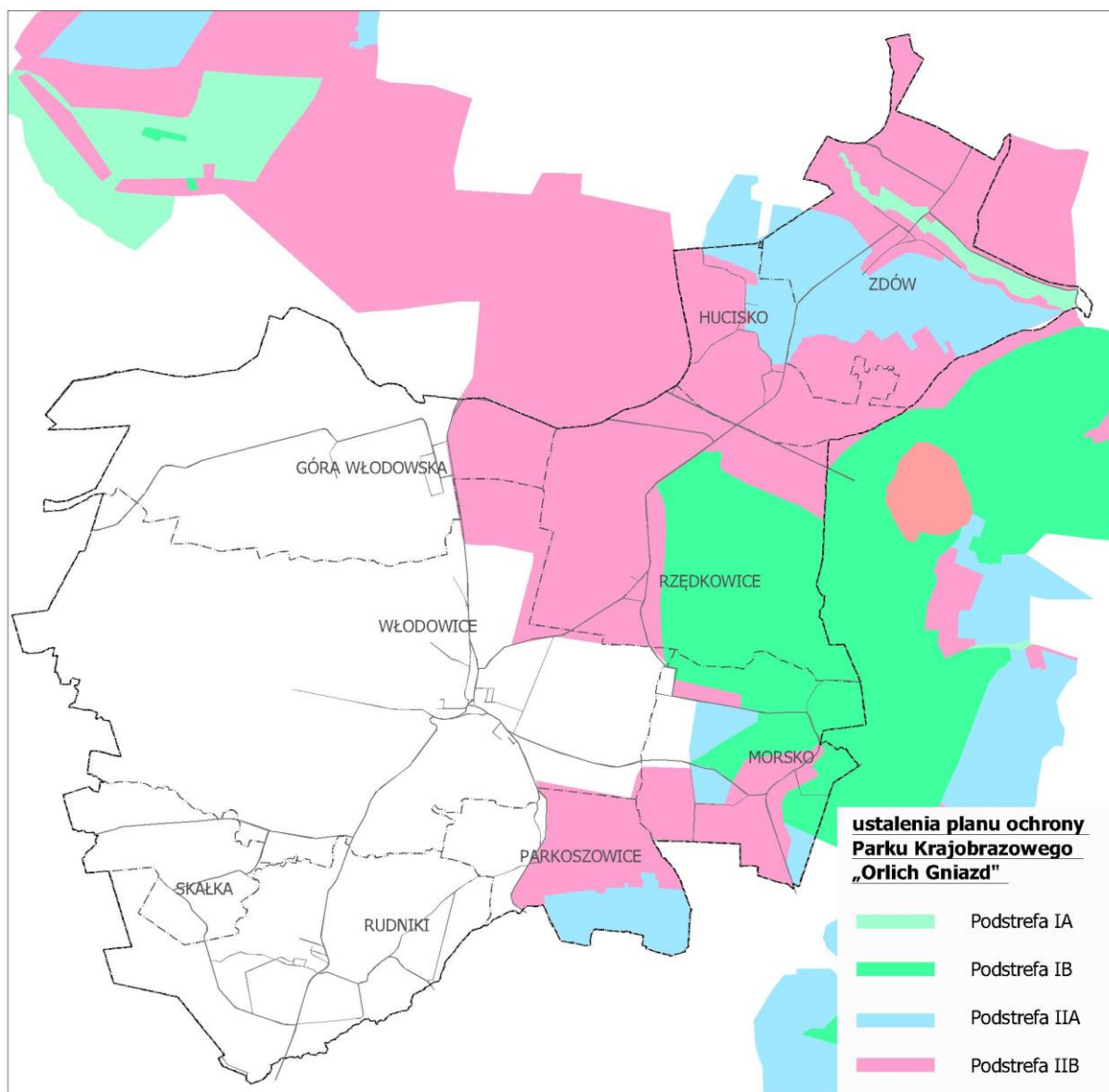
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwoświszkowym, lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody, racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową,
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Dla Parku został także ustanowiony plan ochrony, przyjęty Uchwałą nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763).

Plan ochrony jest dokumentem sporządzonym z uwzględnieniem: charakterystyki i oceny stanu przyrody, identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych; charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych; analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony; charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego. Plan ochrony dla parku krajobrazowego zawiera:

- cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji;
- identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
- wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych;
- określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu;
- wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów;

- ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw (...) dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Ryc.16. Podstrefy Planu Ochrony Parku Krajobrazowego na tle Gminy Włodowice

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z ustaleniami planu ochrony Parku na obszarze gminy położonym w granicach Parku Krajobrazowego wyznaczone zostały następujące podstrefy:

Podstrefa IA - obszary o wysokich walorach przyrodniczych (zasięgiem odpowiadająca Podobszarowi działań ochronnych 2A).

Podstrefa została wyznaczona w Strefie I – przyrodniczej, w obszarze działań ochronnych nr 2 – obszar krajobrazu podlegający częściowej antropopresji – stanowią go tereny o częściowej naturalności procesów przyrodniczych oraz występowania gatunków objętych ochroną prawną.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IA w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:

- a) zachowawczą ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
- b) określenie terenów rolnych z zakazem zabudowy,
- c) utrzymanie i odtwarzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,

2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:

- a) dopuszczających budowę i rozbudowę obiektów kubaturowych,
- b) dopuszczających realizowanie zabudowy zagrodowej poza działkami siedliskowymi wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w momencie wejścia w życie Planu,
- c) dopuszczających prowadzenie linii napowietrznych energetycznych i telekomunikacyjnych przez tereny leśne i zespoły skałkowe,
- d) związanych z lokalizowaniem nowych dróg publicznych (z zastrzeżeniem pkt. i, j),
- e) związanych z lokalizowaniem obiektów obsługi ruchu turystycznego,
- f) związanych z lokalizowaniem obiektów sportowych i rekreacyjnych (związanych z aktywnym wypoczynkiem),
- g) związanych z lokalizowaniem parkingów,
- h) związanych z lokalizowaniem obiektów stanowiących dominantę oraz obiektów nie nawiązujących do tradycji lokalnych i cech charakterystycznych dla zabudowy miejscowej,
- i) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym z wyłączeniem inwestycji liniowych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
- j) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementów, dla których istnieją możliwości lokalizacyjne poza Podstrefą,
- k) dopuszczających zalesianie łąk, pól i nieużytków poza granicą rolno – leśną,
- l) dopuszczających wydobywanie kopalin,

- ł) dopuszczających organizowanie imprez masowych,
 - m) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
 - n) dopuszczających zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych.
- 3) Dopuszcza się stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:
- a) lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementy, dla których nie istnieją możliwości lokalizacji poza Podstrefą,
 - b) lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,
 - c) lokalizację ekstensywnego zagospodarowania rekreacyjno - turystycznego niezagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych, takiego jak: ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe, postojowe itp.
 - d) realizację zabudowy zagrodowej na działkach siedliskowych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w momencie wejścia w życie Planu.

Podstrefa IB - obszary atrakcyjne turystycznie - rejony nagromadzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych charakterystycznych dla obszaru Parku (zasięgiem odpowiadająca Podobszarowi działłań ochronnych 2B).

Podstrefa została wyznaczona w Strefie I – przyrodniczej, w obszarze działłań ochronnych nr 2 – obszar krajobrazu podlegający częściowej antropopresji – stanowią go tereny o częściowej naturalności procesów przyrodniczych oraz występowania gatunków objętych ochroną prawną.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IB w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:
 - a) ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
 - b) określenie terenów rolnych z zakazem zabudowy,
 - c) utrzymanie i odtworzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- 2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
 - a) dopuszczających budowę obiektów kubaturowych, w tym także zabudowy zagrodowej,
 - b) dopuszczających rozbudowę istniejących obiektów kubaturowych, a także zmiany sposobu użytkowania tych obiektów i ich otoczenia w sposób odbiegający od zasad ochrony przyjętych dla tej Podstrefy,

- c) dopuszczających prowadzenie linii napowietrznych energetycznych i telekomunikacyjnych przez tereny rezerwatów, tereny leśne i zespoły skałkowe,
 - d) związanych z lokalizowaniem nowych dróg publicznych (z zastrzeżeniem pkt. j),
 - e) związanych z lokalizowaniem parkingów, z wyłączeniem wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obrzeży Podstrefy i bezpośredniego sąsiedztwa istniejących dróg publicznych,
 - f) związanych z lokalizowaniem kubaturowych obiektów obsługi ruchu turystycznego,
 - g) związanych z lokalizowaniem obiektów sportowych,
 - h) związanych z lokalizowaniem obiektów stanowiących dominantę oraz obiektów nie nawiązujących do tradycji lokalnych i cech charakterystycznych dla zabudowy miejscowej,
 - i) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym,
 - j) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementów, dla których istnieją możliwości lokalizacyjne poza Podstrefą,
 - k) dopuszczających wydobywanie kopalin,
 - l) dopuszczających organizowanie imprez masowych
 - m) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
 - n) dopuszczających zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych.
- 3) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, punkty widokowe, postojowe, kosze na śmieci itp.,

Podstrefa IIA - obszary o wysokich walorach krajobrazowych (zasięgiem odpowiadająca Obszarowi działań ochronnych nr 3).

Podstrefa została wyznaczona w Strefie II - zachowania powiązań przyrodniczych i krajobrazowych, w obszarze działań ochronnych nr 3 – obszar krajobrazu kulturowego zharmonizowanego – stanowią go tereny w przeszłości kształtowane przez człowieka, o harmonijnej kompozycji agrocenoz, obszarów leśnych, zadrzewionych oraz zabudowań gospodarczych i mieszkalnych, w których obecnie, w wyniku zaniechania działalności rolniczej, zachodzą wzmożone procesy sukcesji wtórnej.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IIA w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:
 - a) ochronę walorów krajobrazowych i kulturowych,

- b) określenie terenów rolnych z zakazem zabudowy,
- c) utrzymanie i odtworzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- d) realizację nowego budownictwa zagrodowego na nowych działkach siedliskowych w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej - zapewniając zachowanie jego charakterystycznych cech związanych z:
- dachami dwuspadowymi symetrycznymi i wielospadowymi z kalenicą, z ewentualnymi naczółkami i przyczółkami, minimalnym wysięgu okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową, nie mniejszym niż 60 cm, jednorodnymi formami dachu w całym budynku (nad gankami i przybudówkami), pokryciem - dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi. Lukarnami o jednakowym kącie nachylenia, takim samym jak głównych połaci, dachami lukarn występującymi na jednej połaci dachowej niełączącymi się.
 - preferowanym wydłużonym, prostokątnym rzutem poziomym budynku, z ewentualnymi gankami i podcieniami,
 - wyraźnie zaakcentowanymi poziomami okapu i cokołu (np.: poprzez zróżnicowanie kolorystyki i faktur) a także odcięciem dachu na linii okapu od ściany szczytowej.
 - kolorystyką obiektów kubaturowych zachowującą ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość, czarny), elewacjami zharmonizowanymi z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyką kominów i innych elementów na dachu stonowaną z kolorystyką dachu.
- e) realizację nowego budownictwa mieszkalnego w obrębie istniejącej działki siedliskowej w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej - zapewniając zachowanie wymienionych w pkt. d) charakterystycznych cech oraz niżej wymienionych tradycyjnych rozwiązań polegających na zastosowaniu:
- dachów dwuspadowych symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni,
 - maksymalną wysokość budynku: do 12 m, licząc od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do budynku lub jego części, znajdującym się na pierwszej kondygnacji nadziemnej budynku, do kalenicy dachu,
 - horyzontalnego kształtu bryły budynku – szerokość traktu określającej maksymalną dopuszczalną rozpiętość dachu mierzoną po zewnętrznych krawędziach ścian max. 9,5 m,
 - powierzchni biologicznie czynnej: dla działki o powierzchni do 1000 m² - min 45 % powierzchni całkowitej; dla działki o powierzchni powyżej 1000 m² - min. 60 % powierzchni całkowitej,
- f) dla istniejących w obrębie działki siedliskowej obiektów kubaturowych mieszkalnych przeznaczonych do rozbudowy i nadbudowy – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych wymienionych w pkt. e) oraz:
- dachów dwuspadowych symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni,

- maksymalną wysokość budynku: do 12 m, licząc od poziomu terenu przy najniższej położonym wejściu do budynku lub jego części, znajdującym się na pierwszej kondygnacji nadziemnej budynku, do kalenicy dachu,
- horyzontalnego kształtu bryły budynku,
- g) w nowym budownictwie gospodarczym i gospodarczo - garażowym – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych takich jak:
 - dachy o kącie nachylenia połąci 30-45 stopni, min. wysięg okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową nie mniejszym niż 60 cm, pokryciu dachu - dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi,
 - wysokość budynku - równa jednej kondygnacji,
 - kształt bryły - preferowany horyzontalny,
 - rzut poziomy - preferowany prostokątny,
 - kolorystyka - zapewniająca ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość - czarne), elewacje zharmonizowane z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyka kominów i innych elementów na dachu stonowana z kolorystyką dachu.
- 2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
 - a) dopuszczających budowę i rozbudowę kubaturowych obiektów budowlanych (z zastrzeżeniem pkt. c),
 - b) dopuszczających prowadzenie linii napowietrznych energetycznych i telekomunikacyjnych przez tereny rezerwatów, tereny leśne i zespoły skałkowe,
 - c) dopuszczających realizowanie zabudowy zagrodowej poza działkami siedliskowymi wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - d) związanych z lokalizowaniem obiektów stanowiących dominantę oraz obiektów nie nawiązujących do tradycji lokalnych i cech charakterystycznych dla zabudowy miejscowej,
 - e) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, z wyjątkiem liniowych inwestycji infrastrukturalnych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
 - f) dopuszczających wydobywanie kopalin,
 - g) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
 - h) dopuszczających zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych (z zastrzeżeniem pkt 3. lit. i)
- 3) Dopuszcza się stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:
 - a) lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementów, dla których nie istnieją możliwości lokalizacji poza Podstrefą,

- b) lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,
- c) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego, takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, kosze na śmieci itp.,
- d) lokalizację inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym,
- e) organizowanie imprez masowych,
- f) zakładanie stawów i hodowlę ryb,
- g) realizację zabudowy zagrodowej na działkach siedliskowych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- h) zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne niezagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych.
- i) zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych, jeśli nie ma możliwości ich zlokalizowania poza Podstrefą, a interes społeczny przemawia za ich realizacją, jednocześnie w rozwiązaniach planistycznych przewidziano działania kompensacyjne.

Podstrefa IIB - obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejon poszukiwania rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru (zasięgiem odpowiadająca Podobszarowi działań ochronnych 4A)

Podstrefa została wyznaczona w strefie II - zachowania powiązań przyrodniczych i krajobrazowych, w obszarze nr 4 – obszar krajobrazu kulturowego-nieharmonijnego – stanowią go tereny przekształcone w wyniku działalności człowieka, o chaotycznym występowaniu agrocenoz, obszarów leśnych, zadrzewionych, o rozproszonej zabudowie mieszkaniowej i gospodarczej.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IIB w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:

- a) realizację nowego budownictwa mieszkalnego, zagrodowego, letniskowego oraz rekreacyjnego w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej: zapewniając zachowanie jego charakterystycznych cech określonych odpowiednio w ust. 5 pkt. 1 lit. d i e,
- b) dla istniejących obiektów kubaturowych mieszkalnych, rekreacyjnych i letniskowych przeznaczonych do rozbudowy i nadbudowy – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych określonych w podpunkcie a),

c) w nowym budownictwie użyteczności publicznej (np. kościoły, szkoły, sklepy, hotele itp.) – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych wymienionych w podpunkcie a) oraz:

- dachów dwuspadowych, symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 10-45 stopni,
- wysokości budynku harmonijnie wkomponowanej w teren,
- horyzontalnego kształtu bryły

d) w nowym budownictwie gospodarczym i gospodarczo - garażowym zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych takich jak:

- dachy o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni, minimalny wysięg okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową nie może być mniejszy niż 60 cm, pokrycie dachu: dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi.
- wysokość budynku – równej jednej kondygnacji,
- horyzontalny kształt bryły, - prostokątny rzut poziomy,
- kolorystyka - zapewniająca ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość, czarny), elewacje zharmonizowane z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyka kominów i innych elementów na dachu stonowana z kolorystyką dachu.

2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:

- a) dopuszczających realizowanie zabudowy mieszkaniowej w sposób rozproszony,
- b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym z wyłączeniem inwestycji liniowych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
- c) dopuszczających wydobycie kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20.000 m³ /rok.

3) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:

- a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe itp.,
- b) lokalizację parkingów,
- c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
- d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
- e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,

- f) realizację inwestycji związanych z rolnictwem: gospodarstwa rolne, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa itp.,
- g) realizację budownictwa mieszkaniowego,
- h) realizację zabudowy letniskowej i rekreacyjnej,
- i) wydobycie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nie przekraczającej 20.000 m³ /rok,
- j) organizowanie imprez masowych

Podstrefa IVB - obszary ograniczania negatywnego oddziaływania na otoczenie (zasięgiem odpowiadająca Obszarowi działań ochronnych nr 6).

Podstrefa została wyznaczona w strefie IV - działań zachowawczych, rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych, w obszarze nr 6 – obszar krajobrazu zdegradowanego – stanowią go tereny silnie przekształcone w wyniku ingerencji człowieka, wymagające działań naprawczych.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IVB w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych przewidujących wydobycie kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20.000 m³ /rok,
- 2) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1, w szczególności przewidujących:
 - a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, kosze na śmieci itp.,
 - b) lokalizację parkingów,
 - c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
 - d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
 - e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym,
 - f) realizację inwestycji związanych z rolnictwem: gospodarstwa rolne, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa,
 - g) realizację budownictwa mieszkaniowego,
 - h) realizację zabudowy letniskowej i rekreacyjnej,
 - i) realizację inwestycji związanych z usługami, przetwórstwem, produkcją,
 - j) wydobycie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nieprzekraczającej 20.000 m³/rok,
 - k) organizowanie imprez masowych.

11.1.3 Pomniki przyrody.

Na terenie gminy Włodowice występują 4 pomniki przyrody:

- Skąły Rzędkowickie - zespół wzgórz ostańcowych ze zbiorowiskami muraw kserotermicznych oraz stanowiskami roślin rzadkich i chronionych, powierzchnia: 445107 m². Pomnik ustanowiony Rozporządzeniem nr 4/09 Wojewody Śląskiego z dnia 25 lutego 2009 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Z 2009r nr 35, poz 799).
- Źródło Spod Skąłki. Pomnik ustanowiony Rozporządzeniem nr 37/04 Wojewody Śląskiego z dnia 2 lipca 2004 r w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Z 2004r nr 58, poz 1857).
- Zespół źródeł w Zdowie. Pomnik ustanowiony Rozporządzeniem nr 10/04 Wojewody Śląskiego z dnia 16 marca 2004 (Dz. Urz. z 2004r. nr 19, poz 750).
- Grupa drzew - Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) - 6 szt. Pomnik ustanowiony decyzją nr 11/80 Wojewody Częstochowskiego z 12.08.1980 r. i Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego -. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.

11.2 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy prawo wodne.

Zachodnia część gminy leży w granicach GZWP nr 327, a wschodnia w granicach udokumentowanego GZWP Nr 326 Częstochowa (Wschód).

Teren gminy leży w granicach jeszcze nieustanowionego, projektowanego obszaru ochronnego jurajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP-326 (według „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych Zbiornika Wód Podziemnych Częstochowa (E) GZWP-326, opracowanej w 2008 r.

Dla obszaru gminy Włodowice nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Objęte ochroną na podstawie ustawy prawo wodne są również ujęcia wód podziemnych wraz z terenami ich ochrony bezpośredniej zlokalizowane w:

- miejscowości Parkoszowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 143/5, 143/7,
- miejscowości Parkoszowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 116/16, 116/19, 116/21 – ujęcie z uwagi na przekroczenie normy zawartości ołowiu wyłączone z eksploatacji,
- miejscowości Rzędkowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 1080, 1081,

- miejscowości Rzędkowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 123/1,
- miejscowości Zdów – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 566,
- miejscowości Hucisko – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 204/2,
- miejscowości Parkoszowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 577,
- miejscowości Rudniki znajdują się także istniejące ujęcia wody dla miasta Zawiercie, na działce nr 10000 oraz na działkach nr 1085/8, 1085/6, 1086/2, 1087/2, 1088/2, 1089/2, 1090/2, 1091/2, 1092/7, 1092/6, 1092/5,
- w miejscowości Skałka – istniejące ujęcie wody znajdujące się na terenie Wytwórni Wód „Jura-Skałka”.

11.3 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze.

Na terenie gminy Włodowice występują udokumentowane złoża kopalin, wyszczególnione w rozdziale 13.1. Złoża te podlegają ochronie na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze.

11.4 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o lasach.

Obszar lasów ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 69 z dnia 29 maja 1996 r.

Zagospodarowanie, użytkowanie i ochrona lasów stosownie do uznanych kategorii ochronności, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz planem urządzania lasów.

11.5 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Najkorzystniejsze warunki glebowe, do prowadzenia działalności rolniczej, występują na fragmentach miejscowości Włodowice, Rudniki i Zdów. Występują tam niewielkie w skali gminy kompleksy gleb III klasy bonitacyjnej.

Na pozostałych terenach gminy jakość gleb jest niższa. Gleby klas I-III są objęte ochroną na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.).

11.6 Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Obiektami objętymi ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami są:

- obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego, wymienione w rozdziale 5.1.
- obiekty obecnie objęte ochroną na podstawie ustaleń aktualnie obowiązujących planów miejscowych.

Przy opracowywaniu planów miejscowych lub zmian planów obowiązujących wskazaniem do objęcia ochroną na podstawie ustaleń planu miejscowego jest Gminna Ewidencja Zabytków, która zawiera zaktualizowany wykaz obiektów zabytkowych oraz Gminny Program opieki nad zabytkami.

Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków zawiera rozdział 5.3, a wykaz stanowisk archeologicznych zawiera rozdział 5.4.

12. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na terenie gminy Włodowice nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

Trudności budowlane na terenie gminy mogą wynikać z dużego nachylenia terenu i nierówności stropu wapieni (w wykopach pod fundamenty mogą występować grunty o różnej nośności – wapienie płytko pod powierzchnią terenu lub piaski, pyły, gliny) oraz z występowania miejscami tzw. wód zawieszonych. Tylko w dolince Białki Zdowskiej warunki budowlane są niekorzystne ze względu na możliwość występowania gruntów organicznych i płytkie położenie zwierciadła wód gruntowych.

Niekorzystne warunki geotechniczne są również na terenach górniczych.

13. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13.1 Złóża kopalin.

Na terenie gminy Włodowice występują udokumentowane złoża kopalin:

Nr złoża	Nazwa złoża	Kopalina	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
RC15	Marciszów	Rudy cynku i ołowiu	1 718.00 ha	złoże rozpoznane wstępnie
	Rudniki II	Kamienie drogowe i budowlane	0,49 ha	złoże rozpoznane szczegółowo sposób eksploatacji odkrywkowy
2155	Rudniki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	4,1072 ha	Eksploatacja złoża zaniechana

Tab.32. Udokumentowane złoża kopalin w gminie Włodowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGI.

Żadne ze złóż występujących na terenie gminy nie jest obecnie eksploatowane.

Złoże rud cynku i ołowiu „Marciszów” jest pozabilansowe; jego eksploatacja nie jest obecnie możliwa, ale przewiduje się, że będzie realna w przyszłości w wyniku postępu technicznego, zmian gospodarczych, itp. Jest to złożo podziemne, występujące na głębokości poniżej 100 m. Wydobywanie złoża wyrobiskami podziemnymi, które muszą być odwadniane, spowodowałoby obniżenie zwierciadła wody w serii węglanowej triasu o ok. 100 m w rejonie kopalni i jej sąsiedztwie.

Drenaż wód przez kopalnię skutkowałby znacznym pogorszeniem warunków eksploatacji studzien ujmujących wodę z poziomu wodonośnego serii węglanowej triasu.

Złożo wapieni dla przemysłu wapiennego lub do wykorzystania jako kruszywo budowlane „Rudniki II”, także obecnie nie jest eksploatowane, odkrywka jest zasypana, powierzchnia terenu zrehabilitowana. Na wypadek, gdyby w przyszłości znalazł się inwestor chcący eksploatować złożo, nie należy tego terenu przeznaczać pod trwałą zabudowę. W przypadku podjęcia wydobywania złoża, poza ogólnie obowiązującymi zasadami eksploatacji, należy uwzględnić wpływ przedsięwzięcia na ujęcie wód podziemnych ze źródła w Rudnikach. Złożo nie powinno być eksploatowane poniżej poziomu wód podziemnych, a wydobywanie należałoby prowadzić sposobem i urządzeniami nie stwarzającymi zagrożenia dla jakości wód podziemnych.

13.2 Zasoby wód podziemnych.

Zachodnia część gminy leży w granicach GZWP nr 327, a wschodnia w granicach udokumentowanego GZWP Nr 326 Częstochowa (Wschód).

Teren gminy leży w granicach jeszcze nieustanowionego, projektowanego obszaru ochronnego jurajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP-326 (według „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych Zbiornika Wód Podziemnych Częstochowa (E) GZWP-326, opracowanej w 2008 r.

Dla obszaru gminy Włodowice nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W obszarze gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

14. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na obszarze gminy Włodowice nie występują tereny górnicze.

15. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

15.1 Komunikacja.

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 792 Kroczyce – Żarki. Droga ta posiada klasę drogi G na całym odcinku.

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi powiatowe:

- Droga powiatowa nr 1711 S - Włodowice -Rzędkowice- Zdów
- Droga powiatowa nr 1712 S - Zdów - Dobrogoszczyce
- Droga powiatowa nr 1713 S - Rudniki - Włodowice
- Droga powiatowa nr 1714 S - Włodowice - Góra Włodowska
- Droga powiatowa nr 1715 S - Włodowice - Skalka
- Droga powiatowa nr 1725 S - Włodowice - Morsko
- Droga powiatowa nr 1730 S - Włodowice - Parkoszowice
- Droga powiatowa nr 1739 S - Rzędkowice - Włodowice - Morsko

Lokalny układ drogowy tworzony jest przez drogi gminne funkcjonujące jako drogi publiczne klasy „lokalnej” lub klasy „dojazdowej”.

Drogi gminne zapewniają bezpośrednią obsługę terenów zainwestowanych. Większość dróg tego układu już istnieje, ale wymagają modernizacji głównie ze względu na brak pożądaných parametrów technicznych lub nawierzchni gminnych. Część dróg nie wymaga uregulowania stanu prawnego, w tym zaliczenia do odpowiedniej kategorii.

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie, Centralna Magistrala Kolejowa. Jest to linia kolejowa o długości 223,859 km, przebiegająca przez województwa mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i śląskie. Linia ta jest częścią międzynarodowego korytarza transportowego E 65.

Tereny kolejowe w/w linii stanowią tereny zamknięte, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz. U. z z 2010 r. Nr 193 z późn. zm.).

Biorąc pod uwagę tranzytowy charakter ww. linii należy przyjąć, że komunikacja kolejowa będzie miała marginalne znaczenie dla planowania rozwoju przestrzennego gminy. Istniejące linie kolejowe przebiegają na obrzeżach obszaru gminy. Należy jednak uwzględnić uciążliwość oddziaływania linii kolejowych, szczególnie w aspekcie modernizacji linii i przystosowania jej do osiągnięcia prędkości min. 250 km/h w ruchu pasażerskim, co wiązało się będzie ze znacznym zwiększeniem uciążliwego oddziaływania hałasu.

Przez gminę przebiega kilka szlaków rowerowych (szlak „Orlich Gniazd” w Zdowie; szlak Hotelu „Ostaniec” w Rzędkowicach i Zdowie; szlak Czarny w Górze Włodowskiej i Rzędkowicach).

15.2 Infrastruktura techniczna.

15.2.1 Zaopatrzenie w wodę:

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Włodowice prowadzone jest przez Komunalny Zakład Budżetowy. Na terenie gminy Zakład obsługuje 56,4 km sieci wodociągowej.

Gmina jest zaopatrywana w wodę dla celów komunalnych z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w:

- miejscowości Parkoszowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 143/5, 143/7,
- miejscowości Parkoszowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 116/16, 116/19, 116/21 – ujęcie z uwagi na przekroczenie normy zawartości ołowiu wyłączone z eksploatacji,
- miejscowości Rzędkowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 1080, 1081,

- miejscowości Rzędkowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 123/1,
- miejscowości Zdów – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 566,
- miejscowości Hucisko – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 204/2,
- miejscowości Parkoszowice – istniejące ujęcie wody dla gminy Włodowice, na działce nr 577,

W miejscowości Rudniki znajdują się także istniejące ujęcia wody dla miasta Zawiercie, na działce nr 10000 oraz na działkach nr 1085/8, 1085/6, 1086/2, 1087/2, 1088/2, 1089/2, 1090/2, 1091/2, 1092/7, 1092/6, 1092/5.

W miejscowości Skałka znajduje się istniejące ujęcie wody na terenie Wytwórni Wód „Jura-Skałka”.

Wszystkie ujęcia wody znajdujące się na terenie Włodowice mają strefy ochronne obejmujące wyłącznie teren ochrony bezpośredniej.

Projektowane są także ujęcia wody w Rudnikach dla gminy Włodowice na działkach 998, 999, 1000.

Wg danych GUS z 2014 r. dostęp do wody wodociągowej ma 99,9% mieszkańców gminy.

Stan techniczny sieci wodociągowej ocenia się jako dobry.

Analiza danych GUS wskazuje, że średnie zużycie wody na jednego mieszkańca w ciągu minionych 11 lat wzrosło z 23 m³ do 49,8 m³. Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem wynosi 23,5%.

15.2.2 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków:

Na terenie gminy Włodowice nie funkcjonuje żadna oczyszczalnia ścieków.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy na 100 km² wynosi około 7,8 km.

Wg danych GUS w 2014 r. z sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni korzystało 195 osób, co stanowiło 3,7% ogółu ludności gminy. Zbiorczym systemem odprowadzania ścieków objęta jest wyłącznie miejscowość Rudniki i fragment miejscowości Skałka, z której ścieki są odprowadzane do Zawiercia. W przyszłości planowane jest podłączenie do zawierciańskiej aglomeracji ściekowej pozostałego obszaru miejscowości Skałka oraz miejscowości Parkoszowice i Włodowice.

Gospodarstwa nie objęte siecią kanalizacyjną zaopatrzone są w indywidualne zbiorniki do gromadzenia ścieków sanitarnych lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie gminy ścieki są odprowadzane do 1105 zbiorników bezodpływowych oraz do

8 oczyszczalni przydomowych.

Brak podstawowej infrastruktury kanalizacyjnej jest istotnym ograniczeniem rozwoju gospodarczego gminy, szczególnie w kierunku związanym z rozwojem turystyki. Dodatkowy problem stanowi położenie większej części obszaru gminy w zlewni Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Częstochowa E 326, który jest zanieczyszczany za sprawą mocno ograniczonej infrastruktury sanitarnej.

15.2.3 Elektroenergetyka:

Gmina Włodowice jest w pełni zelektryfikowana. Na terenie gminy nie występuje zakład produkujący energię elektryczną. Całość energii elektrycznej jest importowana za pomocą infrastruktury przesyłowej. Dystrybucją energii elektrycznej na terenie Gminy zajmuje się TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna. Gmina Włodowice jest obsługiwana przez TAURON Dystrybucja S.A. – Oddział w Będzinie (w tym miejscowości: Rudniki, Skałka, Kopaniny) oraz TAURON Dystrybucja S.A. – Oddział w Częstochowie (pozostałe miejscowości w Gminie Włodowice).

System zaopatrzenia Gminy w energię elektryczną realizowany jest poprzez linie napowietrzne SN 15 kV oraz stację elektroenergetyczną 110/15 kV Kotowice (SE Kotowice), włączonej dwustronnie do sieci 110 kV liniami Kotowice – Zawada i Kotowice - Łośnice. SE Kotowice stanowi także źródło zasilania odbiorców z sąsiednich gmin: Kroczyce, Niegowa oraz Żarki. Mieszkańcy Gminy Włodowice są w niewielkim stopniu zasilani także z innych GPZ-tów, tj. odbiorcy z sołectwa Zdów ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Zawada, zlokalizowanej na terenie Gminy Irządze.

SE 110/15 kV wyposażona jest w dwa transformatory o mocy 16 kVA każdy. Z SE Kotowice liniami 15 kV energia przesyłana jest do stacji transformatorowych 15/0,4 kV, następnie liniami nN energia trafia do odbiorców.

Łączna moc stacji transformatorowych należących do ENION S.A. – Oddział w Częstochowie - Rejon Dystrybucji Myszków wynosi 2,992 MVA. Wszystkie stacje transformatorowe będące własnością ENION S.A. – Rejon Dystrybucji Myszków posiadają rezerwy mocy. W razie potrzeby istnieje możliwość wymiany transformatorów na jednostki o większej mocy. Mimo rezerw występujących w istniejących stacjach transformatorowych SN/nN należy liczyć się z koniecznością budowy nowych stacji i linii SN i nN podyktowaną potrzebami przyszłych inwestorów. Budowa infrastruktury elektroenergetycznej będzie także konieczna na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową.

Odbiorcy miejscowości Rudniki, Skałka i Kopanina są zaopatrywani w energię elektryczną ze stacji transformatorowych 110/15/6 kV Zuzanka i 110/15 kV Borowe Pole zlokalizowanych w Zawierciu. Dystrybucję energii elektrycznej w ww. obszarze prowadzi ENION S.A. – Oddział w Będzinie - Rejon Dystrybucji Zawiercie. Linie 15 kV zasilają 12 słupowych stacji transformatorowych. Stacje

transformatorowe S-476 Rudniki 4 POM 1, S-643 Rudniki POM 2, S-543 Rudniki 7 Cegielnia, S-685 Skałka 3 Jura pozostają w eksploatacji odbiorców.

Łączna moc czynnych stacji transformatorowych należących do ENION S.A. – Oddział w Będzinie - Rejon Dystrybucji Zawiercie wynosi 1,805 MVA (bez uwzględnienia mocy dwóch stacji stanowiących własność odbiorców).

15.2.4 Zaopatrzenie w gaz:

Wg danych GUS w 2014 r. z sieci gazowej korzystało 865 osób, co stanowiło 9,6% ogółu ludności gminy.

Na terenie Gminy Włodowice Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. eksploatuje sieć gazową średniego ciśnienia, która jest własnością Gminy Włodowice. Źródłem gazu ziemnego dla Gminy Włodowice jest gazociąg magistralny średniego ciśnienia ϕ 350 w miejscowości Myszków Mrzygłód. Punkt przyłączenia znajduje się przy ul. Krakowskiej. Na odcinku prowadzącym w kierunku Gminy Włodowice nie ma stacji redukcyjno – pomiarowych. Sieć rozdzielcza gazu na terenie gminy obecnie jest słabo rozwinięta. W eksploatacji GSG Sp. z o.o. jest obecnie wykonana z polietylenu sieć średniego ciśnienia relacji Myszków Mrzygłód – Kopaniny – Skałka – Włodowice - Parkoszowice o łącznej długości 22,185 km o średnicach od 40 do 160 mm. Właścicielem sieci relacji Włodowice – Parkoszowice jest Urząd Gminy Włodowice. Pozostała część sieci należy do GSG Sp. z o.o.

W/w sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie objętym opracowaniem. Wszelkie inwestycje związane z dalszą rozbudową sieci gazowej na obszarze gminy będą realizowane w przypadkach spełniających warunek opłacalności ekonomicznej.

Na terenie Włodowic nie występują gazociągi wysokiego ciśnienia w eksploatacji Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

15.2.5 Gospodarka odpadami:

Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Włodowice reguluje uchwała nr 181/XXIII/2012 Rady Gminy Włodowice z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Włodowice.

Odpady komunalne z terenu gminy Włodowice odbierane są zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W związku z tym firmy dokonują odbioru odpadów w postaci zmieszanej oraz selektywnej.

W „Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Włodowice za rok 2014” zawarto następujące informacje, wyliczone na podstawie sprawozdań składanych przez firmy działające na terenie gminy Włodowice:

- Ilość odpadów komunalnych:
- Odpady zmieszane - 858,50 Mg,
- Opakowania ze szkła – 111,32 Mg
- Opakowania z tworzyw sztucznych – 105,2 Mg
- Zużyte opony – 4,06 Mg
- Odpady wielkogabarytowe – 2,2 Mg
- Łączna masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji – 26,56 Mg

Odpady z terenu Gminy Włodowice, odebrane od mieszkańców, kierowane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Zawierciu przy ul. Podmiejskiej, który zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarowania Odpadami jest instalacją zastępczą.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 645), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012 r., poz. 676) oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. 2013r. poz. 1399 z późn. zm.) o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Gmina zobowiązana była osiągnąć wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami dla roku 2013.

Osiągnięty przez Gminę Włodowice poziom recyklingu , przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych : papieru, metali, tworzyw sztucznych wyniósł 14,34%.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązuje również gminę do ograniczenia masy odbieranych z gospodarstw domowych odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Dopuszczalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. od 16 lipca 2013 r. powinien wynosić nie więcej niż 50 %. Osiągnięty w gminie Włodowice poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł 0%.

Na terenie gminy we Włodowicach znajduje się nieczynne składowisko odpadów. Jego rekultywacja zakończyła się w 2012 r.

Na terenie gminy nie ma punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Na terenie gminy znajduje się szereg miejsc nielegalnego składowania odpadów. Szczególnie narażone są tu lasy, stare wyrobiska, doliny cieków. Bieżąca likwidacja tzw. dzikich wysypisk stanowi jedno z zadań z zakresu gospodarki odpadami do realizacji w regionach, wynikających z Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014 r.

16. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Na terenie gminy Włodowice występują zadania o znaczeniu ponadlokalnym, przyjęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016r., poz. 4619) pn.:

- modernizacja linii kolejowej E65/C-E65,
- modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych - prace na linii kolejowej nr 1 na odcinku Częstochowa – Zawiercie,
- budowa sieci dróg/ tras rowerowych – zadanie dotyczące całego obszaru województwa,
- budowa centrów przesiadkowych – zadanie dotyczące całego obszaru województwa.

Cele publiczne szczegółowo określa ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. 2015, poz. 1774 z późn. zm.). W przypadku gminy Włodowice celami publicznymi są:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- wydzielenie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie sieci transportowej dwutlenku węgla;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;

- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i obiektów sportowych;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529), a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem;
- poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne składowanie dwutlenku węgla;
- zakładanie i utrzymywanie cementarzy;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody.

17. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Powodzie mogą być wynikiem normalnych zjawisk przyrodniczych, którym człowiek nie może zapobiec albo wynikiem działalności człowieka poprzez zakłócenie normalnych zjawisk przyrodniczych, a także wynikiem awarii technicznych urządzeń. Główną przyczyną powodzi jest większy opad wody w stosunku do możliwości infiltracyjnych gleby w jednostce czasu.

W Programie małej retencji dla Województwa Śląskiego (Uchwała nr II/43/1/2006 z dnia 16 stycznia 2006 r. Sejmiku Województwa Śląskiego) z aneksem z dnia 28 sierpnia 2006 r. (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr II/51/2/2006) ujęto działania na rzecz poprawy, stanu, odbudowy oraz powiększenia zasobów wodnych kraju i elementów ochrony przeciwpowodziowej. Jako priorytetowe kierunki działań z zakresu małej retencji przyjęto:

- odbudowę, modernizację i budowę urządzeń piętrzących w celu wykorzystania wody do nawodnień, spowolnienia odpływu wód powierzchniowych oraz ochrony gleb torfowych,
- uzupełnienie i modernizację obiektów melioracyjnych pod kątem zachowania równowagi ekologicznej biotopów,
- odbudowę, modernizację i budowę budowli piętrzących i stopni przeciwoerozyjnych dla podniesienia poziomu wody gruntowej na obszarach przyległych,
- odbudowę, modernizację i budowę nowych sztucznych zbiorników wodnych o pojemności do 5 mln m³ na rzekach i potokach,
- odbudowę, modernizację i budowę nowych stawów rybnych,
- piętrzenie istniejących małych jezior i magazynowanie dodatkowych zasobów wody z jednoczesnym podniesieniem walorów krajobrazowych i estetycznych środowiska przyrodniczego.

Ochronie przeciwpowodziowej służy również zwiększenie retencji terenu poprzez zalesianie.

Wystąpienie stanów powodziowych na terenie Powiatu Zawierciańskiego mocno ograniczają naturalne warunki środowiskowe tj. wyżynne położenie części gmin powiatu. Do wyżynnej części powiatu należy właśnie gmina Włodowice, której wschodnia część posiada rzeźbę terenu, w której nie brak wzniesień i wzgórz o wysokościach względnych powyżej 400 m n. p. m.

Zagrożenia powodziowe na terenie powiatu jest związane ze zwiększeniem ilości przepływającej wody przy jednoczesnym zmniejszeniu spadku nachylenia przepływu wody występuje w kilku miejscach. Dolina Przemszy wraz z systemem dorzeczy (tereny gmin Łazy i Poręba), dolina Pilicy poniżej Wierbki wraz zasilającymi potokami, są obszarami wrażliwymi w odniesieniu do całego Powiatu.

Na obszarze gminy Włodowice nie zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ze względu na dość skąpą sieć hydrograficzną, źródłowy charakter obszaru gminy, rozłożenie ciężaru odpływu powierzchniowego pomiędzy dwie zlewnie pierwszego rzędu, niewielkie przepływy powierzchniowe w skali całej gminy, a także lokalne kulminacje terenowe (wzgórza wapienne Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej) zagrożenie powodziowe jest tutaj niewielkie.

Potencjalne ryzyko wezbrań występuje w lokalnych obniżeniach terenowych, głównie w dolinach rzek – Białki Zdowskiej w rejonie Zdowa, a także potoków przecinających zachodnią część gminy. Czynnikiem zmniejszającym zagrożenie powodzią jest znacznie ograniczone zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie cieków powierzchniowych. Ważną funkcję naturalnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego głównie w zachodniej części gminy spełniają lasy. Na kształt stosunków wodnych w obrębie gminy wpływają urządzenia hydrotechniczne pełniące tym samym funkcję zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Sztucznie regulowane są przepływy na Parkoszowickim Potoku spiętrzonym zaporą ziemną w północnej części wsi Włodowice, przepływy wody Białki kształtuje natomiast próg

z systemem odprowadzania spiętrzonych wód w Dzibicach, w sąsiedniej gminie Kroczyce, w okolicach wsi Zdów Młyny.

Podstawowymi elementami zabezpieczeń na terenie Powiatu zawierciańskiego są systemy obwałowań wzdłuż terenów zalewowych, rowy i kanały przeciwpowodziowe. Na terenie gminy Włodowice progi i nasypy oraz jazy występują we Włodowicach na Parkoszowickim Potoku.

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2012-2015” na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach nie były prowadzone inwestycje związane z ochroną przed powodzią. Inwestycje takich nie planuje się też w kolejnych latach.

Dla ograniczenia ryzyka wystąpienia powodzi głównie w rejonie doliny Białki Zdowskiej i Parkoszowskiego Potoku należy uwzględniać możliwość wezbrań rzecznych przy podejmowaniu decyzji o zagospodarowaniu terenu i lokalizacji zabudowy.

18. Wpływ uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy.

18.1 Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy:

- uwarunkowania sprzyjające rozwojowi turystyki:
 - występowanie wysokich walorów krajobrazowych i przyrodniczych w gminie i regionie,
 - położenie na tle istotnych połączeń komunikacyjnych regionu (szybki i wygodny dojazd),
 - bliskie sąsiedztwo dwóch aglomeracji (Górnośląskiej i Częstochowskiej) umożliwiające kształtowanie oferty turystycznej weekendowej i biznesowej dla mieszkańców sąsiednich dużych miast i firm działających na ich terenie,
 - walory środowiska kulturowego – zabytki, historyczne układy przestrzenne wsi, układ urbanistyczny wpisany jest do rejestru zabytków.
- uwarunkowania sprzyjające osiedlaniu się na terenie gminy:
 - sąsiedztwo przeludnionych ośrodków przemysłowych GOP-u,
 - dobre skomunikowanie gminy drogami: wojewódzką, drogami powiatowymi oraz dogodne połączenia komunikacją zbiorową z Zawierciem,
 - walory przyrodniczo-krajobrazowe jako czynnik zwiększający atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania,

- oferta edukacyjna na dobrym poziomie, odpowiadającym bieżącym potrzebom mieszkańców,
- polityka przestrzenna gminy realizowana w całości w oparciu o plany miejscowe, zapewniająca ochronę przed niekontrolowanym rozwojem zabudowy,
- niewykorzystane jeszcze rezerwy wśród terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych, stwarzające możliwość wyznaczenia nowych terenów dla działalności gospodarczych bez konieczności znacznego poszerzania terenów zabudowy kosztem terenów otwartych pełniących funkcje przyrodnicze,
- możliwość dokonywania przekształceń w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy w celu umożliwienia realizacji ważnych dla gminy inwestycji komercyjnych,
- możliwość utrzymania produkcji rolnej na terenach wsi Włodowice, Rudniki, Zdów, gdzie występują dobre kompleksy glebowe,
- występowanie terenów o korzystnych warunkach topoklimatycznych i gruntowych dla lokalizacji zainwestowania.
- brak zagrożeń powodziowych, osuwiskowych, brak uciążliwości akustycznej,
- przy utrzymującej się lekkiej tendencji spadkowej liczby ludności powiatu zawierciańskiego gmina Włodowice jako jedna z trzech gmin powiatu, w której odnotowano nieznaczny wzrost liczby mieszkańców - skutki niekorzystnego zjawiska ujemnego przyrostu naturalnego (przewaga zgonów nad urodzeniami) niwelowane dodatnim saldem migracji (przewaga zameldowań nad wymeldowaniami),
- wzrost liczby urodzeń, z 31 w 2003 r. do 52 w 2014 r. (wzrost o 67% porównując rok 2014 z 2003) - odwrotny trend w stosunku do obserwowanego w powiecie zawierciańskim, gdzie na przestrzeni ostatnich lat odnotowano spadek liczby urodzeń i spadek przyrostu naturalnego,
- niezmiennie dodatnie saldo migracji w analizowanym okresie lat 2003-2014,
- nieznaczne zmniejszenie się od 2003 r. wskaźnika obciążenia demograficznego określającego liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – przy odwrotnej tendencji w powiecie,
- systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego,
- dobrze rozwinięty przemysł związany z hodowlą zwierząt - na terenie gminy znajduje się jedna z największych w Polsce hodowli kóz.

18.2 Uwarunkowania stanowiące utrudnienia dla rozwoju gminy:

- konieczność inwestowania w rozbudowę i modernizację urządzeń sieciowych, w tym przede wszystkim kanalizacji,
- niedostatki w zakresie ilości, rozmieszczenia i standardu bazy noclegowej i gastronomicznej,
- mniejszy dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy w stosunku do powiatu,
- niska dostępność usług podstawowych,
- wyższy odsetek gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w porównaniu z odsetkiem dla powiatu,
- brak placówki państwowej oferującej opiekę dla najmłodszych mieszkańców (żłobek, klub opieki, itp.),
- spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, potwierdzający niekorzystną tendencję starzenia się społeczności lokalnej (podobnie do sytuacji w całej Polsce),
- większy udział ludności w wieku poprodukcyjnym nad ludnością w wieku przedprodukcyjnym
- niezbyt wysoka przedsiębiorczość mieszkańców gminy Włodowice w porównaniu do innych gmin powiatu zawierciańskiego - wskaźnik podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym stawiający gminę na 6 miejscu spośród 10 gmin powiatu zawierciańskiego,
- udział bezrobotnych zarejestrowanych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym większy w porównaniu do analogicznego wskaźnika dla powiatu zawierciańskiego.